"KELEIVIS"
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
J. G. Gegužis & Co.
EVERY THURSDAY IN BOSTON, MASS.
Represents over 4,000 Lithuanians in the City of BOSTON, 50,000 in NEW ENGLAND, and about 400,000 in the UNITED STATES.
THE BEST ADVERTISING MEDIUM.
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

KELEIVIS

"KELEIVIS"
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Leidžia
J. G. Gegužis ir draugai.
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje.... .... $1.50
Kanadoje ir užrubežiuose.... $2.00
PUSEI METŲ:
Kanadoje ir užrubežiuose.... $1.25
Amerikoje.... .... 90 c.
Apgarsinimų kainos klausk laišku.
Kreipianties su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

No. 18 Telephone: So. Boston 935-W.
SO. BOSTON, MASS., 1 Gegužio (May), 1913
"Entered as Second-Class Matter" February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the act of March 3, 1879.
Telephone: So. Boston 935-W. Metas IX.

Šis "Keleivio" numeris susideda iš 16 puslapių. Kaina 5 centai.

Iš Rusijos.

Badavimas Pskovo seminarijoje

Pskovo seminarijoje VI klesos auklėtiniai apskelbė badavimą protestuodami prieš inspektoriaus Jakubovskio rėžimą ir reikalaudami jo paliuosavimo ir revizijos paskyrimo. Po vyskupo Evsenijaus prižadėjimo ypatiškai parašyti šv. sinodui atsiųsti reviziją, auklėtiniai pertraukė badavimą.

Už mokinimą.

Machnovkoje, Berdičevo apskritije, rasta slaptą lenkų mokykla. Mokytoja patraukta atsakomybėn. Suteikęs butą namų savininkas nubaustas 300 rublių.

Audra

Sevastopolije tris dienas siautė audra. Jurininkams padaryta daug nuostolių. Keli laivai sudaužyti. Yra žmonių aukų. Su prieplaukomis susinešimas pertrauktas.

Vagių susivažiavimas.

Kaip praneša "J. L. Avize," slaptajai policijai pavyko susekti Mintaujoje vagių susivažiavimą, kur atvyko plėšikai iš įvairių Pabaltijos miestų.

Daktarų susivažiavimas.

Gegužio 24-26 dieną Vindavoje paskirtas Kuršės daktarų susivažiavimas. Ypatingą atidą susivažiavimas atkreipė į klausimą link kovos su džiova.

Paslaptingas aeroplanas

Iš Kijevo praneša, kad Pietų-Vakarų krašte, palei Sierą, vėl pasirodė paslaptingas aeroplanas. Prisakyta,karės ir vidurinių dalykų ministeriams sutinkant, reikalauti nusileisti, o neklausant šauti.

Automobilių paroda

Gegužės 18 dieną Peterburge atsidarys tarptautiška automobilių paroda.

Susekė.

Slaptai policijai pavyko susekti Rygoje čielą organizaciją, užsiimančią netikrų pinigų platinimu, o drauge ir patronų pardavinėjimu.

Naktį buvo netikėtai padaryta gyvenančių vienuose namuose ypatų pertikrinimas. Pirklio Achuncevo bute rastas didelis krepšis su patronais ir šaudyklėmis. Krepšije buvo virš 2,000 patronų.

Žvėriškas darbas

Bielopolėje įšėlintas žmonos ukininkas, norėdamas atkeršyti, sukramtė ligi mirties savo vieno mėnesio dukerį.

Pesčias aplink pasaulį

Maskvon atvyko Ruminijos pilietis Jonesko, keliaująs pesčias "aplink pasaulį."

ŽINIOS IS VISUR.

Belgijos streikas baigiasi

Brukselė, Belgija. — Generališkas streikas čia jau baigiasi. Tautiškas socijalistų susivažiavimas Liege mieste 25 balandžio nutarė, kad visi darbininkai jau gali grįžti į darbą ir tuojaus daugiau kaip pusė sugrįžo. Kitur da vietinės unijos nutarė negrįžti iki 1-mai gegužės, ypač angliakasiai nesiskubina lįsti po žeme.

Nuostoliai, kokius šis streikas padarė. siekia $20,-000,000.

Radikalai su bombomis.

Lisbona, Portugalija. — 27 balandžio radikalai pradėjo rinktis ties kareivių barakais su bombomis ir revolveriais, šaukdami: "Lai gyvuoja republika!" Bet valdžia patyrė, kad tai yra tikri monarchistai, tik radikalais pasivadinę nori apgauti valdžią; todėl įsakyta kariumenei juos išvaikyti, kas ir padaryta. Kelios bombos sprogo ir daugelije vietų šaudyta iš revolverių. 150 vadovų areštuota.

Vėl riaušės Londone

27 balandžio Londone vėl Hyde Parke, kur sufragis-Hyde Parkee, kur sufragistės susirenka prakalbas sakyti. Pradėjus moterims kalbėti, ant jų užpuolė vaikai ir dideli. Prasidėjo sumišimas. Buvo reikalinga raita policija, kad įvykdinti tvarką.

Diena prieš tai, sufragistės sudegino trukį ant Eddington stoties. Keli vagonai buvo aplieti karosinu ir uždegti.

Adrianopolije panika.

Perėjęs bulgarų rankosna Adrianopolis perstato iš savęs nepaprastą reginį.

Nesuskaitliuojamos belaisvių eilės ,apsiginklavę pergalėtojai, artilerija, pėsti ir raiti sargybiniai, vežimai, automobiliai perpildo gatves. Namai uždarinėti, gyventojai išgązdinti, gatvėsna neišeina.

Valgomų daiktų kainos tiesiog pasakiškos, prie to jų ir gauti negalima, nes įvežimas dėlei pagadintų kelių labai apsunkintas.

Bulgarų nuostoliai, kol kas dar, galutinai nesuskaitliuoti, tečiaus abelnai imant, jų žuvo nedaugiau 8000 žmonių.

Karės debesiai Europos padangėj.

Juodkalnijos karalius Mikalojus, karalius mažiausios valstijėlės pasaulije, šiandien yra didžiausiu žmogumi Europoje. Didžiosios Europos valstybės pareikalavo, kad jis paliautų bombardavęs turkų tvirtovę Skutari ir prispaudimui savo reikalavimo nusiuntė net kolektvišką savo laivyną, sakydamos, jeigu nepaliaus bombardavęs, tai ginklas bus pavartotas. Mažai juodkalnijai, rodos, reikėjo nusigąsti, bet ji metė galingiems savo priešams pirštinę į akis ir atsakė, kad vien tik ginklas ir galėtų ją priverst prie to. Ir didžiosios valstybės nežino, ką čia daryti. Jau kelinta sąvaitė eina, o juodkalniečiai bombarduoja Skutari, kad net ruksta.

Šis paveikslėlis parodo užlietą miestelį Illinois valstijoj. Jį prisiuntė musų korespondentas iš Dorrisville, Ill.

Jei kitos valstybės Austrijai nepadės, Austrija varysianti juodkalniečius pati iš Skutari. Vokietija norėtųAustrijai pritarti, bet Rusija žiuri šnairomis į Austrijos užsispirimą. Francuzija krypsta lyg Rusijos pusėn. Pradėjus Vokietijai ginkluotis, pereitoj sąvaitėj francuzai nusiuntė da 20,-000 kareivių Vokietijos pasienin. Tas da daugiau įtempė santikius.

Skutari puolė

Skutari tvirtovė puolė. Didžiosios Europos valstybės pasiliko išstatytos ant juoko. Kuomet jos siuntė savo laivynus ir grąsino Juodkalnijai ginklu, jei ši nepaliaus bombardavus turkų Skutari, tuo tarpu tos tvirtovės komendantas, lyg kad butų su Juodkalnijos karalium susitaręs, ėmė ir atidavė juodkalniečiams Skutari.

Dabar ateina žinios, kad Juodkanijos karalius su didžiausia iškilme atvyko į paimtąjį miestą ir ketina perkelti čionai savo sostą iš Cetinje.

Tuo tarpu gi buvęs Skutari komendantas Essad Paša ėmė ką tik galėjo Albanijoj. 28 balandžio į Londoną telegrafuoja, kad jis apsišaukė Albanijos karalium, o prie jo prisidėjo ir Džavid Paša, turkų generolas Albanijoj. Dabar jie abudu turi 40,000 gerai apginkluotų kareivių.

Dabar visi klausia: ką dabar darys Austrija?

Ji sutraukė jau apie 80 tukstančių kareivių Juodkalnijos pasienije ir grasina užimsianti Juodkalnijos sostapilę Cetinję. Juodkalniečiams į pagelbą eina Serbija ir, kaip girdėti, buvęs Skutari komendantas Essad Paša. Tokiu budu Austrijai prisieina muštis su trimi priešais. Ar ji išdrįs, pamatysime.

IŠ AMERIKOS.

D-ras Friedmann pardavė savo išradimą trustui.

New Yorko "Times" praneša, jog d-ras Friedmann išrastą savo vaistą nuo džiovos pardavė Amerikos vaistų trustui. Friedmann gaunąs už savo išradimą gatvais pinigais $125,000 ir $1,-800,000 akcijomis. Bus įsteigta Friedmanno vardu 36 institutai džiovininkams gydyt ir kiekvieno instituto jis bus akcijonierium.

"Appeal to Reason" laimėjo

Kunigų ir purvinų politikierių suokalbis prieš socijalistiškąjį sąvaitraštį "Appeal to Reason" nenusisekė. Detektivas Lovejoy jų suokalbį teisme išdavė ir Suvienytų Valstijų teismas bylą panaikino.

"Watson's Magazine" po teismu.

"Watson's Magazine" yra vienas iš drąsiausių laikraščių, kurie tik kovoja su Romos juodaja armija. Taigi tie juodvarniai susitarę patraukė "Watson's Magazine" teisman. Bet metai jau baigiasi, o skundikai bijosi eiti į teismą. Byla jau kelintu kartu atidedama. Matyt, jiezuitai nujaučia, kad teisme bus iškelta visi jų purvini darbai.

Plytų dirbėjai streikuoja

Troy, N. Y. — Mechanicvillėj sustreikavo 500 plytų dirbėjų. Kompanija ketina parsitraukti streiklaužius. Šerifas prisiekdino 25 valkatas ir apginklavęs juos pastatė saugot dirbtuvę. Laukiama riaušių.

900 ketvirtainiškų mylių užliejo vandeniu.

Natchez, Miss. — Vanduo išvertė apie šv. Jono ežerą supiltus kriaušius ir užliejo apie 900 ketvirtainiškų mylių plotą,apsemdamas įsėtus laukus ir tukstančiustriobų. Apie 20,000 žmonių vėl pasiliko be pastogės.

Žuvo 96 angliakasiai.

Pittsburgh, Pa. — Pereitoj seredoj, 23 balandžio, netoli nuo šio miesto, taip vadinamoj Cincinnati kasykloj atsitiko ekspliozija, kur žuvo keliosdešimtis angliakasių. Da 27 balandžio atrado 2 lavonu, kas išviso padaro 96 aukas. Jau ketvirta diena, kaip laidoja lavonus. Liudnas tai reginys. Kartais ant vieno vežimo veža po du—tris grabus, paskui kurių seka verkdamos moterįs ir maži vaikai. Rodos, visas Monongahela apskritis tapo prispaustas kokiu tai akmeniu.

Demokratizmo pasekmės jau apsireiškia.

Providence, R. I. — Graystone audinyčios valdyba išlipino apskelbimus, kad greitu laiku ji sustabdys 200 staklių, nes bijosi, kad numušus demokratams muitus, negalima bus išlaikyti konkurenciją su užrubežiniais audeklais, kuriuos pradės vežti Amerikon.

Gaisras Baltimorėj

27 balandžio sudegė čia dvi dirbtuvės, viena rėmų, kita rakandų, kurios buvo vienoj trioboj tarp West ir Ostend gatvių. Nuostoliai—$200,000.

Juodrankiai pavogė merginą

Philadelphia, Pa. — Detektivai išsijuosę jieško italų apgyventam apskritije 16 metų merginos, Lenos Buscemi, kurią juodrankiai pavogė turtingiems tėvams iš Bostono ir dabar reikalauja išpirkimo.

Riaušininkai užėmė miestą

Keli šimtai gerai apsiginklavusių Meksikos riaušininkų 27 balandžio užėmė miestą Vanegas.

West Virginijos angliakasiai atmetė taikos išlygas

Charleston, W. Va. — 24 balandžio streikuojančių Kanawhos apygardos angliakasių konvencija atmetė pasiulytas gubernatoriaus Hatfieldo išlygas ir nutarė streikuoti toliaus. Išrinkta komitetas išdirbti naujoms išlygoms, kurios vėl bus įteiktos gubernatoriui ir jis bus prašomas vėl bandyti taikyti angliakasius su kompanijomis. Mat, klusimas apie W. Virginijos vergiją likos pakeltas jau net Washingtone ir federališkoji valdžia pradėjo kalbėti apie ištirimą to pragro, taigi vietinė valdžia dabar rupinas su kompanijomis šį streiką kuogreičiausia užbaigti.

Areštavo 47 pikietus.

Paterson, N. J. — 25 balandžio policija areštavo čia 47 pikietus. Streiko sekretorius Lessing vėl apkaltintas ir pastatytas po $1000 kaucijos. Sakoma, kad Haywood taipgi bus areštuotas. Kapitalistai prisiekė sukišti visus I.W.W. vadovus kalėjiman, taip, kad streikieriai pasiliktų be vadovų. Detektivai slapta tykoja Haywoodą, Quinlaną, Trescą ir Flynną. Quinlanui kaucija esanti paskirta $5,000, kam jis išpasakojo visus kalėjimo žvėriškumus laikraščių reporteriams, kurie paskui jo papasakotus dalykus atspausdino laikraščiuose.

Policija nušovė streikierį

Hopedale, Mass.— 24 balandžio, apie 6 valandą išryto, policija nušovė čia vieną streikierį Emilio Bacchiocchi, palikdama jo moterį ir du mažu vaikučiu be duondavio. Išryto keli streikieriai išėjo ant piketų. Draperio dirbtuvė apstatyta didžiausia gauja policijos ir ginkluotų valkatų, todėl pikietai sustojo už mylios nuo dirbtuvės ir pradėjo atkalbinėti einančius į darbą skebus. Pamatę streikieriai, kad atsibeldžia policija, pradėjo bėgti. Policija vydamos ėmė šaudyt. Streikieriai neturėdami kur pasislėpti, metėsi į netolimą miškelį, tuo tarpu vienas iš jų puolė. Tai buvo E. Bacchiocchi. Kulipka pataikė jam į kaklą ir užmušė ant vietos. Kiti jo draugai pabėgo. Policija jo lavoną nusivežė į nuovadą ir per visą dieną nieko neprileido, net pačios neleido pažiurėti.

26 balandžio buvo laidotuvės. Šimtai italų perėjo per mažą darbininko kambarelį, kur gulėio užmuštojo lavonas, bučiuodami jo kaktą. Apie 9,000 darbininkų lydėjo savo draugą į kapus, o suviršum 15,000 žmonių stovėjo ant šaligatvių ir žiurėio, kaip eina paroda. Nė vienas italas tą dieną nedirbo ir visos krautuvės užsidarė. Paskui grabo nešė užmuštojo paveikslą, o iš abiejų pusių ėjo maži jo vaikučiai.

Policistas pasipiktino žmogžudyste

Pasipiktinęs žmogžudiškais savo sėbrų darbais, vienas Milfordo policistas, ištarnavęs jau 15 metų, atsisakė tarnauti. Savo rezignacijoj jis sako: "Ponai: — Šiuomi jums pranešu, jog aš atsisakau iš Milfordo policijos narių. Pamatęs, kad šaudomi ramųs žmonės, kaip tai atsitiko Hopedale, kur policistas užmušė visai nekaltą žmogų, aš nenoriu daugiau buti policijos nariu. Aš gėdinuos tokiais darbais, kokius policija atlieka. Jųs galit atiduot mano žymę tam, kuris turi tokią dorą sąžinę, kaip tas, kuris atliko tą darbą."

Peržvalga.

Kapucinas giria socijalistus.

Neseniai rašėme, kad kapucinas nuvažiavęs į Bridgeportą, gavo kelis grąsinančius laiškus. Kas juos rašė, niekas nežino, bet bėda buvo suversta už tai ant socijalistų. Socijalistai pasiulė per "Bridgeport Telegram" kapucinui arba kun. Pankauskui 1,000 dolerių, jeigu jie prirodys, kad tuos laiškus rašė socijalistai. Protestas prieš kapuciną buvo paduotas ir į "Bridgeport Post."

Nors musų tėveliai pinigus labai myli, tečiaus pasiulytų 1,000 dolerių imti nenori. Matyt, negali prirodyt to, ką ant socijalistų buvo pasakę. Netik negali prirodyt, bet ir šmeižti jau liovėsi. Is Bridgeporto mums rašo, kad paskelbus socijalistams anglų dienraščiuose tukstantį dolerių, kapucinas suminkštėjo ir paskutinėj savo "misijoj" socijalistus išgirė, kad tai geri žmonės, gražiai užsilaiko ir t.t.

Gal but, kad jis ir prie L. S.S. norės jau prisirašyti.

Baltimorės krasa nesiunčia "Pirmyn" į Lietuvą.

"Pirmyn" rašo, jog Baltimorės krasa atsisakė jį siųsti į Lietuvą.

"Kuomet pareikalavome paaiškinimo," sako "Pirmyn," "mums parodė krasos įstatymą, ištiesų, draudžiantį siuntinėt į Rusiją laikraščius ir kitokius politikos turinio spauzdinius, išimant tuos, kurie adresuojami valdančiojo imeratoriaus šeimynos nariams, valstybės ministeriams, diplomatijos korpusų nariams ir tiems žmonėms, kurie užsirašo laikraštį per Rusijos krasos skyrius' (Laws Regulating Foreign Mails. Special Prohibitions. §80 — Russia).

"Paklausus mums, kodėlgi iš kitų Amerikos miestų eina laikraščiai į Lietuvą, ir kodėl išėmimas daromas tiktai Baltimorėje, krasos užveizda atsakė, kad — 'matoma, kitų miestų krasos skyriai arba neapsižiuri, arba tyčiomis nepildo šalies įstatymo; mes tiesų peržengti nenorime'!"

Ištikrųjų keisti tie įstatymai. Amerikos krasai nevalia siųsti Rusijon laikraščius, bet jeigu laikraštį išsiusi, Rusijos krasa jam nesipriešina ir pristatoten, kur jis adresuotas.

Bostono krasa vienu tarpu irgi nenorėjo priimti Rusijon ir Lietuvon "Keleivio," bet paaiškinus jai, kad "Keleivis" visuomet ėjo, priėmė ir daugiau nesipriešina.

Nemalonus apsireiškimas.

Naujai atgimusį "Pirmyn" juodoji lietuvių spauda pasitiko su biauriausiu cinizmu. "Katalikas" ir "Draugas," vietoj pasveikinti naują laikraštį, kaip to reikalauja mandagumas, paėmę po saują purvų drėbė jam į akis: socijalistas? — še tau!

Nemaloniai atsiliepė ir atžagareiviškai tautiški laikraščiai, kaip "Lietuva."

Nemalonus, mat, apsireiškimas, kad dauginasi pirmeiviškų laikraščių skaičius. Tas parodo tiems "ubagams dvasioje," kad ištikrųjų ateitis priklauso socijalistams. Nereikia mums nė kapucinų, nereikia nė kriaučiunų — pats gyvenimas musų laikraščius plėtoja.

Rubsiuvių streikams pasibaigus.

Pasibaigus rubsiuvių streikams, męs turime padaryti nors trumpą peržvalgą, ką rubsiuviai laimėjo. Paimsime dėl pavyzdžio čia, kad ir Bostono rubsiuvius. Pagal unijos apyskaitą, apskrito rubsiuvio (vyro) alga prieš streiką buvo 10 dol. į sąvaitę. Streikavo 12 sąvaičių ir išstreikavo po $1 daugiau. Ar užsimokėjo jiems ši kova? 12 sąvaičių sugaišinto laiko, skaitant po $10, padaro $120. Kiek reikia laiko dabar dirbti, kad gaunant po $1 į sąvaitę atsiimti tuos $120? Suprantama, jog nė mažiau, nė daugiau, kaip 120 sąvaičių, arba 2 metus ir 4 mėnesius. Bet kadangi apskritų metų nė vienas rubsiuvis niekad neišdirba, tai nė kiek neperdėsim, jei pasakysim, jog reiks čielų pustrečių metų, kad atsiimti streiko lėšas, tik lėšas, laimėta nebus da nė cento. Tuo tarpu pragyvenimas pabrangs ir vėl reikės streikuoti — ir vėl reikės lįsti į naują vargą, po pirmam da neatsigavus.

Taigi pasirodo, kad materijališkai rubsiuviai nieko nelaimėjo, nelaimėjo net ir tie, kurių reikalavimai liko išpildyti, o ką jau kalbėti apie tuos, kurie sugrįžo dirbti ant senų išlygų

Ir amžiai taip galėtų praeiti, o darbininkai buvio nė kiek nepagerintų. Ant kiek jų alga per streikus pakila, ant tiek kapitalistai pabrangina gyvenimo reikmenas. Kaip tad padaryti, kad nereikėtų streikuoti ir darbininkai turėtų viską, kas jiems reikalinga?

Tą klausimą išriša vien tik socijalistai: Reikia paimti į visuomenės rankas žemę, fabrikas, visus darbo ir susinešimo įrankius, taip, kad žmonės jais naudotųsi, o tuomet nereikės streikuoti, nes nebus išnaudotojų.

IRONIJA

(Sulietuvinta)

Buvo laikas, kada už esybę pasaulije tapo priimta didžiausia kvailybė, kurią žmogus, pripildytas išpradžios baime, o paskui instiktu šunies nuolankumo, pavadino ją savo idealu ir apsiautė ją galybe neregiamųjų dvasių, gerų ir piktų, dėl kurių žmogus vargino savo gražią sielą — ir rauplėmis šventenybės pridengė savo kuną. — Tai jieškojimas išganimo idijotizme. Turbut, kitokis žmonijos tikslas; šis vertas tik paikiems, kurie linksminasi namuose sumišelių.

Jisai uždengė žmonėms akis prieš saulę ir biaurybės smarvę — pavadino "dorybe," gi paniekinimą dėl gyvenimo esybės ir neapykantą svieto — pavadino "meile Dievo." Kvailumas užtraukė ant žmonių tokią tamsą, kad laike tos tamsos pasipylė ant svieto visokie pranašai, visokie religijų reformatoriai, aniolai, arkaniolai, net ir pats Jehova atsibeldė į krumus pasirodyti Maušai. Paskiaus atsivijo didelė gauja velnių raguotų, kilo kerėjai, žavėtojai, raganos ir baidyklės.

Argi toks dalykas ne paikystė ir naiviškumas? Argi jis ne retėžiai, kurie apkala žmogaus protą tamsa? Bet žmonės myli paikystę ir retėžius...

Gamta davė žmogui liuosybę, kurią biaurių sliužų idealas užsiuvo prapulties maišan ir pašventė tiesos kraują. Baimę aptaisė į auksinius rėmus ir padarė iš jos begėdystės šventenybę. Tuo laiku sutvėrė arcikunigystę, kad valdytų žmonių protą. Tuomet visi mažapročiai paliko šventais, nes jie puldavo ant kelių prieš juos ir garbindavo rankas augštyn pakėlę... Tas buvo daroma dėl to, kad įgimdyti melagingas pajautas žmonių sąžinėn ir instiktan... Nuo to laiko žmonės pradėjo tikėti į neregiamas dvasias, geras ir piktas... Sukvailino žmonių protą ir davė vardą — nuolankumas ir ištikimumas. Tai tokie įstatymai tojo idealo. Paprotis toliau šaukė, kad žmonės pildytų sąžiniškai begėdiškus idealo įstatymus, kad žmonės darbininkai butų nuolankus prieš religijos vadovus ir turtuolius, kad bučiuotų rankas ir kojas dykaduoniams—parazitams, kuriuos užlaiko savo triusu... Ar tai ne paniekinimas darbininko vertybės?

Morališkumas šventame moksle yra — tylėjimas ir malda, kurią perstato kaipo rinkinį dėkingumo Dievui už botagus, apturėtus nuo sargų, paliktų per neaprubežiuotą jo meilę.

Ar tai nepatrakusi ironija tokio idealo, kuris sako: kad Dievas sutvėrė pasaulį dėl žmogaus kaipo pagundą ir žmogus turi saugotis geresnio buvio savo gyvenime, nes kitaip po mirties eis ten, kur verksmas ir dantų griežimas.

Ar galima rasti ką nors nedoresnio ir paikesnio?

Religijos vadovai mokina žmones, kokiu budu dasigauti dangaus karalystėn—reik pasninkauti, nuogam stovėt ant šalčio, kojas ir rankas išsisukti, akis išsibadyti ir tt. Trumpai sakant, atiduot viską Dievui ir jo agentams, išsižadėt visko, kas tau yra reikalinga ir kas tavo gyvenimą palengvina, už tai gausi užmokestį danguje. Ar tas ne apgavystė? ar ne apkvailinimas žmogaus proto? Šalin tokie religijos vadovai ir jų mokslas — šalin prekėjai musų dušių,— tegul gyvuoja laisvas žmogus!

Tuli sako, kad religija reikalinga darbininkams — nes religija yra kontrolė sąžinės ir jausmų.

Pažiurėkime į reikalavimus darbininkų ir prietarus religijos. Skamba šiaip:

Darbininkas: — Nėra teisybės ir tvarkos, dabartinis surėdymas yra pastatytas ant išnaudojimo ir skurdo darbininkų; išgriaut tokis neteisingas surėdymas!

Religija: — Dievas sutvėrė teisybę ir apveizda jo ant teisybės jaučia!

Darbininkas: — Kovok prieš pripsaudimą kuno ir dvasios! Nes tu, darbininke, viską sutvėrei, turi but laisvas ir guodojamas. Atmesk kentėjimus, sutrupink viešpačio kapitalo retėžius, nesiduok apvogti iš vaisių tavo triuso!..

Religija: — Žmogeli, kentėk ir metavok už tai, kad Jieva su Adomu rojuje obuolį suvalgė.

Darbininkas: — Stengkis darbininke, kad tau ant žemės butų gerai gyventi.

— Religija: — Neklausyk bedieviško paraginimo, atmink Kristaus žodžius: "Kas tau iš to, kad viso pasaulio turtus įgysi, o prapuldysi dušią."...

Darbininkas: — Jei nori but žmogumi — tad protauk, lavink savo protą, kovok su savo priešais — nustok but vergu.

Religija: — Protavimas yra svieto niekybė. Buk nuolankus tiems, kurie tave skriaudžia, nes visokia valdžia paeina nuo Dievo, dėl garbės Dievo turi priimti su noru botagus ant savo kuno.

Darbininkas: — Šalin su apkvailinimo institucija! — Esame sutvėrimai žemiški ir norime žemiškojo gero ir linksmo gyvenimo.

Religija: — Sudemoralizuoti esate ir tikite svieto gerovei ir puikybei. Žmogus gyvena ant svieto, kad išganyti savo dušią ir gauti užmokesnį danguje...

Darbininkas: — Męs paliekame dangų tiems, kurie mums jį siulo. Musų laimė tik ant žemės!... Katalikui daugiau nieko nereikia žinoti, kaip tik poteriai. Šalin tokie įstatymai, kurie užgina žmogui protauti, o liepia tik tikėti. Nepavelinkim laikyti musų proto tamsoje! Žmonija iš kudikystės išaugo ir nereik mums globėjų nė ant žemės, nė kur kitur. . Dabartinio žmogaus užduotis turi but: Noriu but žmogumi liuosu, turėt pilnas teises gyventi ir naudoties proto įgijimais, patyrimais ir mokslo žinija.

J. T. Sz.

Polemika ir Kritika

Atsakymas Kerdėjui.

Tas Lawrence'o "tautietis," p. J. Kerdėjus, rašo savo laiške, rašytame "Keleivio" redakcijai, kad visos korespondencijos iš Lawrence'o, kurios tik telpa "Keleivije" ar Laisvėje," šmeižia ypatas, o su teisybe apsilenkia. Mat, pas "tautiečius" tokia nuomone, kad jeigu jie išdergia socijalistus per "Vienybę L." ar Lietuvą," tai tas nešmeižimas, bet "rimti straipsniai," o jeigu socijalistas žodelį karčios teisybės apie supelėjusius musų patriotus parašo, tai — gevalt!

Savo laiške Kerdėjus užsipuola ant Kuršo, buk tas neteisingai apšmeižęs jo, Kerdėjaus, sėbrą Dagį. Jis mato tą apšmeižimą tame, kad Krušas savo korespondencijoj pasakė: Dagis nuobodžiai skaitė referatą, kaip "tėve musų."

Kuršas buvo socijalistas, bet jis dabar jau išvažiavo Lietuvon. Taigi musų "tautiečiai" matydami, kad tas žmogus jau negalės ant jų užsipuolimo atsakyti, išvadino jį šmeižiku — kaip jis drįso pasakyti, kad tokis "mokslo vyras," kaip Dagis, nemoka gerai skaityti? Juk pereitais metais, laike audėjų streiko, jis su Kerdėju raše prieš "Keleivį" protestus, sakydamas, kad tokius protestus išneša visi Lawrence'o audėjai. Ar tai mažai reikia mokslo tokį "protestą" sustatyti? Ką čia ir sakyti — Kerdėjus ir Dagis tai mokslo vyrai, kurių kritikuoti visai negalima. O ypač tokis Kuršas, socijalistas, kuris "angliškai nė žodžio nesupranta," ką jis gali numanyti, ar "mokytas" Dagis gerai referatą skaitė ar ne? Anot Kerdėjo, Dagis yra "specijališkai ant to mokinęsis" ir savo užduotį atlikęs kuopuikiausia.

Kažin, kiek Dagis p. Kerdėjui "užfundijo," kad jis jį padarė tokiu mokytu?

Kuris iš jų mokytesnis—Kuršas ar Dagis — aš nežinau, bet kad Kuršas rašė teisybę apie Dagio paskaitą, tai kas tą paskaitą girdėjo, niekas neužginčys. Užginčyti tai nori vien tik p. Kerdėjus, kuris visai ant tos paskaitos nebuvo ir visai jos negirdėjo. Žmonių buvo nedaugiau, kaip 50—60 ypatų, kiekvien ągalima buvo matyti, — Kerdėjo tenai nebuvo. Taigi klausimas, iš kur jis gali žinoti, kaip Dagis skaitė? Kaip jis gali žinoti, kad Kuršas rašė "Keleivije" neteisybę? Taigi pasirodo, kad tokie Kerdėjai patįs žmones šmeižia, o kitus šmeižikais vadina. Iki šiol jie savo melus siųsdavo į savo organą "V. L.," bet matydami, kad mažai kas tą laikraštį skaito. lenda jau į pirmeiviškus laikraščius. Žmogučiai, nejeigu jųs gėdos neturit nė už 3 centus?

J. R. Pušinis.

KORESPONDENCIJOS

ROCKFORD, ILL.

30 kovo, suvienytomis spėkomis S. Daukanto d-tė ir T. M. D. 117 kuopos, buvo parengtos prakalbos. Kalbėjo "Birutės" atstovas p. J. Chmeliauskas. Karštai agitavo, kad lietuviai remtų tautišką kilimą Prusų Lietuvoj, nes Vokietijos valdžia vartojanti visokias įmones ištautinimui lietuvių tautos; lietuviai tenai baigia virst į "išgamas." Sakė, kad Rusijos Lietuva yra gana augštai pakilus tautiškam susipratime ir apie ją nėra mums kas daug rupintis, nes "ten yra kam rupintis." Bet p. Chmeliauskas neatkreipė mažiausios atidos apie ekonomiškąjį bei materijalistiškąjį žmonių stovį, kaip Prusų taip ir Rusijos Lietuvoj, kas yra svarbiausiu ir pirmutiniu gyvenimo klausimu. Juk ir kalbėtojas visų pirmiausia turi pavalgyti, o paskui tik gali sakyt "patriotišką" kalbą. Taip pat ir lietuviams pirma reikia pasirupinti apie pagerinimą savo materijalinio padėjimo, o paskui bus galima ir apie tautą svajoti.

Jeigu, pagal kalbėtojo nuomonę, prie tautos pakilimo nereikalingas yra atsakantis materiališkas žmonių stovis, tai reiškia, kad galima sausoj prudvietėj priveisti puikiausios rušies žuvų. Labai prakilna yra žmonėm kilti moksliškai, bet apgailėtina, kada "mokslinčiai," "mokslą' skelbia sumaišytą su fanatizmo sašlavomis.

Perkuno kulka.

BROOKLYN, N. Y.

Iš pirmos dienos, kada New Yorke ir Brooklyne iškilo streikas, daugumas musų labai nusiminė, ypač musų mandruoliai ir mandruolės (taip čia vadina sportus) — pinigų nėra, kas bus?! Bet už vienos sąvaitės prisiunčia mums aukų susipratę kitų miestų darbininkai. Sporteliai džiaugiasi—pinigų bus. Taip ir buvo. Musų draugai neužmiršo mussu aukomis ir siuntė mums iš toliaus. Ir jie padėjo mums laimėti tą sunkią kovą. Šelpė mus iš pradžios net ir Bostono rubsiuviai, kol patįs da nestreikavo. Bet kaip męs jiems atsimokėjom? Kada M. V. Bučinsko dirbtuvėje 12 balandžio buvo renkamos aukos Bostono streikieriams, tai musų sporteliai užmiršo apie savo vargą, kokį jie kentėjo per streiką, ir kad dabar kiti darbininkai taip pat netekę duonos šmotelio kenčia badą ir visaip persekiojami. Netik ką patįs nieko neaukavo, bet ir kitus da atjaučiančius darbininkus trukdė nuo aukavimo. Męs tokių užtylėti jokiu budu negalime. Štai jų vardai: P. Mičiulis, J. Kilaičiutė, S. Stalgaičiutė, A. Klimas, M. Klimiutė, A. Daniliutė, Andr. Čislauskas, K. Kulvinskas, A. Sedekerskiutė, J. Gudaičiutė, A. Mailiukė, O. Savickiutė, M. Lesčinskas, J. Valiukevičius, J. Velečka ir A. Zizas.

J. Čižius.

BURLINGTON, N. Y. (Streikas).

Čia sustreikavo visi Thos. Devlin M'f'g. Co. liejikai, reikalaudami didesnės mokesties. Darbininkai susideda iš visokių tautų: lietuvių, lenkų ,italų ir anglų. Visi laikos vienybėj ir jeigu laikysis taip toliaus, tai beabejonės streiką laimėsime. Todėl liejikai tegul iš kitur čionai nevažiuja darbo jieškot, nes čia streikas.

D. K. Karpovičius.

MERIDEN, CONN.

30 kovo Liet. Ukėsų Polit. Kliubas parengė paskaitą ir prakalbas; skaitė A. Stankevičius apie išsiėmimą pilietiškų popierų. P. Susinskas — apie Dievų pavydumą. Kalbėjo A. Žilinskas apie dabartinį netikusį surėdymą, ir ragino kovot už geresnį buvį. Kai kuriems tamsuoliams nepatiko, o ypač V. M., kada kalbėtojas priminė, kad kas met savininkams reikia mokėt didesnes taksas, o savininkai kelia randas randauninkams (mat ir tas žmogelis pakėlė randą savo rendauninkui). Kalbėtojas neužbaigė savo kalbos, kaip minėtas V. M. pašoko, kaip įdurtas, ir ėmė rėkti, kaip proto netekęs: "Jųs, socijalistai, netikit į šios valdžios surėdymą ir norit nuo manęs stubą atimti... Aš apskųsiu policijai ir busi suraštavotas." Patartina V. M. daugiau pasiskaityt apie socijalistus, tada ramiau užsilaikys viešuose susirinkimuose.

Aukų lėšų uždengimui sumesta $1.53. **Socijalistas.**

E. ARLINGTON, VT.

Pas mus yra žmonių-vilkų, kuriems ištikrųjų geriau tiktų gyventi kur girrioj, o ne tarp civilizuotų žmonių, kaip tikri girios gyvunai. Matydami, kad darbininkai skaito laikraščius ir organizuojasi, jie nubėgę pas bosą pradėjo skųstis, kad tie žmonės neina bažnyčion, neatlieka ausinės, nekalba poterių, o skaito kokias ten velniškas knygas, laikraščius ir tveria kokias baisiausias draugystes, t. y. unijas. Bosai tik nusijuokė iš tų musų vilkžmogių tamsumo. **Gamtos dobilėlis.**

CLEVELAND, O.

Kas, jeigu ne prakalbos, paskaitos ir teatrai užima svarbiausią vietą visuomeniškam lietuvių gyvenime? Cleveland'o L.S.S. 3čia kuopa šiame atvėjyj irgi pusėtinai darbuojasi. Neperseniai turėjo prakalbas, o 20 balandžio surengė vakarą. Sulošta "Penktas Prisakymas," "Amerikoniškos Vestuės" ir "Viduj Klebonijos." Taipgi buvo monologai, eilės ir dainos, o ant pabaigos šokiai. Neblogai sulošta "Amerikoniškos Vestuvės" ir "Viduje Klebonijos." "Penkto Prisakymo" artistams truko originališkumo ir gyvumo.

Iš deklamacijų geriausia atliko p. I. Pečiuliutė. Svarbiausia ir neatleistina vakaro yda buvo stoka dekoracijų. Tos pačios plikos sienos, tas pats stalas, tos pačios kedės darė labai menką įspudį. Apsirėdymuose taipgi išdalies truko originališkumo. Per visą vakarą L.S.S. 3-čios kp. choras padainavo tik 2 daini: "Marselietę" ir kitą kokią. Visą kitą laiką dainavo latvių choras. Ar nevertėtų ir musų LSS. chorui ateitije pasistengti daugiau papuošti vakarėlį.

M. Klimas.

FOREST CITY, PA.

Balandžio 18 pribuvo čionai United Textile Workers organizatorė p. M. Gallegher iš Paterson, N. J. Susirado drg. A. Makauską, kuris paėmė svetainę, sušaukė visas šilkų darbininkes, atidaręs susirinkimą paaiškino dėl ko susirinkimas sušauktas ir perstatė M. G.. Jis aiškino apie darbininkų išnaudojimą ir pasakė, kad I. W. W. da nė vieno streiko nepralošė. Kvietė rašytis į uniją; prisirašė į 300. Įstojimo buvo 50c; o mokestis 20 centų; bedarbėje ir ligoje bus pagelba. Organizuokitės merginos!

Gražus garbinius.

ROCKFORD, ILL.

12 balandžio buvo parengtas socijalistų vakaras. Chicagos lošėjai sulošė farsą "O.S.S." ir "Tarnas įpainiojo." Paskui Uktveris ir Dundulienė sudainavo po dainelę, Dunduliutei ant piano akompanijuojant. Publikai patiko šokiai klumpakojis ir suktinis, kuriuos p. Dunduliutė paskambino ant piano. Malonu buvo žiurėt, kaip jaunimas šoko ir dainavo. Gaila, kad nedaug laiko buvo šokti, nes programas buvo pusėtinai ilgas ir taip neviskas išpildyta.

Rengėjai ištaria širdingą ačiu, kaip atsilankiusiems, taip ir veikėjams.

Lėšų buvo daug, bet pelno atliko, nes svečių buvo daug.

Taipgi buvo ir lakiojanti krasa; pirmą dovaną — lietsargį, laimėjo p-lė Dunduliutė; antrą — V. Kudirkos knygą — Unzevičiutė; trečią — sagutę — Petrakeniutė.

Daugiau tokių pasilinksminimų! ..**J. W. K.**

E. ARLINGTON, VT.

Pas mus yra tokių tamsuolių fanatikų, kurie da tiki į visokius burtus ir velnius, buk galima velniui užrašyti savo dušią ir kad tuomet iki mirties žmogui viskas seksis. Ypač prie lošimo kortomis. Jie užtikrina, kad už 5 dol. gali gauti tokias kazyres, ir kad jie matė tokius darbus savo akimis. Tai mat, kokių dar tamsių žmonių esama 20 amžiuje. O tai vis musų "motinos"-bažnyčios vaikai.

Neptunas.

SCHENECTADY, N. Y.

Balandžio 13 pas mus buvo prakalbos. Kalbėjo J. G. Gegužis iš So. Bostono. Pirmam atvėjyj nurodinėjo, kaip musų kunigėliai stabdo progresą. Antram atvėjuj kalbėjo kaslink organizacijų; kokią naudą jos atneša žmonijai. Taipgi patarė statyt savo svetaines, kad turėtume kur susirinkt apsvarstymui savo reikalų. Girdi, jųs turit savo setainę, jųs galit rengt prakalbas, kokias tik norit; o žmonės pasistatę bažnyčias, ką jie jose išgirsta? Tenai keikiamas mokslas ir draudžiama jums patiems susirinktI. Jųs pastatėt ją , o neturit tiesos susirinkt, kada norit.

Schenectady socijalistai rengia demonstraciją ant 3 gegužės, tai yra apvaikščios 1-mos gegužės šentę.

Dalyvaus lietuviai ir kitų tautų darbininkai. Lietuvių Apšvietos Kliubas nutarė parengt prakalbas 4 gegužės ir už kalbėtoją kviest P. Grigaitį. **A. Nevežis.**

MONTELLO, MASS.

Balandžio 20 d. likos palaidotas čia Antanas Naumavičius, kuris staiga mirė pasirgęs vieną parą. Velionis buvo 33 metu ir paliko pačią su 3 vaikučiais; prie draugysčių neprigulėjo, nes buvo dievobaimingas katalikas, bėdinas žmogelis. Laidotuvių iškasčiams padengti reikėjo rinkti aukas, kuomi užsiėmė draugai Gutauckas ir Bagdonas. Palaidojo velionį su bažnytinėmis apeigomis. Jo plaidojimui aukavo visi, tik vienas biznierius atsisakė.

Montellietis.

BROOKLYN, N. Y.

21 balandžio, buvo čia prakalbos, parengtos LSS. 19 kp. su tikslu paremti Patersono streikuojančius audėjus.

Pirmas kalbėjo drg. E. Kinderas iš Patersono, kuris labai aiškiai nupiešė Patersono audėjų padėjimą. Antras kalbėjo vietinis kriaučių unijos organizatorius J. Augunas, kuris trumpoj, bet aiškioj savo kalboj nurodė streikierių vargą ir ragino publiką šelpti kovojančius savo brolius Paterson'e, nurodydamas, kad jųjų kova, yra kartu ir musų kova; jųjų laimėjimas yra ir musų laimėjimu. Užbaigdamas patarė visiems, sulaukus balsavimo dienos, balsuoti už savo partijos kandidatą, t. y. už socijalistus. Trečias kalbėjo J. Jukelis, kuris dailiai, kartais ir juokingai išaiškino, ką reiškia žodis streikas.

Publikos buvo neperdaugiausia, bet aukų surinkta $51.75, kas liudija, jog brooklyniečiai prijaučia savo broliams, kovojantiems už didesni kąsnį duonos. Vienas vaikinas, A. Šarkus, aukavo net $5.00, neatsižvelgdamas, kad pats tiktai kelinta sąvaitė, kaip pradėjo dirbt po tokiai pat kovai. Garbė jums draugai, kad prijaučiat savo draugams ir neatsisakot jų šelpti.

Jei kiti nebutų šelpę Brooklyno rubsiuvių, jie nebutų kapitalui ragus nulaužę. **Vainilavičius.**

WORCESTER, MASS.

Balandžio 18 dieną statė ant scenos dramą "Pirmi Žingsniai." Scenerija ir aprėdalai buvo atsakanti, tik kai kurie aktoriai nepilnai buvo įėję savo rolesna, juokaudamiesi tuose momentuose, kada reikia išršeikšti išgąsti bei rupesčius. Kiti artistai lošė be užmetimo. Publikos prisirinko neperdaugiausiai. Gal tokie veikalai kaip "Pirmi Žingsniai" mus worcesteriečius neinteresuoja. Gaila.

Tarp aktų buvo monologai "Dzuko kelionė į Vilnių" ir "Girtuoklis grįžtant nuo baliaus." Atlikta gerai.

Worcesterio grinorius.

ROCHESTER, N. Y.

Balandžio 15 d. buvo nepaprastas susirinkimas "lietuvių inteligentų." Susirinkimas buvo šauktas apsvarstyt, ar senas pasaulis reikalingas, ar ne? Dalyvavo pusė tuzino inteligentų ir po gilių debatų pasirodė, kad senas pasaulis savo dienas atgyveno. Tai ir todėl nutarta leist žurnalą po vardu "Naujas Pasaulis." Bet pasirodė ,kad nė vienas iš mųs negali but zeceriu, o su redaktorium, žinoma, nebėda, nes visi nori juom but.

Aš patarčiau pirma apsipažinti su seno pasaulio dalykais, o paskui ir naujo reikalus suprasime.

"N. P." reporteris.

NORWOOD, MASS.

13 d. balandžio buvo surengtas vakarėlis LSS. 133 kuop. Koncertėlis susidėjo iš monologų, deklamacijų, pasikalbėjimų, "spyčių," ir tt. Džian Bamba pridarė daugiausia juokų. Visi veikėjai užduotis atliko gerai ir padarė garą įspudį ant publikos. Nors lijo, bet žmonių prisirinko pilna svetainė. Patartina, kad ir daugiau tokių vakarėlių parengtų.

Taipgi tą pat dieną buvo šv. Jurgio parapijos pamaldos. Jurgiukai ėjo gatvėmis, kaip turkai ant karės, mat, buvo atvažiavęs dvasiškas piemuo.

Rudikų parapijonas.

AMSTERDAM, N. Y.

13 d. balandžio S. Daukanto Piliečių Kliubas parengė prakalbas. Kalbėjo J. G. Gegužis, vienas iš "Kel." leidėjų. Aiškino artimo meilę, vertę mokslo ir abelnai darbartinį surėdymą. Nors musų klebonas ir draskės per pamokslus, kad avelės neitų ant prakalbų, vienok prisirinko pilna setainė ir visi su atida klausėsi ir džiaugėsi tokiais pamokinimais, o piktinosi klebono keikimais.

Ketina tvert kitą parapiją, matydami, kad kitas ganytojas nedraus nuo prakalbų. Po prakalbų deklamavo M. Čepaičiutė.

Amsterdamietis.

ATHOL, MASS.

Kaip yra linksmą paėmus laikraštį į rankas ir skaiyt žinias iš kitų miestų, kaip musų viengenčiai darbuojasi progreso ir kulturos dirvoj. Mes, atholiečiai, miegame, išskyrus tuos, iš kurių rankų neišeina kazyrios.

13 balandžio po No. 83 Landers gatvės 4 vyrukai lošę per visą naktį, ant rytojaus pakėlė revoliuciją, išsidrąskė akis, nusiplėšė nosis, susidaužė galvas ir visi kruvini išsiskirstė, kada "dėdės" pradėjo gaudyti karžygius. 14 bal. stojus teisman, buto šeimininkas tapo nubaustas $25 už tai, kad leido savo name lošti, o kiti du po 10 už peštynes. Tai kur lietuviai pasirodo turtingais! O kiek dar užmokėjo advokatams ir daktarams? Jeigu butų tuos pinigus paaukavę streikieriams, tai ir sveiki butu ir gėdos neturėtų. **Nuo Kabalnojaus.**

DETROIT, MICH.

Balandžio 19 d. LSS. 116 kp. parengė balių su perstatymu "Tarnas Įpainiojo," prie to buvo ir monologas, kuris prijuokino publiką. Lošėjai savo roles atliko gana gerai. Publika jiems padėkavojo delnų plojimu.

Publikos buvo pilna salė. Kuopai liko gana daug pelno.

Tik reikia daugiau tokių vakarų socijalistams parengti, nes jie turi gerą įtekmę Detroito publikoj.

20 balandžio buvo Liet. S.S. 116-tos kuopos mėnesisinis susirinkimas, kuriame daugiausia buvo svarstoma apie LSS. Susivažiavimą. Delegato nutarė nesiųst, nes per daug lėšų.

Tapo išrinktas komitetas susižinoti su anglų socijalistais ir surengti 1-mą gegužės apvaikščiojimą. Ant galo prasidėjo diskusijos apie drg. Pruseikos prakalbas, sakytas 27 ir 28. Vieni gyre, o kiti peikė.

F. Mažamokslis.

KAS MUMS RAŠOMA

Detroit, Mich. — Nedėlioj, 6 balandžio buvo surengtos didelės diskusijos tarp lietuvių socijalistų ir I. W. W. unijos, ant temos, kas gali atnešti didesnę naudą žmonijai, ar socijalizmas , ar I. W. W. unija. Diskusijos tęsėsi suviršum tris valandas. Iš socijalistų pusės buvo M. Mockus ir D. J. Kasparkas, iš I. W. W. — I. Lazdauskas ir J. Petraitis. I. W .W. pusės diskusantai stengėsi sukritikuot socijalistus, sakydami, kad polikavimas, tai vaikų žaislas. Bet su tais argumentais nieko negalėjo padaryti. Mat, da perjauni stoti į diskusijas su socijalistais. Pasibaigus diskusijoms balsavo už socijalistus 25, o už I.W.W. — 3. Pagal publikos sprendimą, socijalistų buvo viršus.

J. E. V. ir Z.

Stoughton, Mass. — Šiomis dienomis musiškių trįs ubagai dvasioje, nusprendė paturtinti savo dvasią raugalu. Progai atsitikus ir pasisavino bačką alaus. Parsinešę namo pradėjo sotintis. Vienas kraną apžiojęs, kits galvą per išmuštą dugną bačkon sukišęs, nė nejuto, kaip "dėdė" už plaukų sučiupęs nusitempė karieton. Vargšams nė bačkos neišgėrus prisiėjo po $10 užsimokėti už alaus vogimą.

Tai mat prie ko prieina bažnyčios apšviesti vergai.

Pijokų brolis.

Pittsburgh, Pa. — Šv. Kazimiero parapija užsimanė padidinti mokyklą (jei taip galima vadinti), geriau sakant, kvailinamį. Todėl visos draugystės duoda pinigus, kiek tik kuri gali; — žinoma, bažnytinės draugystės ir nežino nieko geresnio, kaip bažnyčią. Tik stebėtina, kad ir Soho progresyviška L.M.D. davė $25 ir visi nariai ant to sutiko ,tiktai vienas buvo priešingas, už ką jį vienas karčemninkas pavadino durnium. Žinoma, karčemninkui tokia įstaiga patinka, nes iš tokios mokyklos bus daugiau girtuoklių.

Soho bedievis.

Pittsburg, Pa. — Šiomis dienomis buvo užkviestas čionai iš Scrantono p. Živatkauskas ant prakalbų. Kalbėjo jis gana taktiškai ir bešališkai; neužkliudė nė bažnyčių ,nė kunigų, kaip tai kiti musų kalbėtojai mėgsta daryti, tik kivetė žmones į vienybę ir ragino rašyis prie Susivienijimo. Jo prakalba man labai patiko. **Ant. S.**

W. Lynn, Mass. — 13 bal. buvo prakalbos parengtos L. Koop. bendrovės. Kalbėjo V. Jakštys dviejuose atvėjuose. Abudu kartu kalbėjo gerai. Publikos buvo daug, tik moterų mažai. Pertraukoj buvo deklamacija ir monologas. **Burdingonas.**

Peabody, Mass. — Darbai daugiausia odų dirbtuvėse, dabar eina prastai, iš kitur pribuvus darbas sunku gauti. Lietuvių pusėtinas burelis ir girtuoklystė gana prasiplatinus. Nors karčemų čia nėra, bet raugalo gali gauti kiek tik nori nuo slaptų aludininkų.

Iki šiol čia lietuviai miegojo, bet atsiradus keliems apšviestesniems vaikinams, pradėjome krutėti. Kaip man rodos, tai čia lengva lietuvius apšviesti, nes nėra kunigo, tai nėra kam suerzint katalikų prieš laisvamanius. **Burdigonas.**

Brooklyno Presos Komiteto Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad Brooklyno ir New Yorko rubsiuviai streiką laimėję, kaip ir seniau buvo, nutarė švęsti 1 gegužės, nes tai visų darbininkų šventė ir šiais metais pirmą gegužės nutarė švęsti su didele iškilme. Bus maršavimai gatvėmis, su muzika ir visi unijistai 54 ir 58 skyriaus eis apvaikščioti tą darbininkų šventę, ir nekurios draugystės tame skaitliuje dalyvaus.

Presoso komitetas:
Jos. Lapinskas,
Jos Čižas.

PRANEŠIMAS.

Keli metai atgal, drg. K. Jasiukaitis įgaliojo VIII rajono L.S.S. "Dramatišką Ratelį" buti jo atstovu Amerikoje. Rodos, buvo jau sakyta, kad norinti lošti K. Jasiukaičio veikalus, privalote kreiptis prie "D. Ratelio," kuris, žinoma, neužgina lošti, bet duoda žinoti, kiek už kurio veikalo sulošimą reikalauja autorius. Pirmiau už sulošimą K. Jasiukaičio veikalų atsiteisdavo, bet paskutiniu laiku jau nebeatsiteisia, turbut užmiršo, kad K. Jesukaitis to reikalauja.

Todėl, kas jaučiatės skolingais, greitu laiku atsiteiskite, nes K. Jasiukaitis mums rašo, kad mes, amerikiečiai, skriaudžiame jį, neišpildydami jo reikalavimų.

Reikale kreipkitės prie "D. Rat." sekretoriaus šiuo antrašu: 1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

"D. R." sekr. **V. Shileika.**

Kadangi daug publikos į salę nesutilpo, o tą veikalą matyt

TEATRAS

norėtų, todėl antru kartu Brooklyne statomą ant scenos

5 Aktų Drama iš Kristaus Gyvenimo
MARIJA MAGDALIETE

MARIJA MAGDALENA

Tas milžiniškas veikalas plačiai atskleidžia daugybę nepermatomų mums priežasčių kilimo krikščionybės ir prasidėjimo naujos eros. Jame aiškiai parodyta gyvenimo sąlygos tų laikų žmonių, t.y. kokiose gyveno turčiai ir kiek kentėjo vergai. Kas buvo krikščionybės apaštalais ir kas jų persekiotojais mieste Jeruzolimoje, žydų šalije.

Perstatymas prasides 7 valanda, Svetaine atsidarys 7 valandą vakare,

SUBATOJE 10 GEGUŽIO (MAY), 1913 m. SVETAINĖJE:

McCaddin Memorial Hall Ant Berry St., tarpe 2nd ir 3rd gatvių, BROOKLYN, N. Y.

Tikietų Kaina: 25, 35, 50, 75 ir (box seat) **$1.00.** Kas nori nusipirkt tikietą išanksto,

gali gaut šiose vietose: Urbono Aptiekoje, kampas Berry st. ir Metropolitan ave.; Miliausko Krautuvėj, 103 Grand st.; Diržulaičio Barzdaskutikloj , 97 Grand st., o taipgi pas aktorius.

Meldžiame visų atsilankyti **Suvienytų Brooklyno Lietuviškų Dr-čių KOMITETAS.**

Pasikalbėjimas Maikio su tėvu

— Maike, aš užsirašiau "Lietuvą" ir ar tu žinai, kad tai geriausia gazieta.

— Kodėl?

— Ba jos redaktorius ne iš bezdžionės išsivystęs?

— O ką tu žinai, iš ko jis išsivystęs?

— Iš ko jis išsivystęs, tai jis nepasako, bet kad ne iš bezdžionės, tai jis tenai aiškiai prirodo.

— Ar jis pats apie tai rašo?

— O kas daugiau taip moksliškai galėtų nurašyt, jeigu ne jis. Jis, matyt, mokytas vyras.

— Tai kaip gi jis tą prirodo?

— Sako, kad jis vuodegos neturi.

— Cha, cha, cha!...

— Nesijuok, vaike, aš irgi netikiu, kad žmogus paeina nuo monkės. Perskaitęs "Lietuvą" nutariau persitikrinti ant savęs, ir ištikrųjų nėra jokio ženklo, kad aš bučiau turėjęs kada nors vuodegą.

— Tai pasiteirauk, tėve, ar nebusi "Liet." redaktoriui giminė, jeigu abudu negalit rasti pas save vuodegų.

— Maike, pasakyk man be juoko, ar yra da žmonių su vuodegomis, ar ne?

— Aš, tėve, nežinau.

— O gi tavo šitoj knygoj nėra apie tai parašyta?

— Ne.

— Tai kam jųs, socijalistai, visados kalbat, kad žmogus išsivystė iš bezdžionės, jeigu patįs nesat matę žmogaus su vuodega?

— Visai męs nekalbam taip daug, kaip tau išrodo. Žmogaus išsivystymu užsiima gamtininkai, ir jie prirodė, kad žmogus yra išsivystęs iš žemesnių gyvunų, ne socijalistai. Jeigu męs kar tais ką nors apie žmogaus išsivystymą kalbam ar rašom, tai tik pasakom, ką tie mokslinčiai prirodo.

— Maike, aš myliu mokytus vyrus, nes jie kartais padaro ir gerą daiktą, kaip va gramofonas ir muvink pikčiai, tai vis išradimas mokytų vyrų, ir prieš tai niekas negali protestuoti, ale jeigu jie sako, kad žmogus iš monkės paeina, tai to negalima vadinti jokiu mokslu, tik paprastu bliuznijimu ir pažeminimu žmogaus vertybės.

— Tėve, tu protauji lygiai taip, kaip "Lietuvos" redaktorius. Juk tas nėra laužta iš piršto. Pirma visi tikėjo, kad Dievas sutvėręs dangų ir žemę, nulipdė iš molio ir žmogų. Bet pradėjus tirinėti gamtą, pasirodė, kad tas negali but teisybė. Mokslinčiai susekė, kad žmonės gyveno ant žemės daug seniau, negu menamas Adomas buvo sutvertas. Daugelije vietų atrasta senovės žmonių kaulai, kurie parodo, jog seniau žmonės turėjo visai kitokią išvaizdą, negu dabar. Ir taip, juo tolyn tirinėtojai eina į praeitį, juo gilyn jie leidžiasi į žemės sluogsnius, tuo prastesnio sudėjimo randa žmones. Galų gale pasirodo jau tokie sutvėrimai, kuriuos net sunku atskirti, ar tai žmonės, ar bezdžionės. Ir tuomi pasiremdami mokslinčiai sako, jog buvo laikas, kada ant žemės nebuvo nė tokio žmogaus, nė tokios bezdžionės, kokias šiandien turim, bet buvo bendras jųjų prabotis.

— Maike, tas negali buti. Kodėl dabar niekad iš bezdžionės neišsivysto žmogus?

— Taip greitai, tėve, tas nepasidaro. Tu turi žinoti, kad ant musų žemės gyvybė egzistuoja jau milijonai metų. Ir jeigu patėmyti gyvių veislės besikeitimą, tu turėtum gyventi su saule. Tuomet gal ir pamatytum, kad dabartinės musų bezdžionės ne visuomet pasiliks tokiomis, kaip jos šiandien yra. Bet ir tai abejotina, nes taip ilgai begyvendamas tu užmirštum, kokia buvo jų pirmutinė išvaizda. Tą galima matyti vien tik paėmus jų kaulus sykiu iš visų gadynių ir palyginus juos. Tik tuomet, sakau, aiškiai matyti jų permainą.

— Vistiek, Maike, toks mokslas negeras, kad žmogų sulygina su monke.

— Kodėl? Ar tau tas nepatinka?

— Make, tas pažemina žmogų. Tik pamislyk, aš bezdžionės vaikas!

— O ką čia, tėve, padarysi, kad ištikrųjų taip yra. Bet buvo laikas, kad ir bezdžionės ant svieto nebuvo. Ji išsivystė iš žemesnių gyvunų, o tie da iš žemesnių. Tas jau prirodyta ir patvirtinta tukstančiais fakų ir tik tas gali but tam priešingas, kurio protas da nepribrendęs prie logiško mislijimo.

— Tai tu sakai, kad ir "Lietuvos" redaktoriaus protas nepribrendęs?

— Aš, tėve, nežinau, nes aš neskaičiau ką jis rašo. Jeigu jis tiki, kad žmogus paeina nuo Adomo, kaip pasakyta biblijos pasakose, tai suprantamas dalykas, kad jis nedaugiau žino už tave.

— Taip, vaike, jis sako, kad jis vuodegos neturi, nes gerai ištiręs; taigi, esa, klysta tie rašytojai, kurie sako, kad žmogus paeina nuo bezdžionės.

— O ar jis pasako, iš kur žmogus paeina?

— Ne.

— Tai kaip jis gali žinoti, kad ne nuo bezdžionės?

— Nes vuodegos neturi.

— Bet augščiau išsivysčiusios bezdžionės jau taipgi vuodegos neturi. Vuodegas turi tik maži jų kudikiai. Taip pat ir žmogaus kudikis iš pradžios turi aiškią vuodegą, tik paskui ji išnyksta. Jei kas iš to juokiasi, tas pats sau išrašo paliudijimą, kad nė kiek nežino žmogaus anatomijos.

— Tai tokiu, budu, vaike, ir tas redaktorius buvo kada tai su vuodega?

— Kiekvienas.

— Olrait, Maike, tai aš tuojaus parašysiu korespondenciją į jo gazietą, kad jis tikrai iš monkės išsivystęs.

Šiklmės diena kovotojų už laisvę.

Pirmos Gegužės Šventė su demonstracijomis ant naudos organizacijos ir 8 val. darbo, buvo priimta Amerikos Darbo Federacijos kongrese 1888.

Paryžiaus tarptautiškam socijalistų kongrese patvirtinta, jog darbininkai visos pasaulės turi švęsti pirmą gegužės dieną. Ir 1890 m. organizuotomis tarptautiškomis spėkomis surengė dideles demonstracijas ir parodė visoms valstijoms ir valdonams, jog įvedama į gyvenimą 8 val. darbo diena ir išpildymą kitų Paryžiaus kongreso nutarimų.

Kapitalistai nusigando 1-mos gegužės šventės, ypač Vokietijoj, kur sukilo dideli klausimai ir protestai prieš socijalistus, bet nieko negelbėjo: rinkimuose Reichstagan socijal-demokratai gavo pusantro milijono balsų.

Teisybė, socijal-demokratų partija pasirėmė darbininkais, aiškino, jog rezoliucija Paryžiaus kongreso visai nereikalinga, kad stabdyti darbą 1-mą gegužės ir taip esant sunkioms ekonomiškoms sąlygoms. Mat, nuostolio kapitalistams nėra, ką ir manyt apie išlikimą iš darbo.

Didesnė pusė Vokietijos darbininkų nuėjo dirbti 1 gegužės, o mažuma šventė ir nedirbo. Ukininkai taipgi pradėjo priešintis, kad jau ir vėl nauja šventė įsteigta. Hamburgo visi darbininkai šventė ir nedirbo.

Nuo to laiko pirma gegužės šventė išsiplėtojo po visą Vokietiją gana aiškiai: geriausiai ją švenčia Hamburgo darbininkai; jie daugiausiai darbavosi įgyvendinimui tos šventės 1-mos gegužės, 1890 m.

Šiandien viso pasaulio darbininkai ją švenčia. Tarptautiški socijalistų susivažiavimai patvirtino sustabdymą darbo 1-mą gegužės.

Labiausia revoliucijos laikuose švęsti 1-mą gegužės pradėta Francuzijoj, tą dieną praliejo kraują darbininkų luoma mieste Furmu, kariumenė šaudė į demonstrantus ir užmušė 9 žmones, tame skaičiuje 4 mergaites nuo 14 iki 17 metų senumo. Viena iš jų turėjo rankojžalią beržo šaką, ką tik sprogstančią.

"Tas buvo — kalba Laforgo — pirmas išpraktikavimas Lebelevskio šaudyklių su beduminiu paraku."

Pagalios persiėmė šventimu 1-mos gegužės šventės ir Austrijos proletarijatas. Čia karštas socijal-demokratų partijos vadovas, Adler, energiškai darbavosi įvykdinimui pilno šventimo tos šventės. Nežiurint, kad vakarų Europos proletarijato centrai nepritarė sulaikymui darbininkų nuo darbo tą dieną, Austrijoje 1 gegužės, 1909 metais, iškilmingai atšvęsta. Daugelije Austrijos miestų darbininkai tą dieną išliko iš darbo ir rengė iškilmingas procesijas gatvėse. Demonstravo su randonomis veliavomis gatvėmis; dalyvavo daug ir moterų, reikalaudamos sau lygių pilietiškų tiesų.

Belgijoje tais metais taipgi apvaikščiota su demonstracijomis, po kurių buvo vieši susirinkimai su prakalbomis.

Nutarta siųsti su reikalavimais delegaciją ministerijon. Delegacija tapo priimta ir reikalavimus pržadėta perduoti parlamento apsvarstymui.

Britanijoje taipgi atsibuvo demonstracijos, kuriose dalyvavo netik augštų mokyklų studentai, bet ir daugelis profesorių. Londone demonstracijose dalyvavo 25,000 asmenų. Hyde Parke, puikiai išpuoštame raudonomis ir baltomis vėliavomis, minios žmonių susirinko klausytis socijalistiškų kalbėtojų. Čia buvo įtaisyta kalbėtojams keletas tribunų. Kalbėta: vokiškai, ispaniškai, rusiškai, žydiškai ir kitose kalbose. Žodžiu sakant, buvo tai internacijonališkas susirinkimas. Čia aiškinta reikšmė 1-mos gegužės šventės.

1910 m. New Yorke 75,000 žmonių ėjo su demonstracijomis gatvėse, o paskui ant Union Square laikė prakalbas. Kas kita Europoje. Paryžiuj, Berline ir Italijoj valdžia uždraudė demonstracijas. Tik Londone ir Briusselėj minių niekas nevaržė.

1911 m., panašiai atsibuvo beveik visose šalise.

1912 m. New Yorke turbut didžiausia buvo 1-mos gegužės iškilmė, kuomet gatvėmis maršavo 50,000 darbininkų minia su revoliucijoniškomis giesmėmis ir muzika, su socijalistų partijos ir vyriškų ir moteriškų darbininkiškų organizacijų vėliavomis. Daugelis unijų nešė savo išdirbamus daiktus. Duonkepiai nešė milžinišką duonos kepalą ir t.t. Išdalinta minioms tukstančiai socijalistiškų lapelių ir brošiurėlių. Buvo parodoj vežimai su dideliais atsišaukimais, kad darbininkai skaitytų socijalistiškus laikraščius. Išėjo ant šaligatvių krautuvninkai, pardavėjai ir tarnai, išsikraustė kapitalistai ant balkonų ir visi tik apie socijalizmą ir didžią minių parodą tik ir šnekėjo.

Ant plakatų, kuriuos turėjo darbininkai užsikišę už skrybėlių, ir ant vėliavų, buvo parašai: "Kapitalistiškoji pelno sistema yra kalta už nuskendimą Titanico," "Socijalizmas išgelbės pasaulį nuo godulystės viešpatavimo," ir daugelis kitokių sakinių.

Buvo ir kituose Amerikos miestuose parodos.

Paryžiuj ir Madride, Ispanijoj, Pirmą Gegužės apvaikščiojo gana iškilmingai, be riaušių.

Pirmoji Gegužės šventė didina darbininkų klesos spėkas; tą dieną visame pasaulije skamba obalsis: Visų šalių darbininkai vienykitės!

Darbininke! tu tik nebijai tos dienos šventės; tu jos privalai laukti ir su džiaugsmu švęsti ją, kaipo dieną savo busimos pergalės, prieš kurios galybę viešpataujanti klesa neranda budo atsispirti.

Taigi artinantės vėl tai dienai ir dienai 25 metų sukaktuvių nuo nutarimo ją švęsti, mums lietuviams reikalas prisirengti prie apvaikščiojimo tos dienos. Musų priedermė yra rengti tą dieną viešus susirinkimus ir prakalbas, kad parodyti, jog ir męs aktyviškai dalyvaujame pasaulio proletarijato judėjime ir reikalavimuose.

J. J. Nienius.

Popiežius ir šv. Jurgis.

Kokie nedorėliai tie lietuviai: jie nemoka guodoti nė popiežiaus, nė šv. Jurgio. Pasakoj apie "Kriaučių ir velnią" popiežius pasirodo, kaipo ožkos jaunikis, o pasakoj "šv. Jurgis," tas šventasis perstatytas pusiau-raganium, pusiau-velniu. Popiežius nevedęs, nes jau per senas. Bet gana buvo pasirodyti jaunai merginai ir pasakyti, jog ji eis už jo, kaip popiežius nieko nelaukdamas skubina į bažnyčią šliubą imti. Patiko jam jauna mergina. Bet pasirodo, jog tai velniai įtaisė klastą, kad pasityčioti iš jo. Bažnyčia lieka kiaulių tvartu (geras palyginimas) ,o mergina — ožka. Ir šv. Jurgis merginas mėgsta. Jis apsiveda su diedo ir bobos duktere. Kada gi pas jaunuosius atėjo tėvas su motina juos aplankyti, tai jis juos priverčia avis ganyti, kurių negalima išganyti. Už negalimo daikto neišpildymą diedas su boba pakliuva į pragarą. Pilnai tikras krikščioniškos doros supratimas. Tiesa, nors krikščionystės dora ir atsispindi tose pasakose, bet žmonės visgi savaip supranta taip popiežių, taip katalikiškus šventuosius. Šioj sritij dvasiškijos mokslas ne ką nuveikė. Liaudis, kol tarp jos tikėjimas laikysis, tvers sau šventuosius, ne tokius, kokius jiems iš šalies paskiria, bet tokius, kokie jiems patiems geriau patinka.

Z. A.

MANO PATĖMIJIMAI.

"Pavietas" bei kalbos valymas ir lietuvių "autas"

Į lietuvių kalbą, kaip ir į kitas, įsveržė gana daug svetimų žodžių. Paskutiniais laikais prasidėjo stačiai stačiokiškas lietuvių kalbos valymas. Filologai-valytojai bemesdami svetimus žodžius tankiai išmesdavo ir grynai lietuviškus, o vieton jų įgrusdavo arba netikusius žodžius, arba net ir svetimus. Padėkim, vieton lietuviško žodžio "rubežius" pradėta sprausti netikusį "siena," nors rubežiai sienomis buvo vien senose pylise arba ant rubežiaus tarp Chinijos ir šiaurinės Azijos. Kiti rubežiai taip seniai suvis ramiai apsieidavo, taip dabar apsieina be jokių sienų. Pagaliaus, per jures-mares, ežerus ir upes net sunkoka sienas pravest.

Prieš panašų kalbos valymą prasidėjo ir reakcija. Kai kurie filologai, o ypač ne filologai, pradėjo išrodinėti, jog visa eilė, taip vadinamų, svetimų žodžių netik ne svetimi, netik grynai lietuviški, bet net kitos tautos tuos žodžius sau savino. Yra gana daug žodžių, kuriuos musų kaimynai nuo lietuvių pasisavino, bet da daugiau bendro kilimo žodžių. Prie šios rušies žodžių priklauso žodžiai, paeinantieji arba nuo bendros airiškos šaknies, arba bent nuo bendros kelių airškų tautų šaknies.

Pastarosios rušies lietuviškų žodžių apginėjai, begindami grynai lietuviškus žodžius, prie grynai lietuviškų priskaitė ir svetimus. Tarp jų, padėkim, matom žodį "pavietas." Kai kurie išrodinėja, jog tai grynai lietuviškas žodis, paeinantis nuo "po" ir "vieta." Taip išvedus šį žodį, nors jo skambėjimas ir tiktų, bet toksai žodžio atsiradimo aiškinimo budas vien pelėsiais atsiduoda.

"Pavietas," kaipo paeinantis nuo "po" ir "vieta" liktų beprasmingu, nesąmoningu supratimu, nes pavietas nėra kokios nors vietos ypėdiniu. Taip suprastas "pavietas" negalėtų but dabartiniu pavietu, bet turėtų buti vieta, palikusia po to, kada ant tos vietos išnyko kitas dalykas. Padėkim, namui arba net ir miestui sudegus, degesių vieta butų pavietu to žodžio prasmėj, ką paeitų nuo "po" ir "vieta." Tuo tarpu pavietu yra ne po kuo nors likusioji vieta, bet stačiai žinomą plotą apsupantis apskritys.

Ir ištikro, pavietas ne lietuviškas žodis, bet grynai slaviškas. Kada pradėjo tvarkytis slaviškų tautų valstijinis gyvenmas, tai kartu pradėjo atsirasti įvairus valdininkai, ką po savo rėda turėdavo žinomą žemės plotą, žmonėmis apgyventą. Tiems urėdams buvo apskričiai pavesti (pod viedenije otdany) ir patįs apskričiai, tokiu budu, buvo pavestais (pod viedenije otdanymi) ir net po rėdyste esančiais (pod viedenijem nachodiaščijesia). Nuo šio dalyko ir galėjo patįs apskričiai "podvietami" arba "povietami" (pavietais) likti.

Sulietuvintas žodis "pavietas" da turėtų prasmę, jei tą žodį manytum išvesti iš lietuviško žodžio "pavedu;" vienok tuomet jis butų ne pavietu, bet "pavedimu."

Iš kitos pusės, "pavieto" atsiradimas gali but ir šiektiek kitoniškas. — Kadaise žmonėmis valdė ne valdonai ir jų atstovai, bet patįs žmonės. Tai jie atlikdavo per liaudies susirinkimus. Pas lenkus tokie liaudies susirinkimai viecais (wiec) vadinasi. Kiekviena kiltis*) turėjo savo viecą. Tokiu budu, visa kilties teritorija skaitėsi po vieco priežiura esančia. Vėliau urėdams atsiradus, viecai liko panaikinti; bet po viecų (po vietų**) globa buvusios teritorijos taip ir liko, kaipo administraviškos vienatos.

Panašiai atsirado žodis "narod" (narod — liet. tauta). "Rod" — liet. gentas, o "rada" — liet. taryba. Galima daleisti, jog "rada" paeina nuo "rod"***), kaipo rodo — gento susirinkimas. Greta "rada" stovi ir "narada," kuri galėjo apimti įvairių rodų tarybą. Per tokias tarybas seniau dalyvavo visi suaugę gentų nariai, t. y. visa liaudis. Įvairios prasmės susiliejo ir narados (tarybos) dalyvautojai kartu liko netik narados (tarybos) nariais, bet ir narodo (tautos) nariais.

Z. A.

*) O gal ir gentas.
**) Viec — viest.
***) "Rod" paeina nuo šaknies "rod," kas reiškia rodit — gimdyti.

Sportas

— Stebiuosi iš tamistos stipraus kuno sudėjimo. Ar tamista užsiimi kokiuo sportu?

—Žinoma! Rakandų transportu!

Likimas cigaro panašus yra likimui kiekvieno žmogaus: ir vienas ir kitas ant galo pavirsta į dulkes.

J. J. N.

Žmogaus išsivystymas

Pagal Boelsche, Errhenius'ą ir kitus

SUTAISĖ

S. Michelsonas.

(Tąsa iš No 12, 1913)

Tokiu budu galime daleisti, kad pirm žmonių da gyveno ant žemės panašus į kočkodoną vuodeguoti gyvunai, kurie savo vuodegą perdavė ir savo ainiams. Ilgainiui visi gyvunai keitėsi ir pas vienus ta vuodega išnyko, pas kitus gi ir iki šiai dienai užsiliko. Sprendžiant iš suakmenėjusių kaulų, trečiaeilės gadynės vidurij, šalia žmogaus ir į žmogų panašių bezdžionių, gyveno ir vuodeguotos bezdžionės. Viena jų veislė, kuri mokslui yra žinoma kaipo mesophitecus, skaitlingai tuomet buvo išsiplatinus apie šiandieninę Grekiją ir tenai rasta labai daug jos kaulų. Ta grekiškoji bezdžionė turėjo pusėtiną vuodegą. Prie to, jos akių ir nosies sudėjimas žmogų primena daug daugiau, negu visos dabartinės vuodegotos bezdžionės.

Iš kitos pusės męs matom tos pačios veislės bezdžiones išsivysčiusias visai priešingoj linkmėj nuo žmogaus, kaip antai kraštutinis bezdžionės paveikslas pavianas arba mandrilė. Tas verčia manyti, jog kitados turėjo buti pati pirmutinė eilė , da labai artima žmogui, bet iš jos ilgainiui išsivystė visai atskiros eilės ir laikui bėgant giminystės ženklai tarp jų visai pradėjo dilti; tokiu budu prisiveisė kuoįvairiausių bezdžionių veislių, kurios šiandien gyvena Afrikoj ir Azijoj. Taigi reikia įsivaizdinti sau pirmutinį botį, kuris paleido ant svieto tiek įvairių vaikų, pradedant nuo žmogaus ir baigiant žemiausio laipsnio azijatiškai-afrikinėmis vuodeguotomis bezdžionėmis. Žinoma, tas pirmutinis botis turi but daug senesnis už visas kitas bezdžiones ir patį žmogų; jis turėjo gyventi ant žemės pačioj trečiaeilės gadynės pradžioj. Beabejonės, jis išrodė ant tikros bezdžionės ir tik nuoseklus anatomiškas tirinėjimas galėtų parodyti, jog tai nebuvo da nusistovėjusi šiandieninė bezdžionė, bet tokia, kurioj tunojo ir busimas žmogus.

Visai netikėtai mums pasisekė surasti bezdžioninių gyvunų liekanas iš pat trečiaeilės gadynės pradžios. Iškasė jas ispanų tirinėtojas Ameglimo Patagonijoje, taigi pačiam pietų Amerikos gale, uolų sluogsniuose, kurie susikrovė pirmame trečiosios gadynės laiktarpije. Tą laiktarpį mokslinčiai vadina eocenu. Kada Ameglimo pirmą sykį tą patagonišką bezdžionę tirinėjo, jos galvos kiaušas pasirodė jam taip panašus į žmogaus kiaušą, kad tų kaulų savininką jis pavadino stačiai "humunculus'u." Tečiaus rodosi, kad tas panašumas nebuvo didesnis, kaip šiandieninės amerikoniškos bezdžionės kapucino, ir beabejonės tą eoceninę bezdžionę reikia priskaityti prie kapucinų veislės. Vienok sunku užginčyti, kad toji bezdžionių veislė iš fiziško ir psichiško atžvilgių į žmogų nėra panaši. Ją taipgi jungia kokis tai slaptingas ryšis su gibonu, taigi ir su pitekantropusu. Tokiu budu nėra visai be pamato daleidimas, kad tos gražios, malonios ir net inteligentiškos Amerikos bezdžionės kapucinai yra daug artimesnės žmogui, negu visos kitos vuodeguotos bezdžionės.

Tuo tarpu mažutės voverinės bezdžionaitės, kaipo atskira šaka, nuo bendro kelmo visiškai atsitolino ir turėjo prisitaikyti prie piet-amerikiškų aplinkybių.

Dabar męs jau su savo tirinėjimais atsidurėm tokioj vietoj, kad tolimesni klausimai kįla patįs per save. Žmogus, budamas taip ankštai surištas su bezdžionių veisle, turėjo jos ir likimais dalytis. Turi but bendras ir tolimesnis jo su bezdžione peėjimas. Tas pats gyvuno typas, iš kurio kilo bezdžionė, davė ir žmogui pradžią.

Žodžiu sakant, žmogaus išsivystymo kelias yra kaip ir kokios ilgos kopėčios. Viršutiniu tų kopėčių virbalu yra pats žmogus, tuoj po jo seka antropoidai bezdžionės, po tų eina vuodeguotos bezdžionės, paskui vabalėdžiai gyvunai, mėsaėdžiai, graužliai, kanopiniai ir t.t. Vienok tos kopėčios tik iš nekurio atžvilgio turi istorišką reikšmę. Nereikia čia manyt, kad žmogus turėjo pereiti per visas tas permainas. Nereikia taipgi manyt, kad visi kiti žinduoliai paeina nuo bezdžionių. Patįs istorijos dokumentai jau tam prieštarauja.

(Toliaus bus).

Aukos

Rochesterio streikieriams

SHENANDOAH, PA.

Aukautojų vardai: W. Minevicz $1; S. Minevič, P. Aidukevič, Y. Lazdauskas, M. Lurzys, A. Black, J. Solterit, P. Belis — po 50c; S. Staškevič, Gaughan, M. J. Crnelle, L. Dear, K. Grinevičius F. Mizzer, C. Prenski, F. S. Zaolg, F. A Saulis, A. Margelis, A. Yoškosky, A. Kvedaravič, A. Brundza, K. Busila, J. Driža, A. Grinevičius, T. Kružnauskas, L. Spoons, M. Smigelskis, L. Friedberg, W. Novicky, N. Frein, J. Rynlus, A. Novora, J. Drapkis, B. Alsoutz, H. Vart, M. Harovitz, J. Roikovski — po 25c; A. Irunki 10c; A. Adomaitis 5c; T. Cesehuri 12c; Hobbs, M. Oppenpem po 10c; B. Marateek 15c; J. Aronoff 10c; K. Domalevsky 15c; S. J. Mockaitis 50c; J. Mieldažis $1; C. Miller 15c; B. Miller 10c; viso — $14.77. Surinkta per F. S. Tamošiuną.

Pinigus gavom. Roch. Strk. Š. Kom.

SHENANDOAH, PA.

LSS. 28 kp. susirinkime suaukauta: B. Balčiunas, K. Stankevičius, J. Smolenskis, J. Stagninas, J. Belečkevičius, A. Šukevičius, S. Raudeliunas, J. Vilkelis — po 50c; T. Markunas ir A. Gružinskas po 25c; A. Šaukevičienė 10c; V. Turauckas 5c; viso $4.65.

Pinigus gavom. Roch. Strk. Š. Kom.

MAHANOY CITY, PA.

Aukautojų vardai: J. Malžinskas $1; J. Stankevič, F. Narusevičius, V. Mičiulis — po 25c; J. Coch ir P. Kapocinski — po 5c; viso $1.85.

Pinigus gavom. Roch. Strk. Š. Kom.

Patersono streikieriams

BROOKLYN. N. Y.

Per LSS. 19 kp. parengtas prakalbas surinkta aukų Patersono streikieriams. Aukavo: A. Šarkus $5; S. M. Damijonaitis, S. Bartkunas, P. Klimašauskas, V. Teleiša, J. Augunas, J. Jukelis, Ražaitis, Radauskas, Kimantas — po $1; J. Vainilavičius, K. Palšis, V. Baltrušaitis, J. Norbutaitis, P. Pakinkis, A. Balčiunas, Šimaitis, Jukelis, Giedraitis, Patašius, J. Matulaitis, F. Steiniutė, J. Blažaitis, F. Ramanauskas, F. Grašis, A. Vitkauskas, N. Ugenčiutė, A. Speskauskaitė, R. Barnavičiutė, M. Zaveikiutė, Ribanauskas, Povilaitis, Matijošaitis — po 50c; A. Šiuskas 70c; V. Akelaitis, J. Vezdžiunas, J. Čenuleris, A. Mažanavičius, J. Akelaitis, K. Vincevičius, A. Adervis, F. Mišeika, Kivita, P. Maleikis, T. Kilitas, M. Mirgalienė, J. Mitkešis, A. Sudaitis, P. Ceplaitis, J. Revitis, M. Valackiutė, J. Sabužis, Vilkas, Klasta, Juras, Mojelirkis, Maraitis, Staliorаitis, J. Barzdaitis, J. Jakimavičius, Kručas, Navikas, Digris, Važnis, Jakusevičius, Vabalas, Jenkus, Jezminskas, Barzdaitis, Beliauskas, Iventas, Bendoravičia, Jakimavičius, J. Stirbis, A. Zailkis, P. Bražaitis, M. Duosnis, J. Zemaitis, J. Ruta, A. Babrauskas, A. Ražanauskas, S. Užaitis, J. Ikita, M. Jukelienė, A. Baranauskiutė, V. Žilinskas, J. Kmeliauskas, J. Andriukaitis, M. Kraujalis, S. Bujokas, P. Kuliukas, V. Žukas, J. Pašiejus, J. Kraučeliunas, B. Kraučiuniutė, M. Šešlauskiutė, J. Mockevičia, K. Brokutis, P. Vitkas, B. Grigaliunas, J. Baranauskas, J. Budovičia, A. Bartašiunas, M. Staneliutė, J. Miškeliunas, A. Petravičienė, A. Žagarauskas, B. Petravičia, O. Burinskienė — po 25c; V. Girnius 30c; sykiu — $45.75; smulkių — $5.98; viso labo — $51.73.

Pinigai pasiusti streiko komiteto sekretoriui M. Navickui, money order išpirktas ant vardo iždininko Vincento Castello; persiuntimo lėšas apmokėjo bankierius Max Kobre.

J. Vainilavičius.

PHILADELPHIA, PA.
BOSTONO STREIKIERIAMS

Aukos surinktos Bostono streikieriams, dirbtuvėse Sangailos ir N. Feldman; aukavo šios ypatos: A. Gailiunas $1; J. Gustis, K. Bagutskas, V. Šiugžda po 50c; J. Urbaitienė 30c; S. S. Wawrzinicki, J. Čepla,, S. Baniulis, F. Buitkus, A. Sabeiskis, Magdė B, J. Čekaičiutė, J. Valaitis, M. Pučkus, A. Zuikis, S. Aukštikalnis, M. Feldman, A. Karaškevičia, A. Skalavekas, A. Danišauskas,J. Stankevičia, W. Vaitiekaitis, S. Wacalave, M. Feldman po 25 centus; smulkių $1.45; viso $9.00.

A. Zuikis.

Pinigai priimti. "Kel." administ.

UŽKLAUSIMAS.

Męs, žemiau pasirašę klausiame Bostono streikierių šelp. komiteto, dėlei kokios priežasties nepagarsino laikraščiuose surnktų W. Lynne (prieš Velykas) aukų $24.40c. Žmonės rugoja. Meldžiame paaiškinimo.

Z. Bataitis ir Pranas Kimantas.

Aukas $24.40 priėmėm. Ačiu.

Bostono S. Š. Komitetas.

Pajieškojimai

Pajieškau ANTANO GRIČIUNO, Kauno gub., Smilgių vol. ir parapijos, Manaitų sodos. 5 pėdų ir 7 colių augščio, sveria 152 svaru, dikčiai juodbruvas, akįs juodai mėlinos, plaukai juodi ir garbiniuoti, usai skutami. Angliškai susikalba, bet prastai; angliškai rašosi ANTHONY GRAY. Jis gyveno Waterbury, Conn., Aš užstačiau už jį bilą, o jisai 17 dieną kovo, šių metų, pabėgo. Kas pirmutinis pranes apie tą žmogų, gaus didelę dovaną. Galima pranešt per telegramą, o jei netoli, per telefoną. Telefonuojant reikalaukit mane patį prie telefono. Kas pirmas praneš, gaus **$10 dovanų. Numeris telefono 964—3.** [?]

GEO. J. LASKY
775 Bank St., Waterbury, Conn.

Pajieškau Antano Vaicekausko Lukų par., Rudupių sodos, jis gyvena Philadelphijoj, Pa. [18]

Franciškus Venckus
Box 439, Millinocket, Maine.

Pajieškau pusbrolio Vinco Višnaiusko ir krikšto tėvo Juozo Žukausko, abu Vilniaus g., Trakų pav. Turiu svarbų reikalą ir meldžiu pačių arba apie juos žinančių pranešti. [18]

Vincas Višniauskas
62 Elm Street, Plymouth, Penn.

Pajieškau Zofijos Jezdauskaitės, iš Kuršėnų par., Šiaulių pav., Kauno g:, 1905 metuose, gyveno Rygoj, 106 Stolbovaja ul. Ji paskolino man daug pinigų važiuojant į Ameriką. Ji taipgi žadėjo važiuot į Ameriką. Buvo siuvėja. Jai siuntėm kelis laiškus, bet jokio atsakymo negavom. Ji yra 27 metų amžiaus, geltoni plaukai. Ji turi du brolius Amerikoj. Jei kas apie ją žino, meldžiu priduoti jos adresą, už ką busiu dėkingas. [18]

K. Romanowski
40 Waltham St., Boston, Mass.

Pajieškau merginos apsivedimui — nuo 18 iki 27 metų, laisvų pažiurų, nebijančios civilisko šliubo, mylinčios gerą bendrą gyvenimą. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu prisiųsdamos sykiu ir paveikslą. [18]

2136 North 16 St., Springfield, Ill.

Pajieškau apsivedimui merginos lietuvaitės, nuo 20 iki 30 metų amžiaus, aš esu 30 met. amž., 5 ir pusės pėdų augščio. Mergina milinti apsivesti, gali rašyti ir siųsti paveikslą šiuo adresu: [18]

P. Smith
1105 E. 26 St., Tacoma, Wash.

Pajieškau apsivedimui merginos, nuo 18 iki 25 metų amžiaus, turi but laisvų pažiurų ir mokanti skaityti ir rašyti, geistina but, kad mokėtų ir angliškai. Aš esmi 24 metų amžiaus, laisvas, moku skaityt ir rašyt kelias kalbas. Mylinti laisvą šeimynišką gyvenimą meldžiu atsišaukti ir su pirmu laišku savo paveikslą prisiųsti, o kožna gausit atsakymą. [19]

K. W. Jaunikaitis
410 E. Main St., DeKalb, Illinois.

Pajieškau Aleksandro Stočkaus. Girdėjau gyvena Pennsylvanijos valstijoj. Turiu svarbų reikalą, todėl jis pats arba žinanti apie jį malonės panešti šiuo adresu:

V. Vaitekunas
1016 La Salle Ave., Chicago, Illinois.

Pajieškau brolio Kazimiero Indriejausko, Gomantlaukio sod., Zarenų volost., Telšių pav., Kauno g. Jis pats arba apie jį žinanti malonėkite pranešti.

Marijona Surplienė
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Pajieškau Jono Laukaičio, Suvalkų g., Prienų par., Ingavangio kaimo; gyveno Shenandoah, Pa., dabar girdėjau gyvena Elizabethport, N. J. Jis pasiskolino nuo manęs 100 doierių ir prasišalino neatsiteisęs. Meldžiu jo paties atsiteisti arba kas apie jį žino malonės pranešti šiuo adresu:

Jonas Abraitis
232 E. Centre Street, Shenandoah, Pa.

Pajieškau brolio Simano Adomaičio, Kuno g. ir pav., Skirsnemunės par., Kaniukų kaimo. Aš atvažiavau Amerikon, norėčiau su juom pasimatyt, meldžiu atsišaukti. [18]

Marijona Adomaičiukė
298 Prospect Ave., Brooklyn, N. Y.

Pranešimas .. ..

Pranešu savo pačiai ONAI DUBINIENEI, po tėvais **Pudraitei-Redeckaitei,** kuri prasišalino su **Petru Eršvaltu** 8 balandžio ir paėmė mano 200 dolerių, jeigu pati sugrįžši tuojaus atgal, tai viską dovanosiu, jei greit nesugrįžši, tad pareikalausiu valdiško persiskyrimo. Moteris tamsaus veido ir apskrito, tamsiai gelsvų plaukų,

rudos akįs, 5 pėdų ir 3 colių augščio, 22 metų. Kalba lietuviškai, lenkiškai, latviškai ir biskį angliškai. Kauno g., Šiaulių pav. Vyras liesas, pailgo iš šviesiai raudono veido su įdubusiais žandais, šviesios akįs, šviesiai geltoni plaukai ir biskį viršugalvis praplikęs, apie 30 metų ir moka save išsigirt; 5 pėdų ir apie 8 colių augščio, kalba lietuviškai, vokiškai, biskį lenkiškai ir angliškai. Kas tokią porą patėmys, meldžiu pranešti. Kas pirmutinis praneš. gaus apmokėt iškaščius ir $15 dovanų. O tie kurie praneš vėliau, visiems apmokėsiu iškaščius. Telegrafuokit arba pasarykit laišką šiuo adresu:

LIPSCHULTZ
122 Van Horn St., Jersey City, N. J.

Pajieškau draugo Petro Pundino, 1911 metais gyveno Melrose Parke, Ill., turiu prie jo svarbų reikalą, meldžiu paties arba apie jį žinančių atsišaukti.

Adolfas Vaitkevič
Box 447, Melrose Park, Illinois.

Pajieškau draugo Vinco Rugaičio, Kauno g., Raseinių pav., Eržvilkio volast., Balneliškių kaimo, jau antru kartu Amerikoj, bet dabar nežinau kur jis randasi, o turiu svarbų reikalą prie jo. Kas žino arba pats malonės atsišaukti.

Kazimieras Gedraitis
2201 Tustin Street, Pittsburgh, Pa.

Pajieškau brolio Petro Krugelio, iš Suvalkų g., Kalvarijos pav., Simno val., Giluičių kaimo, 3 metai atgal gyveno W. Lynn, Mass., o dabar nežinau kur. Turiu prie jo svarbų reikalą todėl meldžiu paties arba apie jį žinančių pranešti; pranešusis gaus $5 dovanų.

M. K. Krugelis
25 N. Leonard St., Waterbury, Conn.

Pajieškau dėdės Alfonso Vairo, iš Kauno g., Ežerenų pav., Juzintų par., Dvirežių sod., 8 metai Amerikoj, gyveno Harrison, N. J.,meldžiu paties atsišaukti arba žinančių pranešti.

Jos Vairas
P. O. Box 62, Minden, W. Va.

Pajieškau apsivedimui merginos, aš esu 26 metų amžiaus, kalbu keliom kalbom; merginos gali atsišaukti nuo 17 iki 28 metų amžiaus. [20]

J. Dobilaitis
P. O. Box 19, Wilkes Barre, Penn.

Pajieškau draugo Andriaus Bagdonavičio, Suvalkų g., Marjampolės pav. Pilviškių par., meldžiu paties arba žinančių atsišaukti.

C. Plioplis
67 Crown Street, Union City, Conn.

Pajieškau Onos Gokmantienės; gyveno Cambridge, Mass., dabar nežinia kur išvažiavo. Kas apie ją žino arba ji pati malonės atsišaukti, nes yra svarbus reikalas.

Antanas Stakutis
27 School St., Cambridge, Mass.

Pajieškau Dominiko Kazlauckio, apie 30 metų amžiaus, 5 pėdų augščio, 8 metai kaip Amerikoj, paeina iš miesto Šiaulių, Kauno gubernijos. Meldžiu paties arba žinančių atsišaukti. [20]

Stanislovas Kochanskis
561 W. Barber Street, Chicago, Ill.

Pajieškau pusbrolio Vaitulavičiaus, Vilniaus g., Trakų pav., Daugų par., Gaidukonių kaimo, turiu svarbų reikalą, prašau atsišaukti arba žinančių apie jį pranešti.

A. Vaitulovičius
P. O. Box 461, Monessen, Penn.

Pajieškau apsivedimui lietuvaitės, nuo 18 iki 28 m. amžiaus, laisvų pažiurų, sutinkanti su civiišku šliubu, malonėčiau, kad sykiu ir paveikslą prisiųstų. Mylinčios ženybinį gyvenimą kreipkites laišku šiuo adresu:

J. N. Klevas
4 Summer Street, Lewiston, Maine.

Pajieškau Motiejaus Medzeuskio, iš Kauno g., Šiaulių pav., jis pats lai atsišaukia arba kas žino malonės pranešti apie jį.

Jurgis Šimkus
504 Washington St., Canton, Mass.

Pajieškau draugo A. Vaičiuno, pirma gyveno Raymond, Wash., ir iš ten išvažiavo. Aš taipgi persikėliau kitur ir todėl negalim dabar susirašinėti. Meldžiu A. Vaičiuno rašyt ant šio adreso:

P. Rukavičius
Gen. Delivery, Detroit, Michigan.

Pajieškau brolio Jono Vitkaus Kauno g., Raseinių pav., Žigaičių parap., Rugenių sodos, gyveno Prusuose, dabar nežinau kur randasi. Jis pasivadinęs Joseph Yakscht. Kas apie jį žino arba jis pats malonės pranešti šiuo adresu: [21]

Vincentas Vaitkus
506 N. 10 St., Philadelphia, Penn.

Forničiai Parsiduoda

Vidutiniškai nauji ir gerai užlaikyti parsiduoda pigiai. Galit matyt po šiuo adresu:

V. RAUDONIS
364 — 2nd Street, So. Boston, Mass.

PAGAUKIT APGAVIKĄ

Andrius Guravičius, angliškai vadinas Andrew Gren; juodbruvas, apie 6 pėdų augščio, po žemutine lupa turi ženklą, kaip išsigeria tuojaus dainuoja. Paeina iš Suvalkų g., Keturvalkių par. 29 kovo jis išėmė iš Glaurick ofiso keturių vyrų algas ir nežinia kur prasišalino. Kas tokį žmogų patėmysit, malonėkit duoti žinę. [20]

GEO. RODGERS
60 Sligo St., Lumphinnans,
Cowdenbeath, Fife, Scotland.

Reiaklingas Atsakantis Bučeris

Už pirmininką ir kasierių, mokantis vesti knygas, krautuvėn Lietuvių Vaizbiško Susitelkimo. Geram žmogui gera mokestis ir darbas ant visados. Atsišaukit tuoj, vakarais apie 6 v. po numeriu [20]
11438 Calumet Ave., Kensington, Ill.

Reikalingas Kriaučius

Reikalingas geras opereiteris prie kriaučių, darbas ant visados, mokestis gera, but linkėtina, kad mokėtų ir kiek nors ranka siut. Atsišaukit kuogreičiausiai. [19]

G. F. LANAUSKAS,
236 S. Oak Street, Mt. Carmel, Pa.

Draugysčių Reikalai.

Gražus Gegužinis Balius su Programu

Parengtas Jaunų Lietuvių Lavinimosi Kliubo, nedėlioj, **11 Gegužės '13, Freiheit Turner Svet., 3417-21 S. Halsted St., CHICAGO, ILL.** Pradžia 5 v. po pietų. **Įžanga 25c. porai.** Bus graži muzika iš Lietuvos Beno po vadovyste K. J. Fillipovich. [19]

Širdingai kviečia visus **Komitetas.**

Teatras ir šokiai

Rengia L.S.S. 71 kuopa,

10 GEGUŽIO (MAY) 1913
TURN HALL svetainėj po N.
29 Middlesex st., BOSTONE

Prasidės 8 val., svetainė atsidarys 7 v.

Meldžiame gerbiamą visuomenę atsilankyti. **KOMITETAS.**

TEATRAS

"AMERIKA PIRTIJE" bus lošiama nedėlioj, **4 Gegužės, '13,** Svetainėj **19 D & G 03, 245 E. Federal Street, YOUNGSTOWN, OHIO.** Pradžia 6 val. vakare. Loš Y. L. P. Kliubo megėjai, prie to bus monologai, spyčiai, dainos ir deklamacijos. Taigi vietiniai ir aplinkiniai lietuviai neapleiskite progos pamatyt pirmą lietuvių teatrą Youngstowne. **Įžanga 50, 35, ir 15 c. vaikams.** Atsilankiusieji gerėsites musų triusu. **Rengėjai.**

DIDELIS TEATRAS!

Nedėlioje, **4 Gegužės, Šv. Jurgio Parapijos Svetainėj, CHICAGO, ILL.** L. J. Ratelis stato scenoje 3 veiksmų komediją "SVETIMOSE PLUNKSNOSE" sutaisyta J. J. Zolp, pradžia 7:30 val. vakare, po perstatymo bus balius. Kurie esat teatro ir linksmumo mylėtojais ateikite ir pamatykit, kaip L. J. R. perstatys "Svetimas Plunksnas."

Užprašo **L. J. Ratelis.**

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ No 1.
Town of Lake, Chicago, Ill.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės No 1, ant Town of Lake, Chicago, Ill., mitingai atsibuna kiekvieną pirmą nedėldienį mėnesio, A. J. BIERZYNSKIO Salėj, Kampas **46th ir Paulina gatvių.**

ADMINISTARCIJA:

Prezidentas A. J. Bieržynskis,
4600 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Vice-prez. F. A. Misius
1644 W. 47 st., Chicago, Ill.
Prot. rašt. K. A. Čiapas
1736 W. 47 st., Chicago, Ill.
Turtų sekr. Stan. Vaitekaitis,
4537 So. Hermitage ave., Chicago, Ill.
Kasierius K. K. Strzyneckis,
4609 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
Užžiurėtojas org. St. Ragauski,
4612 S. Wood st., Chicago, Ill.

Liet. Imigrantų šelp. Dr-tės Viršininkai ant 1913 m.

Pirmininkas, St. Jankauskas,
350 Newark st., Hoboken, N. J.
Pagelbininkas, Kaz. Vaškevičius,
184 New York ave, **Newark, N. J.**
Sekretorius, A. M. Stanelis,
211 Jefferson st., **Newark, N. J.**
Iždininkas, P. Vaiceliunas,
38 Farley ave., **Newark, N. J.**

LIETUVIŲ NEPRIG. KLIUBAS
Chicago, Ill.

VALDYBA:

Prezidentas — Julius Joneliunas,
3305 Auburn ave., Chicago, Ill.
Prez. pag. — Jonas Simbalis,
833 — 33 pl., **Chicago, Ill.**
Prot. rašt. — Mikas Titiškis,
3364 S. Halsted st., **Chicago, Ill.**
Finansų rašt. — Franciškus **Valaitis,**
712 — 17 pl., **Chicago, Ill.**
Kasierius — Vincas Paplauskas,
922 — 35 pl., **Chicago, Ill.**
Org. užžiurėtojas — G. Zaksas,
3400 Union ave., **Chicago, Ill.**

Susirinkimai atsibuna kas **paskutinę subatą kiekvieno mėnesio, 7:30 v. vakare, L. Ažuko svetainėj po No. 3301 Auburn ave.** Metinis susirinkimas pripuola sausio mėn. **Bertaininiai:** Balandžio ir Spalių mėn. **Pusmetinis** Liepos mėn.

MUZIKOS MOKYKLA.

Panedėliais, Seredomis ir Pėtnyčiomis lekcijos duodamos ant šių instrumentų: Piccoolo, Klarinet, Oboe, Bassoon, Cornet, Altos, Saxophone, Baritone, Bass clef, Trambone, E Bass, Drums. **Utarninkais ir Ketvergais:** kompozicijos (gaidų) lekcijos. [20]

MOKYTOJAS A. M. GRUBIS
D. L. K. Vytauto Band,
339 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Męs Parduodam Laivakortes

Važiuojantiems iš Europos už **$24.** Perplaukia mares į 10 dienų. **Šią savaitę** 100 rublių męs išsiunčiame **už** $51.75 stačiai per valdišką Peterburgo Banką, musų siuntimai nueina į 16 dienų. Taipgi męs padedame pinigus į visas Europos bankas ir bankinę knygutę pristatome pinigų savininkui.

Biuras atidaras kasdien nuo 8 val. ryto iki 8:30 vakare. Nedėliomis ir šventadieniais nuo 8 ryto iki 4 val. po pietų.

RUSSIAN AMERICAN BUREAU
160 N. 5 St. tarp Lake ir Randolph St.
CHICAGO, ILL.

DARBO BIURAS

Męs visuomet samdome žmones į Kanados dirbtuves, ant farmų ir geležinkelių.

Dabar reikalinga 100 darbininkų.

UNITED STATES EMPLOYMENT OFFICE
43 Portland Street, Boston, Mass.

PIGIAI PARSIDUODA

Motorinis dviratis (byciklius), visai mažai vartotas. Galima matyti kasdien 5 val. vakare. [20]

po No 1635 Marshfield Avenue
CHICAGO, ILL.

BEKERNĖ

Parsiduoda visai pigiai, jau išdirbtas biznis per 27 metus. Visokios mašinos dėl kepimo, 2 arkliai ir 2 vežimai, taipgi dviejų štorų visokie rakandai. Galima sykiu pirkti bekernės namą ant visai lengvų išmokesčių arba ant pigios rendos. Todėl gera proga pastoti į gerą biznį. Atsišaukit dėl platesnių žinių pas [19]

LITHUANIAN AGENCY
315 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. S. Bost. 605. A. Ivaszkevicz Mgr.

Farmos! Farmos!

Tėmyk čia, drauge lietuvi, — gali surasti sau puikų gyvenimą ant šios derlingos žemės, nes dabar geresnis laikas pamatyt šią gražią lietuvių koloniją. Daug nemislyk, bet atsilankyk, nes dabar labai perka žemes, o prekės taipgi trumpu laiku pakils. **Čia** labai reikalingas kalvis, kuris galės rast puikų gyvenimą. Platesnių žinių reikalaudami kreipkites: [20]

Crystal Lake Farm, ...
.... **WELLSTON, MICH.**

29 MOTERŲ GROZYBES

Tikros artistiškos fotografijos gražiausių moterų. Kiekviena kitokioj pozoj. Męs jums prisiųsim uždarytam laiške tiktai už 42 centus.

B. AUTURI,
200 E. 23 Street, New York, N. Y.

Gerą Dieną, Drauge! — gerą dieną!

Na, o kur tamista eini? — Pas **JONĄ KULBOKĄ** išsigert stiklą alaus, nes **ten šaltas** ir geriausis visam Brooklyne **alus** ir gardųs užkandžiai. — Taip, ir aš misliju, kad ten geriausia užeiga, nes labai rami vieta. Pas jį geri **cigarai** ir gardi **degtinė**, todėl žmonės ten gali gerai susistiprint. **Bet kur jis gyvena?** — Nugi štai, po numeriu: [16-4]

74 Grand St., kampas Wyte **Ave.**
BROOKLYN N. Y.

Ant Jupiterio

Tai vienas iš daugelio paveikslų

KNYGOJE

"Pasaulių Ratas"

Astronomiška knyga apie saulę, žemę ir kitas planetas.

KAINA 25c.

Reikalaudami adresuokit taip:

J. STROPUS
30 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

"KELEIVIS" Į LIETUVĄ.

Gaunam laiks nuo laiko užklausimus, ar siunčiam iš Redakcijos "Keleivį" į Lietuvą? Rusijos cenzura "Keleivį" konfiskuoja, dėlto, kad "Keleivis" jiems labai tankiai pasako karčią teisybę, todėl siųsti iš redakcijos "Keleivį" į Lietuvą neparanku. Visi tie, kurie norite "Keleivį" siųsti į Lietuvą, siųskit patįs, nes tada sunkiau sukontroliuot cenzurai. Padarykit taip: susukit tvirtai visą laikraštį į kokią nors popierą, bet padarykit taip, kad galai butų neužlipyti. Užrašykit aiškiai adresą ir prilipinę už 2c. markę, įmeskit į pačto skrynelę. "Kel." Administracija.

HUMORISTIKA

Kuomi žmonės skyrėsi nuo gyvulių

Prasidėjus pirmajai francuzų revoliucijai, vietinė valdžia prisakė, kad viešose vietose niekas nakalbėtų apie politiką ir policiją.

Vienam viešbutij susirinko apsčiai žmonių įvairių pažvalgų, ir pirmiausiai užvesta kalba apie šalies politiką. Bet viešbučio savininkas, atsiminęs valdžios prisakymą, uždraudė svečiams kalbėti. Tada vienas iš susirinkusiųjų atsiliepė:

— Ką? Ir kalbėt mums negalima?

— Ne, — atsakė kažin kas — galima tiktai valgyt ir gert.

— Tai kuomi gi mes skiriamės nuo gyvulių?

— Verkimu, — atsakė savininkas, — verkimu, mano mieli! J. J. N.

Majoras ir žydas.

Majoras sutikęs žydą ant kelio ir norėdamas dažinoti, kaip apie jo ypatą šneka ir ar labai jo bijosi, klausia:

— Žyde, iš kur tu?

— Iš Kražių.

— Tai nusiimk kepurę!

— Niu, kad ir keurė iš Kražiu.

— Tai kas girdėtis Kražiuose?

— Niu, didelis durnius pigesnis, mažas durnius brangesnis.

— O kas yra vyriausis Kražiuose?

— Niu, mano tėvas turi šimtą dvidešimt smetų, tai jis yra vyriausis.

— O ko jųs tenai labiausia bijotės?

— Niu, klebonas turi tokį didelį šunį, tai jam tikrai visi bijosi. J. Girdžius.

Geras anukas

Melsčiau bobutės, kad paaukautumet man pluoštą savo plaukų.

— Ačiū, anukėli, už meilę tavo, nes suprantu, kad norėtum turėti mano plaukų ant atmities.

— Bet ne, mano arkliukas pametė vuodegą, taigi norėčiau jam vėl prisegti, o bobutės plaukai kaip tik į sykį tiktų. J. J. N.

Musų vaikai

Maža Marytė (savo motinai): — Mama, mamyte! ar, sakai, teisybė, kad mažus vaikus atneša garnys?

Motina: — Taip, Maryte, taip!

Marytė: — Gerai, mamyte! Mane atnešė garnys, nes aš gimiau gegužės mėnesije, bet kaip, mamyte, su Jonuku? Jei gimė ant Kalėdu. iš kur tada garnys ėmėsi? J. J. N.

Policijoj

Du valkatos pristatyta į policijos nuovadą.

— Kur tu gyveni?—klausia viršininkas.

— Po grynu dangum.

— O tu? — klausia antro valkatos.

— Vienom lubom augščiau, — šis atsako. J. J. N.

Kelinės.

Kun. gaspadinė: — Ar tamista išskalbėt visas kelines?

Darbininkė: — Taip, bet kad jos prasmegtų!...

Ryto darbas

Kunigas kalėdodamas klausia vaiko:

— Kas geram katalikui pirmiausia atsikėlus reikia daryti?

— Reikia pirmiausia eiti į saliuną tetei šnapso parnešti, — atsakė vaikas.

Laisvas Vaikas.

Du klausimai

— Ką tu veiktum, tapęs tokiu turtuoliu, kaip Rockefeleris?

— Tas niekis, bet ką darytų Rockefeleris, tapęs tokiu plikiu, kaip aš?

Nematė

"Buvo Romoj, o popiežiaus nematė," kalba žmonės apie buvusį prezidentą Rooseveltą, kuris nukakęs Romon, negalėjo sulygti su Vatikanu. Mat, ir patarlės esti teisingos. J. J. N.

LAIŠKS "KEL." REDAK.

Ištariu širdingą ačiu "K." redakcijai, o ypatingai autoriui straipsnio "Esperanto," tilpusio "Keleivio" No 16. Labai linksma, kad apie tą, taip svarbų ir visų apeinantį dalyką, pradeda sklistį žinia ir lietuvių literaturoje. Labai butų geistina, kad apie tai ateitije butų rašoma daugiau. Malonėkite draugai, kurie galite apie Esperanto tankiau ir plačiau parašyti, nes jau ir lietuvių tarpe, randasi tokių, kurie tuom labai interesuojasi. Da sykį tariu ačiu; pasilieku laukdamas daugiau.

T. K. Čiuberskis.

Redakcijos atsakymai.

J. Downmondui. — Nėra jokio reikalo sakyti, kad buvot grąžintas. Galit pasakyti tiktai tą, kad atvažiavot kaipo jurininkas.

M. Tamkevičiai. — Nespausdinsime, nes tas užgauna draugystę, taigi sukeltų ir ginčus, o mes tokių tuščių ginčų nenorim.

P. Verbilai. — Lietuviai visur alutį maukia, neužsimoka apie tai nė rašyt, nes tuomi pikto neišnaikinsim.

B. P. Pasvaliečiui. — Nieko nėra svarbaus, netilps.

J. M. Vezoliui. — Nesunaudosim.

Kunigo gaspadinei. — Jeŕgu visi užsilaikė gražiai, tai ir gerai. Ginčytis dėl to nėra jokio reikalo.

J. M. W—ui. — Rašant apie ypatas, visuomet reikia pasirašyti tikrą vardą ir pravardę, nes redakcija nežino, ar tai teisybė, ar ne. Netilps.

B. K—ui. — Netilps.

Albaniškiui. — Privatiškas žmogaus gyvenimas, jei jis tik nekenkia visuomenei, tai jo dalykas. Netilps.

Girnakaliui. — Kitas parašė anksčiau, todėl jusų jau negalim sunaudoti.

Gaspadinė: — Tamista neprivalai taip keikti, juk tai yra musų kunigėlio.

— Ar tai kunigėlio!? Oi, dievulėliau... ir atlaidų negausiu.

LIETUVIAI TĖMYKITE!
PIRKDAMI TAVORUS PAS MUS SUČĖDYSIT PINIGUS

Męs užlaikom visokius **papuošalus** t. y. **Ziegorius** ir **Ziegorėlius,** auksinius, sidabrinius taipgi paauksuotus, su gerais viduriais Elgino ir Waltham kompanijų. Taipgi męs išdirbam visokius **žiedus ir ženklelius** dėl draugysčių. Taisom visokius laikrodžius amerikoniškus ir seno krajaus. Musų krautuvėj galima gauti ir visokių **MUZIKALIŠKŲ INSTRUMENTŲ,** kaip tai **Skripkų, Armonikų, Triubų, Klarnetų,** visokių **Knygų, Popierų** ir **Religiškų daiktų.** Užsakymus nusiunčiam visur ir viską atliekam atsakančiai, nes tą biznį varom jau 25 metai. (zz)

W. Urmanaviczia & J. Almonaitis Co.
151 Ferry st., Newark,N.J.

Akušerka
Pabaigusi kursą Womans Medical College, Baltimore, Md.
Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą invairiose moterų ligose.
F. Stropiene, 30 W. BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

GERIAUSIAS Armonikas ir Koncertinkas
GALI gauti pas mane ir užčediti sau 25%. Turiu puikiausio darbo Vokiškas ir Itališkas armonikas dideliam pasiskyrime. Parašyk tik man savo adresą ir pridėk už pora centų marke, o tuojaus gausite mano naują iliustruotą katalogą No. 9, dykai, iš kurio galėsit pasiskirti visokių muzikališkų instrumentų ir lietuviškų knygų bei gerų britvų. Adresas:

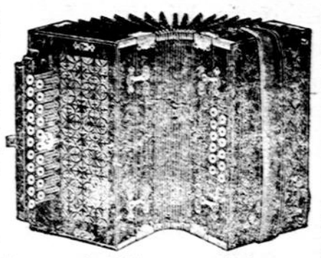

M. J. DAMIJONAITIS
812-814 W. 33rd St. Chicago, Ill.
P. S. Nesiunčiu katalogą į užrubežius ne į Chicagos miestą.

50.000 Kataliogų DYKAI!
Prisiųsk už 3c stampą, o apturėsi didžiausį lietuviškoj kalboj KATALIOGĄ LAIKRODŽIŲ, ŽIEDŲ ir visokių auksoriškų daiktų. Siunčiam į visas dalis svieto. Mūsų kataliogas perstato didžiausią **Auksoriškų Daiktų Krautuvę,** todėl lengva iš jo bile kas pasirinkti. Tokis kataliogas turi rastis kiekvieno lietuvio stuboj, nes jis apsaugoja žmones nuo apgavikų.
Reikalaukite tuojaus.
J.P. Tuinila, 822 Washington St. BOSTON, MASS.

SVEIKATA BRANGIAUSIS ŽMOGAUS TURTAS!
Gyvenimo džiaugsmai ir linksmybės, laimė ir turtas žmogaus sveikatoje!
Jau nuo keliolikos metų Brooklyne-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA
PROVIZORIAUS VINCO J. DAUNOROS
kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų išnaudojimo ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnybių.
LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų pritirimu išrado daugybę speciališkų gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių gydančių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių įvairias ligas. Tarpe kitų aptiekos sandelyje sukrautos ir gaunamos sekančios gyduolės:

Kraujo Valytojas	$1.00	Nuo galvos skaudėjimo	10c. ir .25
Gyvasties Balsamas	.75	Nuo kojų nuospaudų	10c. ir .25
Nervų Stiprintojas	50c. ir 1.00	Nuo dantų gėlimo	.10
Vaistas del Vidurių	50c. ir 1.00	Nuo peršalimo	.25
Kraujo Stiprintojas	.50	Plaukų stiprintojas	25c. ir .50
Nuo kosulio	25c. ir .50	Linimentas arba Expelleris	.25
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. .50	Nuo plaukų žilimo	.50
Skilvinės proškos	10c. ir 1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir 1.00
Pigulkos del kepenų	.25	Nuo lytiškų ligų	50c. ir 1.00
Blakių naikintojas	.10	Nuo dusulio	.50
Del išvarymo soliterio	3.00	Nuo kirmėlių	.25
Anatarinas plovimui	.25	Antiseptiška mostis	.25
Nuo kojų prakaitavimo	.25	Nuo viduriavimo	.25
Gydanti mostis	.50	Kastorija del vaikų	10c. ir .25
Antiseptiškas muilas	.25	Proškos del dantų	.25
Gumbo lašai	50c. ir 1.00	Karpų naikintojas	.10

Specijališka Tikrai Lietuviška Trejanka Arba Trejos Devynieros 25c.
Taippat iš Lietuvos pargabentos visokios lietuviškos gydančios žolės, šaknįs ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.
Reikalaukite prisiuntimo katalogo su musų gyduolių aprašymais
Kreipiantiemsiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiningus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.
Jaigu jums brangi yra jusų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsilankydami į *Lietuvišką Aptieką.*
VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius,
229 Bedford Avenue Kampas North 4-tos gatvės **Brooklyn, N. Y.**

DOVANAI! DOVANAI!
sveikata ir drutumas bei naujausio mokslo kninga apie sveikatą ir t. t.
„Daktaras"

TA KNYGA yra aprašyta su naujausio mokslo išradimu ir geriausio budu gydymo įvairių paslaptybių teip žingeidžių, kurios kiekvienam žmogui reikalingos; ko kitose knygose negalite rasti, kas yra patilpę rankvedyj **"DAKTARAS".**
ŠITA KNYGA labai plačiai apkalba apie vyrų paslaptybes ir jų ligas. Apie moteris teipat nemažai kalba.
TA KNYGA "DAKTARAS" išaiškina vardus visokių ligų, kaip jos prasideda, kaip išrodo, kaip išsigydyti ir kaip ant toliau apsisergėti. **LABAI AKYVA!**
ŠIOJ KNYGOJ "DAKTARAS" aprašo daug paslaptybių, apie geriausius smagumus ženybinio gyvenimo ir kada geriausiai apsivesti ir **VYRAMS** ir **MOTERIMS. TIK VISKĄ DAŽINOSI** kaip šitą knygą perskaitysi, kas neatbutinai naudinga, kaip seniems teip ir jauniems-ženotiems ir nevedusiems **vyrams** ir **merginoms.**
KIEKVIENAS SKYRIUS šitos knygos yra labai žingeidus, o nemokantiems skaityti tai mokantis kuris dar neturi šios knygos su didele akvata perskaitys tiems garsiai kad galės daug visko prisiklausyti. Ta knyga kiekvienam yra labai naudinga ir reikalinga turėti, kuris tik nori buti sveikas ir laimingai gyventi.
KNYGA "DAKTARAS" yra paveikslais iliustruota, parodo ir giliausias kuno dalis, atidengiant paslaptybes. Ji reikalinga kaip sveikiems teip ir sergantiems. Tik perskaičius tą knygą atrasite viską, ko čion negalima parašyti ir dažinosi visą teisybę.
APART KITŲ SKYRIŲ sergantiems rodijama skaityti apie nervų, kraujo, inkstų, romatizmo, odos, vidurių, nusilpnėjimo, bronchitis ir limpančias ligas; teip-pat apie moterų nesveikumus ir kitas visokias ligas kaip išsigydit ir t.t., teipat sėklos nubėgimus nuo saužagystės ir t.t.
JEI SERGI, tai pirmiau ne kaip manai vartoti kokias nors liekarstas ar kreiptis prie gydytojo, reikia butinai perskaityti **"DAKTARAS".**
ŠITOJ KNYGOJE "DAKTARAS" netik pamokina kur ir kaip išsigydyti, kaip buti sveiku, bet ir kaip nuo visokių ligų apsisergėti.
NORS TA KNYGA LABAI BRANGINTINA, bet kad prašant lietuviams ją išleido Philadelahios M. Klinikas, delei labo visuomenės, tad kiekvienas ją apturės, kuris tik prisiųs kelias stampas už prisiuntimo kaštus. Apturėsi tuojaus, tik visada reikia rašyti adresas teip:

The Philadelphia Medical Clinic
1117 Walnut Street, Philadelphia, Pa.
Philadelphios Med. Clinikas, vyrų ir moterų, visokias ligas greit ir nuodugniai išgydo be peilio, be humbugo operacijų, bet su tikroms geroms liekarstoms. Atsilankyk arba lietuviškai parašyk apie savo nesveikumus.
Kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioj nuo 10 iki 3. Utarn. ir Pėtn. vak. nuo 6 iki 8 val.

Visuomet Gatavas Panaudojimui

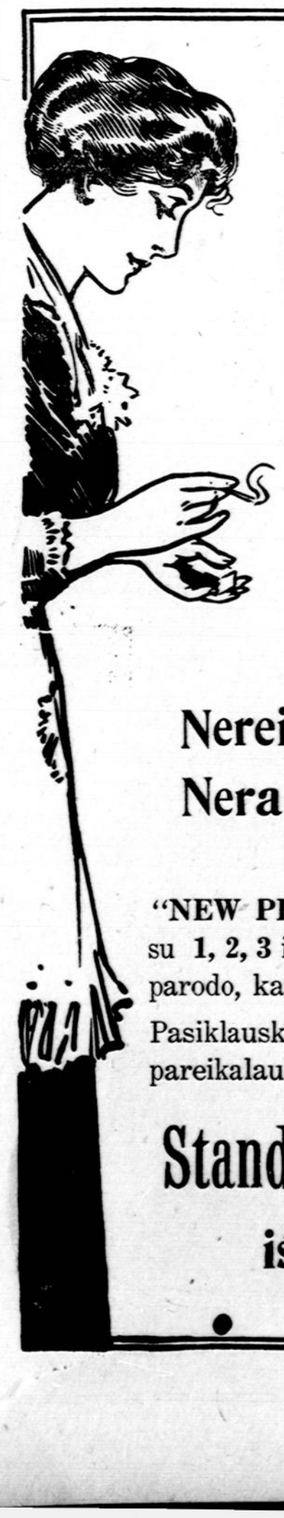

Jųs nereikalaujate kurt ugnį, kada vėlai sugrįžtate namo, arba kad turite anksti išeiti, jei turite

New Perfection
WICK BLUE FLAME
Oil Cook-stove

Tik užžiebkit degtuką, prikiškit jį prie ugnavietės ir tuoj turit gatavą kaitrą del išvirimo ką tiktai norite be įšildymo jųsų virtuvės.

Nereik angliu, ne malkų.
Nera pelenų, nera dulkių.

"NEW PERFECTION" pečius padarytas su **1, 2, 3** ir **4** ugnevietėms. Indikatorius parodo, kaip daug aliejaus randasi tankoj.

Pasiklausk pas vietinius pardavėjus arba pareikalauk aprašančio katalogo nuo:

Standard Oil Company
iš New York'o

Siutus ir kitokius Rubus
Duokit pasiutmums!

Užtikrinam kad Jus sučėdysite pinigų ir turėsite **gražius rubus.** Męs imam materiją iš gerujų firmų ir primieruojam rubą pagal žmogų, todėl nesudarko žmogaus išveizdos ir buna tvirtesni.

Gerus vyrams Siutus ir Overkotus pigiausiai ir gerai.

Musų firma randasi ir Californijoj, todėl męs greičiau pagaunam visokias naujausias formas.

Jeigu norite turėt gerus rubus pigei, tad ate kit pas mus.

Taipgi išvalom ir išprosinam visokias Vyrų ir Moterų drapanas.

Tikras Jusų brolis lietuvys

Z. Budreckis
222 W. Broadway, ir 24 Ames street,
SO. BOSTON, MASS. MONTELLO, MASS.
Telefonas: So Boston. 2101

BLOGAI.

(Vaizdelis iš gyvenimo)

Nors taip buvo keli metai atgal, vienok taip pat galima ir dabar. Tada ruduo buvo šiltas, ilgas, lig pavasaris. Kaimo žmonės džiaugėsi: senieji sakė, kad jie neatsimena tokio gražaus rudens. Apsidirbo ir daržininkai. Rodos, jau geriau nebegalėjo buti. Bet ne visiems buvo gerai. Gaižėnų kaimas yra žinomas tuomi, kad tenai gyvena ukininkai, kurie duoda dukterims dalies po porą tukstančių ir daugiau, o skolos jie niekuomet nežinojo. Apsidirbdavo gaižėnai visados laiku: da kiti nepradėjo kulti — laukia ilgų naktų, o gaižėnai jau seniai iškulė.

Žinoma, jiems visi užvydėdavo. Ir kaip neužvydėti, tokia, sakysim, Paliukaitienė, pinigams nė skaitliaus nežino. Jos vyras a. a. lig paskutinių savo dienų ėjo darban, neleido niekam tinginiauti: o pinigų niekad neturėdavo, mat, mokėjo užsiginti, jog neturi — neprašykit.

Laimingas jis buvo žmogus! Bet savo vaikams tos laimės nenorėjo: gal jam ir pačiam įkirėjo darbai, todėl užsimanė leisti vaikus mokslan. Bemąstydamas apie vaikų mokslą žmogelis ir mirė.

Pauliukaitienė nenupuolė dvasioj. Visa jos nelaimė buvo su tuom Jonu: jis baigia jau trečią klesą, bet kas iš to? į kunigus neis.

Andai miestelije dasižinojo nuo giminės, kuri girdėjusi nuo mokytojaus Naujoko, bet baisu ir pasakyti, kokia tai naujiena. Jonas, jos sunus, tikras sunus, dągi einąs augštesnius mokslus, permainė savo tikėjimą: palikęs kažin kokiu šliuptarniu, ar kaip kitaip. Paliukaitienė neatsimena, nes kaip pasakė apie tą, jos galvoj pasidarė tamsu, o širdį lig replėmis suspaudė.

Parėjus namo tuojaus nuėjo pas sunų.

"Tu, Joneli, jau ne katalikas?" užklausė sunaus ir tuoj pradėjo verkti. Jonas nieko nesuprato, nežinojo, kaip mamutę nuraminti.

Motina vis atkartojo:

"Pametei katalikystę! kaip tu eisi į seminariją, į kunigus?... Viską žinau: Jarošienė papasakojo," ir vėl verkia.

Dasiprotėjo Jonas. kame dalykas; pradėjo teisintis. Bet motina ir girdėt nenori:

"Nebėsi kataliku, juk kad butum da kataliku, eitum į bažnyčią ir pas kleboną ant lekcijų, o dabar nieko nereikia tau... Kaip įstosi į seminariją ir busi kleriku, tai tik tuomet nusiraminsiu."

"Mamute, negaliu eit į seminariją, reikia da du metu buti gimnazijoj," aiškino vaikinas. Bet motina netiki:

"Kas iš tavo moksio? tiek metų mokinies, o anądien sakei, da reikės penkerius metus, o naudos nė Dievui, nė žmogui. Nujautė mano širdis, kad jau nebe tas Jonelis, kuris užlaikydavo pasninkus, kurį taip girė prabaščius. Kad bučiau žinojus, nebučiau daugiau leidusi..." liudnai kalbėjo motina.

"Ne, mamute; nors buvau dievobaimingu, bet nemaniau buti dvasišku," atsakė Jonas.

Po tos kalbos Jono gyvenimas, ir be to jau nesaldus, pasidarė da blogesniu. Kaip jis dabar sau išmėtinėjo: jau dvi vasaras neparvažiavo į tėviškę, o šią pargrįžo visai netas.

"Juokai tik, kaip čia galima susitaikyt: jei manęs nesupranta, o aš pagal jų noro negaliu elgtis," galvojo Jonas, pasilikęs vienas kambarije. Jis čia atsiminė, kaip jį pradėjo vadinti "bedieviu" už tai, kad davė tamsiems broliams skaityti knygutes. Ir Jonui rodėsi, kad išvažiavus jam iš tėviškės bus ramiau ir motinai ir seserei — visiems; jie džiaugsis nusikratę jo.

Į mokyklą Jonui nepasisekė pastoti; apsirgo, besirgdamas išleido gautus nuo motinos pinigus, o čia reikėjo įnešti mokestį už mokslą.

Truputį pasitaisęs, grįžo į savo kraštą ir nuvyko į sodžių, kur manė gauti raštininko užsiėmimą kaip dideliame mieste. Bet ten tik pasijuokė, kad per penkis metus mokinęsis negali duonos užsidirbti. Geriau jau badauti, bet ne išmėtinėjimus klausyti.

Mieste jo niekas nelaukė, nes pats žinojo, jog toli nuo savo krašto, neturėjo visai pažįstamų.

Kaip ant nelaimės ir atvažiavo lietui lijant, rytmetij. Pastogės niekas neduoda uždyką, o pinigų mažai kišeniuj, vargu užtkes kambarį nusisamdyti. Nežiurint ant lietaus ir ankstyvo laiko, Jonas jieško sau kambarelio. Randa vieną, antrą, bet visur perbrangu. Tik vakarop rado ant nedidelio gyvenimo su mažu langeliu. Senutės-šeimininkės paprašė užkąsti, nes da buvo nevalgęs.

Pradėjo Jonas lankyti visus biurus su prašymais. Vienoj vietoj, kur buvo priimami visokių tautų žmonės, jam pasakė, kad be protkecijos jis nieko negaus.

"Aš esu trijų klesų gimnazijos," tarė Jonas sekretoriui.

"Čia, matai tamista, mokslas tik tada geras, kada kokis nors kanceliarijos viršininko pažįstamas užsistos, o taip, jeigu tamista nori, paduok prašymą, bet sakau, už markes paimsim, o vietos ir per porą metų negausi" paaiškino sekretorius.

Išėjo Jonas nieko nelaimėjęs.

Taip ėjo per visas kanceliarijas, o vietos niekur negavo.

Nuėjo pas kunigą.

"Ar čia gyvena kunigas?" paklausė Jonas tarno, kuris jam duris atidarė.

"Čia," buvo atsakymas.

Jonas įėjęs į prieškambarį norėjo nusivilkti ploščių, kaip štai pasirodė su piktu veidu kunigas.

"Ko reikalauji?' rusčiai užklausė jis Jono.

Jonas mėgino iš augštos kalbos pradėti.

"Laukan!" suriko kunigas. "Elgėtaut ateina ir da nusirėdė — nematėt pono! Daug čia tokių yra!"

Jonas išėjo.

Parėjęs į kambarį mastė sau vienas: blogai padariau...

Bekalbėdamas užmigo...

J. J. N.

F. J. Bagočius.

Tiesu patarimai

KLAUSIMAI.

1. Kontraktorius pastatė namą ir nepabaigė darbo, kaip buvo sušnekėta. Raštiško kontrakto nedaryta; du liudininkai girdėjo sutatarimą ir tokiu budu jis negauna visų pinigų. Už metų laiko kontraktorius numiršta, jobrolis jieško likusių pinigų, o kontraktoriaus pati tebėra gyva. Kas turi gauti pinigus ir ar turėtų darbą baigt?

2. Tulo žmogaus sesuo važiuoja į Ameriką ir ją sulaikė pas vandenį dėl akių nesveikumo. Ar galima kokiu nors budu ją išliuosuot ir atitraukt į Ameriką?

J. Gudieliauskas.

ATSAKYMAI.

1. Brolis negali jieškoti pinigų, nė pati gali, jei neturi nuo mirusiojo rašyto pavedimo (assignment). Jieškoti gali tik administratorius, arba jo testamento exekutorius. Bet kas nejieškotų, darbą turi padaryt taip, kaip buvo sutarta. Rašyto kontrakto nereikia, nors geriau but darodyt išlygas, jei rašytos stipuliacijos butų po ranka.

2. Nieko negalima padaryt, reikia laukt, kol išgis akys, ir paskui kita linija pasiųst laivakortę.

KLAUSIMAS.

Montelloj, Mass., vienos draugystės nariai, parapijos nesiklausę, pradėjo vaikščioti po stubas rinkdami iš žmonių parašus, kad lietuvių bažnyčią užrašyti airiams. Draugystė išgirdus apie tų išgamų darbą, susirinkime nutarė tuos air-bernius iš draugystės išbraukti. Konstitucija sako, kad jei narys padarys kokią sarmatą tautai ar draugystei, tad gali tokį narį nubaust arba išmest. Tie išmestieji tur but eis į teismą. Ar gal jie ką draugystei padaryti?

ATSAKYMAS.

Abelnai draugystės yra neapribuotais valdonais savo reikalų, kol neperžengia valstijos įstatymų. Draugystė turi pilną teisę didžiuma balsų pasirinkt sau narius, ir jokie teismai neprivers draugystę priimt tokį narį, ar priėmus palaikyt jį, kurio draugystė nenori. Vienok, jei draugystė be jokios priežasties išmestų narį, narys gal per teismą atgauti savo įmokėtus pinigus, su procentais. Dabar klausimas yra, ar tų žmonių pasielgimas buvo užtektina priežasčia dėl jų išmetimo? Jei jie ėjo parašus rinkti be parapijos trusteesų įsakymo (jei parapija turi čarterį), arba visos parapijos diduma balsų nutarimo (jei parapija neturi čarterio), tai juos netik draugystė turėjo priežastį ir tiesą išmest, bet parapija gali juos da patraukt atsakomybėn už konspiraciją ir pasikėsinimą pavesti parapijos turtą žmonėms, jokios legališkos tiesos prie to turto neturintiems.

Tegul jie eina į teismą— užmokės tik kaštus.

KLAUSIMAS

Tulą mano giminaitę, 18 m. mergaitę, tėvas išvažiuodamas į Lietuvą nori butinai išduot už vyro, kurio ji nekenčia. Jis supirko jau naminius rakandus už $180 ir laukia tik askutinių užsakų. Jei ji atsisakytų tekėti už jo, ar tas vyras gali jieškoti kaštų.

"Kel." skaitytojas.

ATSAKYMAS.

Wisconsin valstijoj mergaitė 18 metų skaitosi pilnametė ir ji tėvo įsakymų gali neatbot. Kad ji ir nebutų pilnų metų, ir tai jos tėvas negali priverst tekėt už kokio Dievo sutvėrimo, kurio ji nenori. Kaslink supirkimo rakandų, tai ne jos dalykas. Jis gali pirkt ką jis nori, mergaitė gali atsisakyt arba išvažiuot ir iš to miesto, jis absoliutiškai nieko nė nuo mergaitės, nė nuo jos tėvo negali gauti.

GERIAUSIAS LIETUVIŠKAS FOTOGRAFAS

Mano dirbtuvė yra įrengta puikiausiai, naujausios mados įrankiai. Atlieku darbą artistiškai. Padarau fotografijas kuopuikiausiai, malevoju naturališkom parvom, iš mažų padidinėju ir ti Esant reikalui einu į namus fotografuoti. Pasilieku gero velijančiu

JURGIS STANAITIS
453 Broadway So. Boston, Mass.

M. Gallivan Co.

Užlaik.. geriausį

Elių, Vyna, Likierius ir kitokius gardžius gėrimus o taipgi ir geriausio tabako Cigarus.

Meldžiame užeiti o visados rasite gražų patarnavimą.

362 2nd st., So. Boston.

Teisingiausia ir Geriausia
APTIEKA

Sutaisom Receptus su didžiausia atyda, nežiurint ar iš Lietuvos atvežti ar amerikoniški. Gyduolių galite gauti, kokias tik pasaulije vartoja, taipgi visados randasi lietuvis aptiekorius P. JATULOVIČIUS.

EDVARD DALY, savininkas
18 Broadway, S. Boston, Mass.

Galite reikalaut iir per laiškus, o mes per ekspresą gydules prisiųsim.

John E. Nolan

naujausios mados

GRABARIUS IR BALSAMUOTOJAS
Atlieka visokį darbą prie palaidojimų kuogeriausiai už nebrangią prekę.

336 Broadway, So. Boston
Gyvenimo vieta 645 Broadway.

D-RAS ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis lenkiškas

DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir įdedu naujus. Darbą gvarantuoju. Taipgi ištraukiu dantis be skausmo.

238 HARRISON AVE., BOSTON.

Telephone So. Boston. 845 M.

Dr. F. Matulaitis

495 Broadway, So. Boston.

Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėlioms iki 3 val. po pietų.

Tel. So. Boston 784.

Parduoda pigiai Namus

J. H. CARR

Parduodu Namus, Inšiurinu ir padarau Morgičius.

840 DORCHESTER AVE., SO. BOSTON, MASS.

Farmos Farmos

TURIU PARDUOTI 25,000 AKRŲ ŽEMĖS!

Gali pirkti kiekvienas tiek akrų, kiek nori, ant tų žemių tarpais yra maži miškai, tarpais čysti laukai, kur galima arti tiesiog be jokio valymo. Iš medžių, ką yra aplinkui tuos laukus, galima pasibudavoti krajavus budinkus ir apsitvert tvoras. **Prekė nuo $8 iki $20 už akrą ant išmokesčio.** Tuojaus reikia įmokėt po $1.00 už akrą, likusią sumą gali mokėt kaip kas išgali. Atsitikime ligos arba bedarbės išmokėjimas palaukiamas. Turiu pardavimui **GYVENAMŲ FARMŲ** visokio didumo ir su visais įtaisais, ir už visokią kainą. Farmos ir žemė randasi Michigan Valstijoj, pagal ežerą Michigan, tarpe dviejų turgaunų miestų. Aš turiu žemės pardavimui greta dviejuose pavietuose; LAKE ir MASON. Mason paviete geriausia žemė kaip visoj valstijoj ir čia yra didžiausia **LIETUVIŲ FARMŲ KOLIONIJA.** Čia turi 132 lietuviai Farmas ir kožną metą nauji lietuviai prisiperka. Žemė brangsta ir geresnę žemę greitai išparduos. Lietuviai, jei norit sau ir savo šeimynai atsakantesnio ir sveikesnio gyvenimo, kur nereik dirbti po bosu, PIRK FARMĄ tarpe lietuvių. Vaikams mokykla arti. Norinti pirkti atvažiuokit, aš ten pat gyvenu ir esu farmeriu. Norinčiam pirkti parodau visus laukus. Norint platesnių žinių, rašykit tuoj, prisiųsim knygeles ir mapą, kurios plačiai aprašo apie viską. Adresuok arba atvažiuok ant šito adreso: [22]

ANTON KIEDIS
PEACOCK, Lake County, MICH.

$25.00 vertės mašina už $21.00 ir dovanų 16 dainų lietuviškoj kalboj.

Aš užlaikau Columbijos Grafofonus su lietuviškom dainom, kurias išgieda labai garsiai ir aiškiai. Ant abiejų pusių yra po kitokią dainelę, rekordai yra padaryti stipriai ir gali laikyti ant kelių metų. Kožnas rekordas prekiuoja tik 75 centai.

Jeigu neturi mano katalogo, tai prisiųsk už 2c. pačtinę markę, o apturėsi didelį ir puikų katalogą, kuriame rasi visokių geriausių Armonikų, Smuikų, Triubų ir daugybę kitokių muzikališkų instrumentų. Istoriškų, Maldų ir kitokių knygų, kokios tik randasi lietuviškoj kalboj. Gražių popierų laiškams rašyti su puikiais apsiskaitymais ir dainomis, su drukuotais aplink konvertais tuzinas 25c. 5 tuzinai už $1.00. Štorninkams, agentams ir pedlioriams parduodu visokius tavorus labai pigiai. Reikalaukite visokio tavoro pas lietuvį, o gausite teisingus pas mane tavorus. Adresuokit:

W. WAIDELIS
112 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

LIETUVISKA
AUKSINIŲ DAIGTŲ KRAUTUVE

Užlaikome visokius **Laikrodžius, Laikrodėlius, Deimantus, Šliubinius žiedus, Britvas ir k.** Perdirbame paveikslus iš mažų į didelius ant drobės. Darome Kalendorius Biznieriams ant orderio. Užlaikome Agentura. Siunčiame Pinigus, parduodame Laivakortes ir Geležinkelio Tikietus. Apmainome senus Laikrodėlius ant naujų. Sutaisome Laikrodžius, Žiedus ir visokius auksinius ir metalinius daiktus. Reikalaujam keliaujančių Agentų. Pareikalavus tavorus pristatome jums į namus. Jei nori but turtingas, nusipirk Sekretnas Kortas. Rašydamas adresok: (SI)

LITHUANIAN JEWELRY CO.
28 Main St., Room 204, Brockton, Mass.

KIEKVIENS MUŠASI UŽ

NEBO

Korkiniais galais

Cigaretus

10 už 5c.

Pardavėjai išparduoda vis daugiau NEBO CIGARETŲ Kas Diena

P. LORILLARD CO. 1760 ESTABLISHED

VIENATINĖ LIETUVISKA

APTIEKA

Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje.

Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulyj vartojamos, be ypatingai geros sekančios gyduolės:

Nuo Reumatizmo $1.00. Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų 75 c
Nuo kosulio, grippo ir slogos $1.00. Kraujo Valytojas $1.00.
Nuo saulės nudegimo 50 c. Bobro lašai $1.00. Nuo suirimo Nervų $1.00.
Vaikų ramintojas 25 c. Pamoda plaukams 20 c.
Nuo viduriavimo suaugusiems 50 c. Nuo viduriavimo mažiems 25 c.
Gydanti mostis nuo pučkų 50 c. Nuo prakaitavimo kojų 25 c.
Mostis ir skysčiai nuo niežų ir parkų $1.00.
Gyduolės dėl pataisymo apetito $1.00.
Gyduolės dėl suvalninimo vidurių 50 c.
Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo $1.00
Gyduolės nuo vištakių (corn's) 15, 20 ir 25 c.
Pilės dėl Kepenų ir Inkstų 75 c.
Pročkos nuo nerviško galvos skaudėjimo 10 ir 25 c.
Gumas nuo dantų gėlimo 10 c. Tikra Lietuviška Trejanka 25 c.
Visokie kvepianti muilai 10, 15 ir 25 c.
Perfumos visokių gėlių 25, 50, 75, $1.00, $2.00 ir daugiau.
Taipgi turiu visokių gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gaut tikrus vaistus kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

Receptus sutaisau teisingai,
nežiurint, ar jie butų Amerikos ar Europos daktarų.

Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o męs prisiųsime jums expresu.

Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:

K. ŠIDLAUSKAS 226 Broadway kampas C st.
SO. BOSTON, MASS.

Keliaujantis Lietuvys Agentas.

Moters ir Merginos! Per mane galite užsisakyti visokius dailius rubus. Mano tavorai tiesiog iš dirbtuvės. Toji kompanija turi gerus kriaučius, kurie gerai atlieka darbą. **Tavorai gvarantuojami. Prekės žemos.**

Aš keliauju per. Mass ir Conn. valstijas kaip ir po šioms artimas valstijas. Pribunu ant pareikalavimo.

K. P. ŠIMKONIS
115 Maple Street, - - - Holyoke, Mass.

Vietinės Zinios

So. Bostono gyventojai rengiasi šaukti viešą susirinkimą ir protestuoti prieš policiją. So. Bostonas užlaiko 200 policistų ir moka jiems algas, kad saugotų gyventojų turtą ir gyvastį, tuo tarpu nuo vagių negalima atsiginti ir, kas aršiausia, policija vagių darbus visuomet slepia. Vagis gali išplėšti namus, o greta gyvenantieji kaimynai nieko apie tai nežinos, lyg tyčia butų slepiama, kad jie negalėtų apsisaugoti. Pasiskundus gi į policijos nuovadą, viršininkai visuomet atsako, kad So. Bostone tvarka kuopuikiausia, vagių visai nėra. Gyventojai ketina reikalauti, kad visos vagystės butų garsinamos laikraščiuose ir kad policija žiurėtų savo darbo. Dabar ji persekioja tik nekaltus gyventojus, ypač smulkesnius biznierius, kurie nedu da jai kyšių.

---

28 balandžio, 6:30 valandą vakare, ant New Haven geležinkelio tuojaus už Bostono atsitiko didelė nelaimė. Vietinis traukinis susidurė su darbo traukiniu ir vienas vagonas, kuriame važiavo 46 darbininkai, iššoko iš vėžių ir nusirito nuo 15-kos pėdų augščio pylimo. Visi tame vagone likos sužeisti. Išviso sužeista 49 žmonės, nekurie labai sunkiai.

Trįs lietuvių rubsiuvių kontraktoriai atsisakė mokėti darbininkams iškovotą jų algą, aiškindami, buk jiems "verauzės" tiek nemoka. Bet tai yra tik akių muilinimas. Mat norima darbininkus apgauti ir jų išstreikuotą užmokestį sau pasilaikyti. Panedėlije tų trijų kontraktorių darbininkai pametė darbą ir gali but, kad kelias dienas prisieis da streikuot.

Somervillėj, ant Union square, pereitoj nedėlioj O'Briono pašaro krautuvėj atsitiko ekspliozija ir tuoj kilo gaisras. Ugnije žuvo 7 arkliai ir sužeisti 3 ugniagesiai. Nuostolių padaryta $12,000.

Pereitoj nedėlioj, apie 8 valandą vakare, ant Hanover gatvės policistas Curran areštavo girtą žmogų ir atsivedė prie bakso. Išsiimant jam raktą, kad pašaukti iš nuovados vežimą, kaszin kas iš susirinkusių aplinkui žmonių sučiupo jam už rankos. Policistas paleido kalinį ir liuosa ranka išsitraukė revolverį. Pamatę revolverį, žmonės tuoj ant jo supuolė, revolverį atėmė, jį patį parmušė ant žemės ir suspardę išbėgiojo.

Pereitoj subatoj 60-ta socijalistų kuopa statė Dahlgren svetainėje "Žmogžudžius," tragediją penkių aktų. Aktoriai, išimant kelias nežymes roles, atliko savo užduotį pagirtinai. Perstatymas padarė į žiurėtojus gilų įspudį. Publikos buvo pilna svetainė ir gryno pelno liks apie $100.

Tą patį vakarą po bažnyčia buvo kapucino "misijos." Ant rytojaus socijalistai išrinko tris delegatus ir nusiuntė juos su laišku užkviesti tą "misijonierių" ant diskusijų. Musų dvasiškieji pasirodė ant tiek mandagųs, kad delegatų neįleido nė vidun. Liepė palaukti atsakymo lauke. Delegatai atsakė, kad nežino, kada tas atsakymas bus gatavas, todėl ant gatvės ir negali laukti. Ir taip, negauta nė atsakymo, nė kapucinas atėjo. Per savo "pamokslą" šaukė, kad žmonės neskaitytų laikraščių, o jei kurie skaitys, "parodyt tokiems duris."

Ištikrųjų musų kunigija kompromituoja save rengdama tokias tamsos ir fanatizmo platinimo misijas. Tokiam žmogui, kuris musų progreso ir mokslo amžiuje keikia laikraščius ir apšvietą, vieta turėtų buti jei ne kalėjime, tai beprotnamije, bet ne sakykloje ar ant pagrindų. Tik pamišusio proto žmogus gali sakyti, kad mokslas yra velnio išradimas ir kad skaitančius laikraščius reikia varyti iš namų.

Su kokiu tikslu musų kunigėliai tokias "misijas" rengia, sunku suprasti. Nejaugi jie norėtų, kad žmonės pradėtų kapucino mokslą vykdinti gyveniman! Į ką tad pavirstų musų civilizacija? Juk tuomet reikėtų panaikinti visą spaudą, sudegint visas mokslo įstaigas, išgriauti geležinkelius, elektros stotis, knygynus ir orlaivius, nes tai viskas velnio išmislas. Ir nors jis netiki Darvino teorijai, kad žmogus išsivystęs iš bezdžionės, bet jei tik jis bandytu įvykdinti savo mokslą, tai visi turėtume grįžti prie bezdžionės.

Subatoj, 3 gegužės, socijalistų svetainėj atsibus šokiai. Norinti mokytis ateikite.

60 kp. bus mėnesinis susirinkimas, paprastoj svetainėj ir paprastam laike.

Nedėlioj, 4 gegužės, LSS.

J. Klevas, sek.

Ateinančioj nedėlioj socijalistų salėj bus paskaita. Skaitys J. Bekampis, temoje: Anarchistų-komunistų manifestas. Pradžia 7:30 val. vakare. Įžanga dykai.

Ketvergo vakare Bostono darbininkai apvaikščios su didele iškilme 1-mos gegužės šventę, kurioje dalyvaus ir lietuviai. Lietuviai susirinks 7-tą valandą prie St. Omer Hall, So. Bostone, ant kampo Broadway ir E st. Iš čia su raudonomis veliavomis maršuos į Bostoną, ant Park Square, kur susilies su kitomis tautomis ir demonstruos didžiausiomis Bostono gatvėmis. Po demonstracijai anglai susirinks į Tremont Temple svetaines, o lietuviai į Ford Hall, kuri randasi ant Ashburton pl., priešais State House. Tenai bus prakalbos. Šitoj iškilmėj kviečiami dalyvauti visi lietuviai, kad parodyt kapitalistams, jog darbininkai supranta savo šventės svarbą ir moka ją pagerbti. Pirma vieta bus pavesta rubsiuviams, kurie per 12 sąvaičių vedė su savo išnaudotojais kovą ir ką tik dabar ją laimėjo.

Ant Second st. pereitoj nedėlioj automobilius užmuše motinos akyvaizdoj 2 metų amžiaus mergaitę Heleną Glenan.

Kapucinas bijosi diskusijų

Montello lietuvių visuomenė viešam susirinkime vienbalsiai nutarė pakviesti į diskusijas kun. Urbanavičių ir Kazimierą Kapuciną, ant 20 balandžio. Kvietė per specijališką laišką. Žmonių susirinko labai daug ir laukė, manydami, kad ateis Kristaus įpėdiniai pamokinti paklydusius. Vienok, tie vyrai nepasirodė. Visuomenė tuomi labai pasipiktino ir išrinko komitetą ir įgaliojo, kad išreikštų papeikimą per laikraščius. Diskusijos buvo temoj: "Ar kapucinas ir jo misija neša darbininkams blėdį ar naudą?" Laimėjo tie, kurie išrodinėjo, kad blėdį; publika tam vienbalsiai pritarė; išskiriant tik mažą burelį atgaleivių.

Čia aišku kiekvienam, jog kapucinas bijosi stoti prieš publiką į diskusijas, kad žmonės jo nesukritikuotų. Jis nujautė, kad Montellos publika protaujanti, tik pasijuoks iš jo pasakų, sulyginus jas su musų faktais, paremtais argumentais. Čia aiškiai darbininkai suprato kapucino misijų silpnumą.

Pasirodo, kad musų misijonieriai negali eiti Kristaus pėdomis — Kristus niekur nebijojo savo mokslą skelbti. Kristus palikęs devynesdešimts devynes aveles ėjo jieškoti vienos paklydusios, o jus vadinatės Kristaus įpėdiniai, bet neinat "klystančių" pamokyti. Kur Kristaus mokslas?

Visuomenės įgalioti:

P. A. Vizbaras,
Jonas Balionis,
K Z. Navickas.

Anarchizmas

Pagal Proudhono mokslą. Vertė Briedžių Karaliukas. Naudinga kiekvienam perskaityti .. 15c.

RUSISZKAI-AMERIKONISZKA

LINIJA.

Didžiausi, geriausi ir greičiausi garlaiviai, plaukioja kas dvi sąvaitės tarp Rusijos ir Amerikos, niekur pakelėj nesustodami.

Nauji su dviem šriubais garlaiviai **CAR, KURSK, RUSSIA**

Į Rotterdamą 8 d., į Liepoją 11 dieną

$33.00	III klesa	$35.00
$45.00	II klesa	$50.00
$60.00	I klesa	$70.00

Russio — Balandžio (April) 5 d.
Kursk — Balandžio (April) 19
Czar — Gegužės (May) 3 dieną
Dėl smulkesnių žinių kreipkitės pas musų agentus:

A. E. JOHNSON & CO.
27 Broadway, New York.

Ant 21 akmens
Gelžkelio laikrodis

Sriubeliu užsukamas, vyriško ir moteriško didumo, ant 20 metų auksuotas, su išrašytais dubeltavais viršais. Labai teisingai eina skiriamas ypatingai geležinkeliu važiuojantiems žmonėms, kuriems reikia visuomet tikras laikas žinoti. **Gvarantuotas ant 20 metų. Ypatingas pasiulijimas.** Męs išsiųsime šį laikrodėlį ant kiekvieno adreso už $5.75 C. O. D. ir persiuntimo kaštus, su teise jums viską peržiurėt. Jei busi neužganėdintas, nemokėk nė cento. Atsiminkite, jųs užmokėtumet už tokį pat laikrodėlį apie $25.00, jei pirktumet kitur. Puikus auksuotas lenciugėlis ir kabutis dykai su kiekvienu laikrodėliu.

Excelsior Watch Co.
906 Athenaeum Blg., CHICAGO, ILL

DIDELIS ALBUMAS!

TIK UŽ 30c. SU PRISIUNTIMU

artistiškų fotografijų ir vaizdų, kur telpa į 900 paveikslų garsiųjų kompozitorių, poetų, literatų, didvyrių, socijalistų, karalių, prezidentų, garsių operos dainių, šokių kostiumuose ir be, visam pasaulij žinomų gražuolių, gražių moteriškų galvelių ir tt. Aš siunčiu tą puikų albumą už 30c. Pinigus siųskit money orderiais arba 1c. stampais. Kanados stampų nepriimu. Paskubėkit, kol albumas neišparduotas. Adresuokit taip: [19]

S. MAIDANSKY
328 — 6th St. Dept. 45, New York

Telephone Canal 2432.

Geriausia šokių mokykla Chicagoj.

Geriausia šokių mokykla Chicagoj

Kurioje gali kiekvienas gerai ir gražiai išmokti šokt į trumpą laiką ir už labai mažus pinigus. Vaikinai ar merginos, nemokanti šokt, niekuomet negali užganėdinti savęs ir negali turėti linksmus laikus, nes, yra taip, kaip numirę, o kuomet moki gerai šokti, visuomet busi linksmas ir kitų guodojamas. [21]

Norinti mokytis, meldžiu, atsilankykite po numeriu:
1732 SO. UNION ST., CHICAGO.
Arti 18-tos gatvės.
Mokinama: Utarninke ir Ketverge nuo 8 iki 10:30 vakare.
Mokytoja Miss B. T.,
Prof. F. L. Jankauskas.

Profesorius medicinos

Lietuviszkas D-ras M. Ziselman.

7 Parmenter St.
Boston, Mass.

Visokias ligas gydau pasekmingiausiai. Ateikit tiesiok pas mane 1 trepais į viršų tik neikit į aptieką: mano durys baltos arba telefona duok o aš atesiu.
Ofiso valandos
Nuo 9 iki 11 ryte
nuo 1 iki 2 ir 6 iki 8 vakare. Telephone 1967—3 Richmon

Vienatinis Lietuvis

GRABORIUS

Gerai žinomas lietuvis **S. Baracevičia**, kuris yra išdavęs egzaminą ir aplaikęs diplomą ant graboriaus, dabar atidarė savo ofisą ir kiekvienam reikale galės patarnauti lietuviams netik So. Bostono, bet ir apielinkių. Todėl jeigu lietuvis numirs,

kreipkitės pas jį. Jis aptaisys ir palaidos velionį daug pigiau, negu svetimtaučiai. Prie to užlaiko karietas ant visokių išeigų. Ofiso adresas:

258 Broadway, So. Boston.

Gyvenimo vieta: **63 Gold st.**

GERAS DAIKTAS

Visus valgomus daiktus pirkit pas **J. PETRAUCKĄ, 307 — 4 st., ant kampo D st., SO. BOSTONE.** Kitas geras daiktas eit į Petraucko Restauracijas valgyt, nes ten visados švieži ir gerai pataisyti valgiai ir pigiau kaip kitur.

Restauracijos randasi šiose vietose:

1) **Kampas D st. ir Broadway, SO. BOSTON, MASS.**
2) **Kamp. Dover ir Albany st., BOSTON, MASS.**
3) **7 Harrison ave., arti Essex st., BOSTON, MASS.**

Russian-American Bureau.

Parduodam laivakortes iš Antwerp'en tiesiog į Chicagą (ne per Angliją).

— $47.00 —

Taipgi laivokortes per Hamburgą, Bremą, Rotterdamą ir Libavą. Dabar laikas pirkti laivakortes, nes jų kaina gali pakilti.

RUSSIAN-AMERICAN BUREAU,
160 N. 5th ave., tarp Randolph ir Lake sts., Chicago, Ill.

Ei, Vyrai, visi pas

YUDEIKO!

Jis užlaiko gerą **Restauraciją**, visokios rušies **Alaus, Degtinės, Vyno ir Cigarų.**

Prieinamiausia ir parankiausia vieta lietuviams.

304 Broadway ir 259 D streets, SO. BOSTON, MASS.

H. F. CORCORAN & CO.

14 Third st. kampas **A, S. Boston, Mass.**

DEGTINIŲ ir VISOKIŲ GĖRIMŲ **OLSELIS.**

Didžiausis atpiginimas koks tik kada nors ant DEGTINĖS ir VYNŲ buvo padarytas.

1 kvorta CONVE CLUB WHISKEY **50c.** 5 kvortos tik **$2.00.**

1 Bonka BRANDĖS arba DEGTINĖS **75c.** 1 kvorta PORTWIN'O **25c.**
1 kvorta SHERRY WINE **25c.**

Męs parduodame viską sykiu tik už ..... **$1.00.**

Jusu Kraujas Reikalauja

nuodugnio apvalymo šituomi metų laiku. Dabar yra toks metų laikas, kuriame kraujas yra pilnas įvairių nevalumų; taigi reikia jį apvalyt.

Severos Kraujo Valytojas
(SEVERA'S BLOOD PURIFIER)

apvalys jusų kraują, o tuomi užkirs kelią tolimesniam pasirodymui įvairių bjaurių ir niežančių išbėrimų, kurie taip prasiplatinę PAVASARIO LAIKU. Kaina $1.00

Perkant vaistus, reikalaukit nuo aptiekoriaus, kad jums duotų Severos. Visi aptiekoriai juos parduoda. Jeigu jusų aptiekorius negalėtų jų pristatyt, orderiuokit stačiai nuo mųs.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

CENTRAL MANUFACTURING DISTRICT BANK

Kapitalas 250,000.00. **Po priežiura Illinois valst.**
1112 W. 35 GATVĖ, ANT BRIDGEPORTO, CHICAGO, ILLINOIS.

Priima depozitus kadir nuo $1. ir moka 3% nuo laiko įdėjimo. Inšiurina nuo ugnies ir skolina pinigus ant mortgagių.

Parduoda Laivakortes ant Geriausių Linijų taip pigiai, kaip pačios kompanijos ir siunčia pinigus į visas šalis, pigiau kaip kitur:
už 50 rublių tik $23.80c.; už 100 rublių $51.70c

Nesudegamos dėžutės laikymui dokmentų $3 metams.
Atidaro čekių account. Sukalbama lietuviškai.
Reikalai atliekami ir per laiškus.

Atidara Panedėliais ir Subatomis iki 8 val. vakaro.

JAUNI VYRAI

SENI VYRAI

VIDURAMŽINI VYRAI

50,000 KNYGU DYKAI DIEL VYRU.

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pylnai nauduoti priimnuma gamtos,— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis keip vyrai sunaikin sava sveikata, keip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime. Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje keip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfili, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelna pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skystimo, Naktinius nubegimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pusiės ir Inkštu ligas,** gali but galiutinai išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spėkas ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ira krautuvė žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knygą. Ji pasakis kodiel jus kentėti ir keip galet galiutinai isigydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama VYSAI DYKAI. Męs užmokam ir pačta. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.
Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.
L. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiulimuisi dykai siunstos knygos ir norečiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....

Adresas .....

Stejtas .....

PER JĄ ĮGYSIME TIESAS!
VIENYBĖJE YRA GALYBĖ

KELEIVIS

DARBININKAI VISŲ ŠALIŲ
VIENYKITĖS!

No. 18. So. BOSTON, MASS. KETVERGAS, 1 d. GEGUŽĖS, 1913 M. Metas IX.

1-ma Gegužės yra visasvietinė darbininkų šventė

Švęskite 1-mą Gegužės!

Ir vėl amžinybės laikrodžio rodyklė pažymi momentą, kuris proletarijato sielą pripildo vilčia ir įsitikinimu, jog tas momentas, ta valanda, ta diena **1-moji Gegužės** neša su savim netik žemės paviršiaus tulai daliai malonią šilumą, laukams kvapsningą žalumą, gėlėms minkštučius margus žiedus ir, rodos visai gamtai, visus pavasario linksmumus, bet jinai atneš visai pavergtąjai žmonijai pilną išsiliuosavimą iš alginės vergovės; atneš kada nors pavasarį naujos gadynės; žmonių giminės laimių, džiaugsmų ir grožės erą!

Nesuskaitomoji daugybė bažnytinių ir tautinių švenčių švenčiama su didžiomis iškilmėmis, su triukšmais barabanų ir niurkliomis giesmių meliodijomis, tečiaus jokia tų švenčių mažiausios reikšmės neturi, sulyginus jas su proletarijato šventė— su šventė **1-mos Gegužės.**

Ilgus amžius darbininkų minia nuolankiai lenkė savo sprandą sunkiam jungui, kad savo triusu,— savo prakaitu, savo ašaromis ir krauju — penėti ir suteikti visas ištvirkusio gyvenimo smagumų prabangas pasaulio viešpačiams; tų viešpačių naudai pavergtųjų minia ėjo, nepaisydama pavojų, vargų ir mirties, kad tik prisotinus tų savo viešpačių neprisotinamus geidulius. Nesa manyta, kad visas žmonijos buvis ir visa jo gerovė priklauso tiktai nuo viešpataujančiųjų malonės.

Pavergtoji žmonių minia, per amžius vargstanti po sunkiu vergijos jungu seniaus, o dabartij alginėj vergovėje, galų-gale visgi pakėlė galvą ir apsižvelgė aplink save. Ji jau pradeda susiprasti. Jos tarpe — lyg tarpe surakintų vienu vergijos retėžiu senovės Romos vergų, negalinčių kitaip, tai nors retėžio žvanginimu paduodančių vieni kitiems bendro sukilimo apraišką — pradeda plėtoties mintis, kad visos žmonijos buvio gerovė, visi mokslo, kulturos ir civilizacijos įgijimai priklauso ne nuo dangiškųjų bei žemiškųjų viešpačių malonės, bet visupirmiausiai nuo pavergtosios žmonijos! Ir tą mintį, lyg retėžio žvangėjimas neša nuo vieno krašto žemės į kitą ir vienija vienon bendron veikmėn visą žemės skritulio darbininkų minia darbininkiška šventė Pirmoji Gegužės!

Sekančiais metais pasaulio proletarijatas švęs pirmą dieną gegužės dvidešimts penktu kartu. Nualsintas sunkioj kovoj protas klausia, ar da daug kartų prisieis laukti tos šentės ir jai praėjus vėl nešti savo sunkius vergijos retėžius? Ką reiškia tas gyvenimas, kam ta sunki kova, jei mets po meto slenka, o klusimai kaip buvo, taip ir pasilieka neišrištais.

Paveikslėlis perstato Gegužinę šventę, kuri aplankiusi dirbtuves, iššaukia iš jų darbininkus, kad parodyt viešpataujančiai klesai ir valdonams darbininkų vertę ir galę.

Ne taip šiandien yra, kaip buvo prieš 25 metus, ne taip, kaip šiandien yra, bus po dvidešimts penkių metų.

Keli šimtmečiai atgal žmogus save skaitė svarbiausiu visatos tikslu, o žemės skritulį už visą pasaulį. Bet šiandien supranta, kad ta žemė yra tik maža dulkelė visatoje. Tečiaus nežiurint to, kad žmogus suprato kaip mažai jis reiškia visatos esybėje, jis pažinęs save ir persitikrinęs, ką gali pasiekt savo protavimu, geidžia gyventi, kad mirti su žinia, jogei gyveno. Jo kovos pasekmės jam neša jau vis tikresnius ir raiškesnius džiaugsmus. Kovoje nusimena tik silpnieji.

Bet ar ištikrųjų savo veikime darome kokią pažangą priekyn, ar tik sukamės ratu? Žmonijos esmė standžiai surišta su žemės esme, kurios masoj randasi ir musų gyvybė. Mutacija (besikeitimas) ir evoliucija (išsivystymas), atsibunančios ant žemės taipgi standžiai surištas su musų gyvenimu ir apima savimi išsivystimą musų pačių.

Žemė perėjo periodus kataklizmų ir išsiveržimų iš vidaus ir padarė savo paviršių nelygiu: su kalnais ir daubomis; bet nuo tulo laiko įėjo ji į naują laikotarpį, vadinamą niveliacijos periodu, kuomet kalnų čiukuriai nugriuva, įkrinta, daubos išsilygina, o upės iš juros į jurą tekėdamos, išpalengvo, bet sistematiškai neša žemės plutos dalis ir išlygina jurų dugno nelygumą.

Taip pat ir žmonija savo istorijos laiku per barbariškas kares ir žudystes išdirbo nelygumus žmonių teisėse, suskaldė visuomenę į klesas; bet prigyveno draugijinės niveliacijos laiką žmonių teisių susilyginimo. Kaip žemės paviršius išsilygina ir išsidailina, taip išsilygina ir dailnasi netik visuomenės sluogsniai, bet ir visos žmonijos tautų sugyvenimo santikiai. Neapribuotos sauvalės viešpačiai beveik su kvievienais metais viens paskui kitą nuvirsta nuo savo sostų nesugrįžtinai. Žemutiniai visuomenės sluogsniai žinojime ir supratime susilygina su viršutiniais sluogsniais. Laisva mintis ir žmonių teisių lygybės supratimas sykiu su šviesos spinduliais skrenda aplink visą žemės kamuolį ir su kiekviena diena ugdina besiplėtojantį pavergtųjų reikalavimą **laisvės** ir **teisingystės.**

Vis tai reiškia, kad stovime prie slenksčio draugijinių luomų ir klesų susilyginimo. Nors da tebegyvuoja viešpatavimas carų ant pavergtų tautų bei vienų klesų ant kitų, tečiaus abelnoj masoje jauste jaučiama, kad carų sostai siubuoja, kad pertvaros tarpe klesų virpte dreba ir jų trukimas priklauso nuo smarkesnio prispastųjų sukrutimo.

O tie pavergtieji bunda! Jų bendras reikalavimas laisvės, lygybės ir tiesos, kaip ans rišantis į kruvą vergus retėžis, savo skambėjimu paduoda apreišką bendro pakilimo. Ir viso pasaulio proletarijato, to **bendro reikalavimo tikriausiąja išraiška yra šventė 1-mosios Gegužes!**

Ar ta diena greit liks visuotino pavergtųjų bendro pareikalavimo momentu, tai priklauso nuo to, kaip greit visa pavergtoji žmonija išgirs ir supras reiškimą socializmo šauksmą: **Visų šalių proletarai vienykites!** — ir kaip greit toji 1-os Gegužės šventė, priminus mums tą dieną, sustabdys viso pasaulio išdirbystės ratų judėjimą; kaip greit męs įgausime drąsą, nesibijant netekimo darbo ir nustojimo algos, užšvęsti tą musų bendrą šventę ne toj dienoj kada neprisotinamas kapitalas mums ją švęsti leidžia, bet tikrai toj dienoj, kada darbo žmonės patys švęsti norės.

Visų šalių darbininkai vienykitės! Lai toji jusų laukiamoji šventė sudrebina visus sostus ir sutraukia pančius nelaisvės ant pavergtosios žmonijos rankų. Tik smarkiau ir drąsiau, kartu stokim, o toji šventė taps didžia ir garbinga Tiesos ir Liuosybės pergale ant melo, beteisės ir priespaudos.

J. B. Smelstorius.

1-mos Gegužės šventė.

(Prakalba).

Draugai ir Draugės! Šiandien męs turim Pirmos Gegužės šventę, kurią apvaikščioja viso civilizuoto pasaulio proletarijatas. Ši šventė buvo apvaikščiojama jau daug, daug metų atgal Anglijoj ir Vokietijoj. Net Shakespeare'o raštuose kalbama apie Gegužinę šventę. Taip miestų, taip laukų žmonės tuomet pertraukdavo savo darbus ir padavę vieni kitiems rankas išeidavo pasitikti atgimusį pavasarį. Buvo tai motinos -žemės atbudimas. Buvo tai laikas, kada žolė pradeda žaliuoti, gėlės žydėti. Tas buvo ženklu, jog žiema ir šaltis jau mirė, o saulutė pradeda viešpatauti. Žodžiu, buvo tai diena, nuo kada atgijusi gamta pradeda tverti stebuklus. Atėjus tai dienai, budavo paprotys įkasti taip vadinamą "gegužinį stulpą," apie kurį vaikai šokdavo ir dainuodavo per visą dieną. Anglijoj išrinkdavo da "gegužinę karalienę" tokiems apvaikščiojimams vadovauti, kuomet Vokietijoj tuo pat tikslu buvo renkamas "gegužinis kunigaikštis."

Bet šiandieninė musų šventė su tuo senu papročiu neturi nieko bendro. Dabartinė gegužinė šventė yra grynai darbininkiška šventė. Bažnyčia jos nepripažįsta ir kapitalistai neapkenčia, nes ne iš jų malonės ji mums duota. Ją įsteigė patįs darbininkai. Buvo tai 1888 metais, kada Amerikos Darbo Federacijos susivažiavime, kuris atsibuvo St. Louis, Mo., nutarta, kad 1890 metais 1 gegužės dieną, darbininkai visoj Amerikoj turi rengti parodas, susirinkimus, demonstracijas. Kadangi jau buvo pribrendęs 8-nių valandų darbo klausimas, tai svarbiausia pirmos gegužės susirinkimų tema turėjo buti 8-nių valandų darbo dienos klausimas. Taigi, pradžią gegužinei šventei, kurią męs šiandien apvaikščiojam, buvo padaryta St. Louis susivažiavime, 1888 m.

Sekančiais gi metais, butent 1889, Paryžiuje įvyko tarptautiškas socijalistų susivažiavimas. Francuzų delegacija įnešė sumanymą paskirti ant metų vieną dieną, kurioj viso pasaulio proletarijatas turėtų pertraukti darbą, o rengti susirinkimus ir demonstracijas. Susivažiavime atsiminta, jog metai atgal Amer. Darbo Federacijos konvencija pasirinko panašiam tikslui pirmą gegužės. Tarptautiškas socijalistų kongresas taipgi pripažino, kad 1 gegužės yra gana paranki diena ir priėmė ją už tarptautišką darbininkų šventę.

Tai tokia gegužinės musų šventės istorija: Amerikos darbininkai ją sumanė, Europos — užtvirtino.

1890, kaip Darbo Federacijos buvo nutarta, sulaukus pirmos gegužės visoj Amerikoj buvo laikomi susirinkimai ir aiškinama žmonėms apie 8 valandų darbą. Tą pačią dieną 5,000 darbininkų Londone surengė demonstraciją ir maršuodami gatvėmis parodė, jog gegužinė šventė turi jau kitokią prasmę. Taip pat didelės demonstracijos buvo rengiamos Hamburge, Berline, Brukselėj ir kituose dideliuose miestuose. Nuo to laiko Pirmos Gegužės šventė yra apvaikščiojama ant viso žemės kamuolio, kur tik randasi susipratusių darbininkų burelis. Ir kas metai demonstracijos eina vis didyn. Tik užsiminkim apie gegužinę šventę, ir tuojaus kiekvienam ateina mintin didelės darbinnkų parodos, raudonos veliavos — tuojaus širdis ima tankiau plakti ir kraujas, rodos, pasidaro karštesnis.

Bet mums da neužtenka to, ką čia pasakiau. Neužtenka mums žinoti, kaip gegužinė šventė atsirado ir kaip ji vystėsi; mums reikia žinoti, ką ji reiškia? Kam ji reikalinga? Kokią ji atneša naudą?

Ji reiškia internacijonalizmą, darbininkų vienybę ir klesų kovą.

Pirma gegužės diena yra tarptautiška darbininkų diena. Ji turi but tarptautiška dėl daugelio priežasčių, kurias tuojaus pamatysime. Kadaise žmonijos istorijoj buvo tokie laikai, kuomet kiekviena šalis turėjo skirtingas savo ypatybes, skirtingas savo įstaigas ir gynė jas kardu ir ugnim. Kitais žodžiais sakant, tuomet tarp tautų buvo didelės, nepereinamos spragos. Tuomet apie tarptautišką šventę negalėjo but nė kalbos. Ji tuomet ir nereikalinga darbininkams buvo. Bet laikai persimainė. Šiandien dalykai stovi jau kitaip. Išradimas garvežio sujungė Vokietiją su Austrija, Rusiją ir Francuziją. Garlaivių linijos suvienijo visas pasaulio dalis. Nuolatinis kapitalistų besivaikymas paskui svetimas rinkas galutinai panaikino tas spragas ir iš visų pirma taip skirtingų šalių padarė vieną kapitalistišką pasaulį. Jei galima padaryti kokį išėmimą, tai gal tik Chiniją,, Rusiją ir Turkiją. Bet net ir tose, pusiau barbariškose šalįse kapitalas jau plačiai išsikerojęs ir be pasigailėjimo išnaudoja vietinius gyventojus. Žodžiu, nerasite pasaulije gyvo žmogaus, kurio kapitalas nebutų pažabojęs. Jis net Afrikoj surado laukinius ir ant jų uždėjo savo jungą. Jam nėra rubežių ir nėra tautų. Suvienytų Valstijų kapitalistai visuomet eina su Europos kapitalistais ir kiekvienas, kas skaito jų dienraščiuose finansines žines, lengvai gali tame persitikrinti. Tik nesusipratę darbininkai skaito kitos tautos darbininkus savo priešais. Kapitalistams tas patinka, todėl jie patriotizmą visuomet darbininkams ir skiepija, o kada vienos tautos skurdžiai užsimanys streikuoti, kitos dirbs. Ir taip visuomet esti, kada nėra tarptautiškos pas darbininkus vienybės. Bet kada kapitalas liko jau tarptautišku darbininkų išnaudotoju, jis privertė ir darbininkus tarptautiškai vienytis. Męs šiandien matom, kad Amerikos Standard Oil Co. jau užima aliejaus šaltinius Rusijoj ir išsiplatinus po visą pasaulį. Taipgi United Steel Co. pradeda jau kontroliuoti visas plieno rinkas pasaulije. Tokį pat apsireiškimą matom ir kitose industrijose. Ne vien tik užgriebimais svetimų rinkų kapitalistai užsiima, bet męs randam Anglijos kapitalą įdėtą Suvienytose Valstijose, o Suvienytų Valstijų — Anglijoj, Vokietijoj ir kitur. Vadinas, kapitalizmas išsiplėtojęs jau po visą pasaulį. Taigi męs, apvaikščiodami šiandien tarptautišką darbininkų šventę ir rengdami demonstracijas, parodom, jog musų kova su kapitalu taipgi tarptautiška. Kaip ilgas ir platus musų pasaulis, kur tik vaitoja prispaustas žmogus, visur, šiandien skamba musų obalsis: Darbininkai visų šalių vienykitės! Jųs nieko neturit pralaimėt, tik retežius, ir užkariauti pasaulį!

Kadangi kapitalizmas ir klesų kova liko tarptautiški, tarptautiškas solidariškumas darbininkams butinai reikalingas. Reikalai alginio darbininko šiandien lygųs visame pasaulije. Viso pasaulio darbininkai yra išnaudojami lygiai, todėl pirmą gegužės dieną męs privalom užmiršti, kad yra ant svieto lietuviai, lenkai, žydai, japonai, baltveidžiai, juodveidžiai, bet stoti kaip broliams ir padavus sau rankas eiti išvien po raudona veliava, kuri šiandien plevėsuoja ant visos žemės, ir iš vien kovoti už savo tiesas, už paliuosavimą darbininkų klesos. Visur męs dirbam kruvoj, visur išnaudojami kruvoj ir kovoti privalom kruvoj.

Be kovos nė viena pavergtoji luoma liuosybės nėra da susilaukusi, o kad darbininkai yra pavergta luoma, tai visi aiškiai mato.

Tarptautiškas darbininkų solidariškumas nėra vien tik tušti žodžiai, kaip kopustiniai mums patriotai gali pasakyti, bet tokia galybė, kuri į vieną valandą gali sustabdyti viso pasaulio judėjimą. Kada 1870 metais valdonų ginčai pagimdė tarp prusų ir francuzų karę, abiejų šalių organizuoti darbininkai apsimainė broliškais pasisveikinimais,o laike ispanų karės su Amerika, socijalistų partijos iš abiejų pusių išnešė protestą prieš skerdimą nekaltų žmonių. Gi laike rusų-japonų karės tarptautiškam socijalistų susivažiavime tų dviejų šalių delegatai padavė per stalą vieni kitiems rankas, sakydami, nors valdžios lieja musų brolių kraują, bet susipratę proletarai paduoda sau rankas. Taigi męs matom, kad tarptautiškas proletarijato solidariškumas yra vienintelė galybė, kuri su laiku gali įvykdinti ant žemės tarptautišką sandarą. Kada viso pasaulio darbininkai susivienys prieš savo bendrą priešą; kada tie, iš kurių susideda viso pasaulio kariumenė, bendrai susipras, jie atsisakys skersti vieni kitus dėl "labo tėvynės" ir tuomet karėms bus galas. Ponas Carnegie gali apkabinti savo "taikos fondais" visą žemę; jis gali aikvoti plieno darbininkų uždirbtus pinigus taikos tribunolams steigti ir visa kunigų armija gali melstis ir kalbėti apie taiką, gali šaukti jie Haagos konferencijas kas metai ir gerti tenai šampaną, kiek nori, bet pakol egzistuos kapitalizmas, kuris reikalauja nuolatinio plėtojimosi ir naujų rinkų, karės negali išnykti. Karėms galą padaryti gali vien tik tarptautiškas darbininkų solidariškumas. Ir Pirmos Gegužės šventė yra to solidariškumo ženklu. Ji vienija musų proletarijatą dvasioje ir juo didesnės minios pirmą gegužės apvaikščioja, tuo platesnis pas mus solidariškumas.

Tarptautiško darbininkų judėjimo emblema yra raudona veliava — ne riaušių ir padegėjistės veliava, kaip mus "tėveliai" tankiai šaukia, bet veliava, kuri primena, kad visų žmonių gįslose teka raudonas kraujas. Raudonoji musų veliava stovi ne už riaušes, kurias visuomet policija surengia, bet už laisvę ir lygybę. Ir kada tik ją, darbininke, pamatai, visuomet nulenk prieš ją savo galvą.

Apart kitko, per gegužinę šventę męs privalom ir į savo padėjimą atsižvelgti. Męs turim pažinti žmogaus padėjimą draugijoj, sakau męs, kaipo klesa. Sakant Bebelio žodžiais, "dabartinė draugija susideda iš dviejų tautų: darbininkų ir dykaduonių; prispaudėjų ir prispaustųjų; išnaudotojų ir išnaudojamų; kapitalistų luomos ir darbininkų luomos." Tarp tų dviejų tautų visose šalįse ant žemės šiandien eina aštri kova. Dėl aiškesnio dalykų supratimo męs paimsim vien tik Amerikos sąlygas, kuriose męs šiandien gyvenam. Buržuaziniai filozofai nuolat aiškina, kad Amerikoj nėra jokių luomų ir nėra kovos tarp jų. Tuo tarpu iš vienos pusės męs matom milijonus beturčių, žmones be jokios savasties, iš kitos gi didelių turtų savininkus; iš vienos pusės randam skurdą ir ligas, iš kitos perteklius ir galybę; iš vienos pusės alkani ir apdriskę vaikai, iš kitos šuniukams keliamos puotos ir tarnaitės užlaikomos; iš vienos pusės sunkus darbas ir menkos algos, iš kitos tinginiavimas ir milžiniškas pelnas; iš vienos pusės purvini, šalti ir skylėti kambariai, iš kitos puikųs, šilti, persiškais kaurais iškloti ruimai. Tas skirtumas padalija draugiją pusiau. Vienoj pusėj šviesa, turtai ir smaguriai; kitoj—skurdas ir amžinas vargas. Kaip matot, ir Amerikoj yra dvi tautos, kurios viena į kitą taip nepanėši, kaip diena nepanėši į naktį. Ir jų gyvenimas skiriasi, kaip diena nuo nakties. Budas jų gyvenimui daryti irgi visiškai skirtingas. Tuo tarpu dvasiški ir buržuaziški moralistai nuolatos mums aiškina, kad darbininko reikalai ir reikalai kapitalisto yra vienodi; kad kas skauda darbininkui, tas skauda kapitalistui ir vice versa. Bet kad prieiti prie teisingos konkliuzijos, męs turim pažvelgti į faktus. Męs žinom, kad kiekvienas biznis šiandien steigiamas ir vedamas vien dėl to, kad jis atneša savininkui pelną arba neš ateitije; męs gerai žinom, kad tavorai daromi ne dėl to, kad aprupinus visuomenės reikalavimus,bet vien dėl to, kad išdirbėjui tas atneša pelną. Viskas daroma dėl pelno — vien tik dėl pelno. Stambiam kapitalistui dividendai yra svarbiausiu daiktu pasaulijė Taip pat smulkesnio kapitalisto galvoje pelnas yra pirmučiausiu klausimu. Taigi pelnas kapitalistiškam surėdyme yra svarbiausiu išdirbystės akstinu. Tuo tarpu gi męs matom, kad darbininkai nuolatos reikalauja algų padidinimo ir darbo laiko sutrumpinimo. Darbininko reikalu yra gauti taip daug algos, kaip galima; kapitalisto reikalais yra kuodaugiau pelno turėti iš darbininko ir kuo mažiau jis mokės jam algos, tuo tas pelnas bus didesnis. Toliaus, darbininko reikalu yra trumpos valandos, kapitalisto gi — ilgos. Ir nesileisdami toliaus į smulkmenas, męs iš to jau aiškiai matom, kad minėti musų moralistai meluoja — kapitalisto reikalai yra griežtai priešingi darbininko reikalams; męs aiškiai iš to matom, kad kas darbininkui skauda, tas kapitalistui sveika ir vice versa. Pagaliaus, žmogui reikėtų akių neturėti, kad nematyti tarp tų dviejų luomų kovos. Ir ta nuolatinė kova yra ant tiek atkakli, ant tiek nuožmi, kad retai kada apsieina be kraujo ir žmogžudysčių. O pasakykit, geri žmonės, ką šita nesiliaujanti kova reiškia, jeigu ne skirtumą dviejų luomų reikalų? Męs matėm didelį angliakasių streiką, kur angliakasiai buvo šaudomi ir areštuojami; bet kodėl tie kareiviai šaudė vien tik darbininkų pusėn, o ne šaudė kiton pusėn, kur stovėjo kapitalistai, tie tikrieji streiko kaltininkai? Kodėl Haywoodą, Moyerą ir Pettibone'ą, tuos geriausius streiko vadovus, detektivai vidurnaktije išvogė iš namų ir priešingai konstitucijai išvežė kiton valstijon su tikslu nužudyti, o neareštavo nė vieno angliakasyklų barono? Matėm męs audėjų streiką Lawrence — kodėl ten milicija daužė galvas išėjusiems į streiką audėjams, neišskiriant mažų vaikų ir nesčių moterų? Kodėl Ettorą ir Giovannitti valdžia tuojaus areštavo ir butinai stengėsi juos pasiųst elektriškon kedėn už nuodemę, kurios jie nepapildė, o milicininkas, nuduręs nekaltą žmogų, ir kompanijų prezidentai, vartojusieji prieš streikierius net dinamitą, ir šiandien tebėra liuosi? Kodėl tokis Rochesterio ponas Sauteris, vieną žmogų nušovęs ir tris sužeidęs, likosi teisme išteisintas, o streikieris, tik už pavadinimą streiklaužio "skebu" tam pačiam teisme likos pasmerktas šešiems mėnesiams kalėjiman? Vien tik todėl, kad streikuojantieji darbininkai išėjo ginti savo reikalus, kurie kapitalistams yra griežtai priešingi. Darbininkai pareikalavo daugiau algos ir trumpesnių valandų, o tas jau sumažina kapitalistams pelną. Ir tame buvo jų visas prasižengimas. O kadangi kapitalistai šiandien yra viešpataujančia luoma; kadangi valdžia, teismai ir kariumenė yra jų įrankiu, tai jie tą įrankį vartoja ir savo reikalams ginti. Kapitalistams tarnauja ne vien tik policija ir kariumenė, bet laikraštija ir net bažnyčia. Tos įstaigos nuolatos kvailina žmonių protą, o kariumenė ir policija valdo jų spėką. Kaip matot, kapitalistai apsiginklavę prieš darbininkus nuo galvos iki kojų. O gyvenimas yra liudytoju, kad ginklo jie niekados ir nesigaili. Kur negelbsti laikraščių melas, kur negelbsti akis mulkinanti pamokslai — ten vartojama durtuvas, šautuvas ir kalėjimas. Ir tai neišmislas, bet kasdieniniai apsireiškimai, kurių tik aklas galėtų nematyti.

Ir ištikrųjų, jei gerai prisižiurėsime, tai žmonija dalinasi tik į dvi tautas, kurios veda tarp savęs nepaliaujamą karę. Vienoj pusėj stovi milijonai driskių, su išdžiuvusiais ir pajuodusiais nuo sunkaus darbo veidais, o kitoj pusėj saujalė nutukusių dykaduonių; vienoj pusėj badas ir ašaros, kitoj — kariumenė, įstatymai kalėjimai ir turtai. Tai tokios yra dvi priešingos pajiegos. Jų niekas negali paslėpti, kaip negalima paslepti ir kovos tarp jų. Bet toji kova negali but amžina. Viena pusė turės paimti viršų. Viršų paims darbininkai, nes jų pusėje teisybė. Ir darbininkų paliuosavimas, kas reiškia paliuosavimą žmonijos iš vergijos, yra darbu, kurį dvidešimtas amžius turės atlikti. Kiekvienas darbininkų susirinkimas, kiekvienas Pirmos Gegužės apvaikščiojimas yra žingsniu prie to pasiliuosavimo arčiau.

Nė kapitalistai, nė krikščionybė apie musų likimą nesirupins. Jie pilnai užganėdinti dabartiniu dalykų stoviu. Bet męs negalim but juo užganėdinti ir šiandien męs, viso civilizuoto pasaulio proletarai, protestuojame prieš jį. Gali sau ponai džiaugtis iš to, ką jie šiandien turi; gali jie girti šį surėdymą kiek nori ir gali žadėt da pagerinti jį, bet proletarijato užduotimi yra šį išnaudojimo surėdymą panaikinti. Tai yra musų gyvenimo problema ir męs patįs turim ją išrišti.

Kaip išnyko vergijos gadynė, užleisdama savo vietą feodalizmui, kaip feodalizmas pasitraukė iš kelio prieš kapitalizmą, taip kapitalizmas turės pasitraukti iš kelio prieš socijalizmą. Ir socijalizmo triumfe bus proletarijato išsiliuosavimas. Išsiliuosavimas iš alginės vergijos ateis sykiu su išdirbystės įrankių apibendrinimu. Tuomet išnyks tos amžinai besikaujančios luomos ir išnyks tarp jų kova, nes nebus nė išnaudotojų, nė išnaudojamųjų. Pramonė ir išdirbystė bus visuo-

(Pabaiga ant 16 pusl.)

PRAGARAS WEST VIRGINIJOJ

Streikuojančių West Virginijos angliakasių gyvenimas šėtrose.

West Virginijos Angliakasiu kova.

"Jie atėmė iš manęs šautuvą kada išvijo mane iš balos (creek), bet aš pasiskolinau iš draugo kitą ir vėl tenai grįžšiu." Taip pasakė man vienas laibas, purvinas, 16 metų vaikinas, kurį susitikau aną nakį netoli kariškojo stovio apygardos. Jis rinko tenai anglį savo motinai ir seserei, kurios gyvena šėtroje. Jo tėvas buvo Patto kalėjime. Ant peties vaikinas turėjo žaizdą nuo kulkos, o suplyšusių savo kelinaičių sėdynėje keles skyles nuo durtuvo. "Bet reikėjo jų septynių, kad mane išvaryt," didžiavosi vaikinas su nusišypsojimu.

"Kągi jie tenai tau padarė?" paklausiau aš jo.

"Jie nieko nepadarė, bet norėjo padaryt. Jeigu jie galėtų, jie visiems mums duotų peklos — bet męs nesileidžiam. Daug geriau gyventi šėtroje, negu kompanijos pašiurėje; ir męs tenai laikysimės, kol nelaimėsime. Tik palauk, kol lapai atsiras, kada jie negalės mus matyti. Brolyti, męs jiems tuomet parodysim!"

Praleidęs streiko apygardoj 4 ar 5 dienas ir pasikalbėjęs su šimtais streikierių, aš turiu pasakyti, jog tas vaikinas keliais savo žodžiais pasakė visą padėjimą. Streikieriai pasiryžę laimėti kovą, vistiek kiek ji nekainuotų, ir pasiryžę laimėti ją patįs ir savotišku budu.

Padėjimas jų šėtrose neblogiausis. Pas tuos kariaujančius west-virginiečius ne kankynės atmosfera jaučiama, bet baisus upas ir geležinis pasiryžimas. Jie yra be galo karšti ir juokų pas juos nėra. Faktas, kad daugelis streikierių velija sau gyventi šitokiose aplinkybėse ir turėti posilsį nuo kasyklų darbo, nekuriuos "garbius" ponus varo stačiai į pasiutimą. Rodos, negalima butų ir tikėti, kad streikieriai vaikščiotų su taip augštai iškeltomis galvomis, lyg kad jiems prigulėtų visa klonis.

Tiesa, vargo ir kančių taipgi pakanka. Daugelis vyrų nešioja ant skrybelių gedulius (želabą), o daugelio moterų vyrai, broliai ir tėvai sėdi kalėjimuose — bet jie pasiryžę šį streiką laimėti ir jie užtikrinti, kad laimės jį.

Tiesa, streikui prasidėjus jiems teko paragauti pragaro, bet pirm streiko jie visuomet gyveno pragare. West Virginijoj angliakasių padėjimas neturi sau panašaus visose Suvienytose Valstijose. Priespauda ir vergija žydėjo brutališkiausioj formoj. West Virginija yra vienintele valstija, kuri norėjo padaryti iš savo angliakasių vergus — kuri sukimšo juos garduose be žymės "konstitucijinės" laisvės ir apstatė juos galvažudžių sargyba, kad neprieitų prie jų agitatoriai nė organizatoriai.

Per daugelį metų Godos vampiras tenai plesdeno savo vonturiškais sparnais ir mito vien tik tų žmonių širdies krauju — žmonių negailnčių susiorganizuoti. Angliakasiai dirba kompanijų pastatytuose miestukuose ir retai kada mato pinigus, bet vien rašytas popiereles. Ir tie žmonės nedrįsta ištarti nė vieno priešingo žodžio prieš nepakeliamas sąlygas, kuriose jie turi dirbti, nėgi užsiminti, kad organizacija jiems yra reikalinga. Juodas surašas (black list) ir kasyklų sargai visuomet yra gatavi šitokiam pasipriešinimui užbėgti.

Neščios moterįs mušamos krutinėn ir spardomos iki konvulsijų — vyrai šaudomi ir žiauriai vaišinami vien tik dėl to, kad jie drįso pakelti protesto balsą. Įžeidimas paskui įžeidimo buvo daroma tiems žmonėms, iki ant galo jie susivienijo į vieną didelę Revoliucijos Broliją. Jie sustojo petis-petin ir su ginklais rankose kovoja, kad sugriauti industrijalinį despotizmą, kuris juos taip slėgė. Šitie angliakasiai žmonės įdomųs iš daugelio atžvilgių. Nežiurint ant to visko, ką jie iškentėjo, dvasioj jie nenupuolė. Per daugelį metų jie slėpė savo neapykantą ir kentėjo iki laikui. Dabar jie laukia tik **lapų pasirodymo.**

Kiekvienas angliakasis yra apsirupinęs šautuvu ir kalnuose jaučiasi kaip namieje. Solidariškumas tarp Kanawha angliakasių yra didesnis, negu tas žodis reiškia. Nors naujas kovos budas (ramus generališkas streikas) jiems da nežinomas, bet jie greitai mokinasi. Tą parodė jau paskutiniuose rinkimuose žymus socijalistų balsų pakilimas...

Jie dabar vartoja prievartą dėl to, kad atsakantesnio ginklo neturi. Jie noriai išeitų į streiką visoj valstijoj, jeigu unijos viršininkai su šventais savo kontraktais leistų jiems streikuoti. Jeigu galima da ką nors kaltinti apart kasyklų savininkų, tai tik apgavingus darbininkuų viršininkus, kurie sunkiais kontraktais surišo angliakasių rankas, nepalikdami kitokio įrankio, kaip šautuvas. Generališkas streikas butų kur kas naudingesnis ir parankesnis kovos budas. Išėję į generališką streiką, darbininkai galėtų kovoti vien tik su bosais, nereikalaudami tuo pačiu žygiu kovoti prieš savo luomą.

Bet angliakasiai mokinasi — mokinasi greitai. Mokinasi matydami apie save unijistus angliakasius prie darbo — ant kontrakto; matydami unijistus geležinkeliečius vežant kariumenę ir streiklaužius į streiko apygardą, o taipgi išvežant iš kasyklų skebų kastąją anglį. Tuli jų da negali užmiršti, jog tai buvo vyrai su unijos kortomis kišeniuose, ką dėjo ant privatiškai-kariškų garvežių plieno šarvus! Nelabai seniai Huntingtone C.&O. dirbtuvėje buvo aptaisytas visas traukinis šarvais, kad nepramuštų jį kulkos, jeigu kartais streikieriai pradėtų į jį šaudyt vežant kareivius ir skebus. Buvo tai tikras pragariškas išmislas — visas apdengtas plieno šarvais, pasišiaušęs mašininėmis kanuolėmis ir su skylėmis šaudymui iš šautuvų. Unijos vyrai, kurie dėjo tuos šarvus, gerai žinojo, kad tai prieš darbininkus tas velniškas išradimas. Mašinistai tik šaipėsi, tarytum mulai, o kaltininkai, tarp kurių buvo taip vadinamų "holy rollers" sektos narių, nutarė, kad reikia pasimelsti ir paklausti Jezaus, kas jiems daryti. Pasimeldę, jie atėjo ir pranešė, jog Jezus jiems pasakęs, kad tas yra "all right", tik eikit ir dėkit šarvus.

Ir taip, su Kristaus leidimu, unijos nariai pastatė kompanijai žmogžudingą trukį prieš savo draugus — kitus darbininkus.

Užmušta 150 kareivių.

Kapitalistai, budami persitikrinę, kad prievarta visuomet buvo didžiausia jų kazyra, tikėjosi, sumišimams prasidėjus, viską galima bus padaryti taip, kaip jiems patinka. Viskas išrodė ant jų naudos — ginkluoti sargai ir čieli pulkai milicijos — kodėl jie turėtų nepasitikėti? Bet pasirodo, kad anglekasiai juos prigavo. Anglekasis geriau žinojo kalnus, negu pėdsekiai šunįs, kurie buvo partraukti "maištininkams" gaudyt. Keli mėnesiai praslinko, pasekmės iš abiejų pusių yra beveik lygios, o kova nė iki pusei nepriėjo. Kareiviai streiko apygardoj pradeda nerimauti ir daug jų jau pabėgo, o 150 likos užmušta. Ypač sunki bus kova tada, kada kalnų krumai pilnai apsidengs lapais.

Anglakasiai buvo persekiojami iki to, kad turėjo griebt už ginlo. Įsivaizdinkim sau minėtą traukinį su plieno šarvais. Tą traukinį angliakasiai pavadino Roosevelto partijos vardu — Bull Moose Special. Nereikia turbut ir aiškinti, kaip angliakasiai jo neapkenčia. Bet reikia pažymėti, jog to trukio mašinistas, pečkuris ir kiti darbininkai priklauso prie unijos ir, sakoma, labai didžiuojasi unijos kortomis, kurias jie nešioja. Tas velniškas išradimas buvo atiduotas galvažudžiams į rankas kaip puikiausis vaikams žaislas ir jie pradėjo jieškoti progos, kad panaudoti jį prieš streikierius. Ir proga atėjo. Bet kaip tas atsitiko, visuomenė turbut niekad nežinos. Kareiviai sako, jog angliakasiai pradėjo šaudyt į ligonvežimį, vežant ligonbutin sužeistuosius sargybinius. Angliakasiai gi pasakoja, kad tą traukinį kareiviai panaudojo visų pirmiausia atkeršijimui streikieriams už mirtį dviejų sargybinių, kurie buvo užmušti streikierių šėtrose už įžeidimą merginų. Aš pats kalbėjau su angliakasiais, kurie savo akimis matę sargybinių užpuolimą ant merginų.

Kasyklų sargybiniai jau žinomi savo nežmoniškais ir brutališkais užpuldinėjimais ant angliakasių moterų. Autoritetiškas jų padėjimas tankiai suteikia jiems progą pasinaudoti moterų silpnumu, ypač vyrams neesant namiej, ir pilnas jų žvėriškumų surašas vargiai bus kada padarytas. Tarp tų žvėrių-sargybinių ir angliakasių visuomet eina atvira kova — kova ant peilių. Nesykį jau tie Kanawhos kazokai išvarė gimdančias motinas iš kompanijos namų ir kudikiai gimė streikierių šėtrose, kuomet žmogžudingos sargybinių kulkos birzgė ir zvimbė per šėtros audeklą.

Užpuolimas vidurnaktije.

Kiekvienam atsitikime tie žmogžudžiai geidė vis išbandyt savo Bull Moose Special — tą velniską, šarvuotą traukinį. Jie norėjo atkeršyt. Taigi pačiam vidurnaktije, ir visus žiburius užsigesinęs, tas Giltinė-Traukinis pričiaužė netoli streikierių šėtrų, kur visi buvo sumigę, ir pradėjo šaudyt iš mašininių kanuolių ir šautuvų. Angliakasių grintelės likos sudraskytos, suskaldytos į šipulius, šėtros kulkomis sukapotos. Vienai moteriškei tuo švino lietu likos sutrupintos abidvi kojos; o angliakasis, bėgantis su mažu kudikiu ant rankų, krito sunkiai sužeistas. Kudikis tečiaus kokiu tai stebuklu išliko sveikas, nors jo marškinučiuose buvo trįs skylės nuo kulkų. Vyrai, moterįs ir vaikai pradėjo bėgti nakties tamsoje iš savo šėtrų, jieškodami šaltoj girioj pasislėpimo.

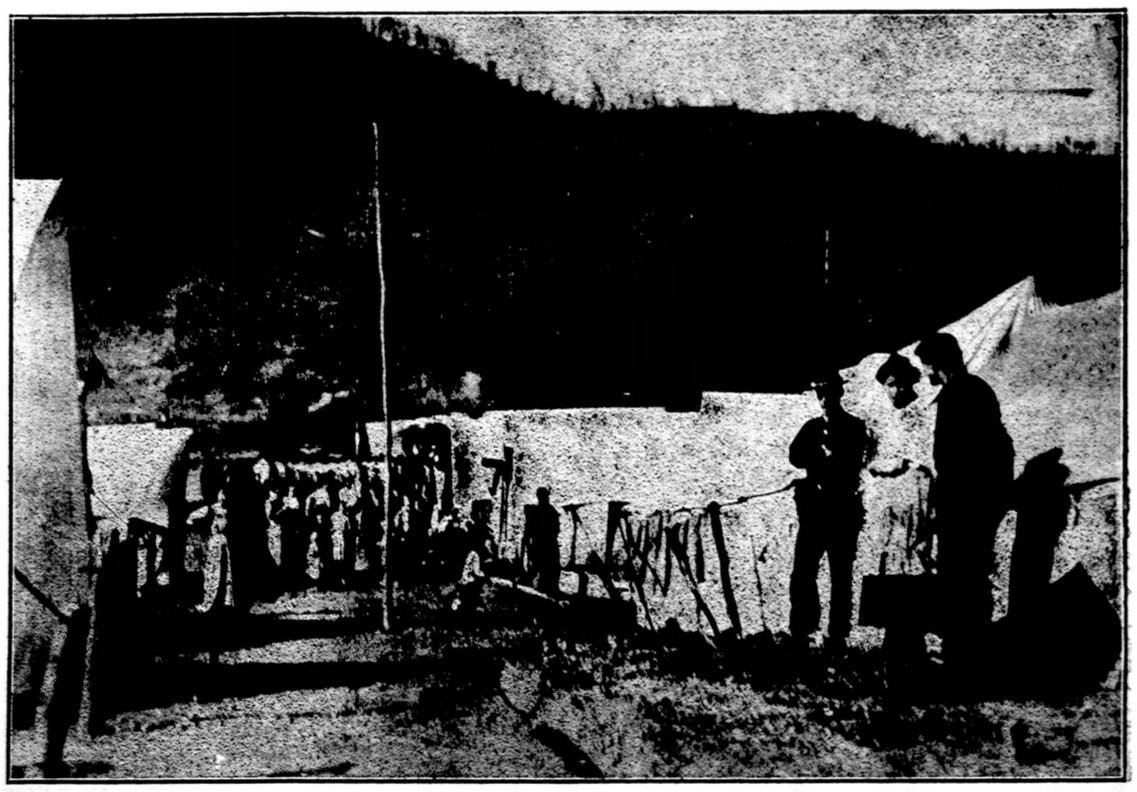

Kareivis saugoja streikierių šetras.

Išryto angliakasiai bandė grįžti į sugriautus "namus" atgal, bet kasyklų sargybiniai nuo kalnelių vėl pradėjo į juos šaudyt. Angliakasiai pradėjo taipgi šaudyt. Kova traukėsi visą dieną ir visą naktį, bet sargybiniai paėmė viršų. Ant rytojaus angliakasiai nutarė persikelti į netaip aiškią vietą. Ir burelis drąsių, bet benamių keleivių, susidėjo ant pečių savo "turtus" ir ištraukė link Mucklow. Bet jų nelaimė da nebuvo pasibaigus. Kiek paėjus, jiems kelią užstojo sargybinių kapitonas Fred Lester su savo gauja. Iš pirmo pamatymo sargybiniai pradėjo šaudyt. Angliakasiai apsupo savo vaikus ir moteris, kad apsaugoti juos savo kunais nuo žmogžudžių sargybinių kulkų. Padėjimas išrodė pavojingas. Kapitonas Lester rengėsi jau užstatyti mašininę kanuolę, kaip štai angliakasiai paleido gerai nutaikytą ugnį į tų kraujagerių pusę. Narsusis kapitonas nebuvo pripratės kovoti su ginkluotais žmonėmis, todėl persigandę leidosi su savo karžygiais bėgti, palikdamas ir mašininę kanuolę streikie-

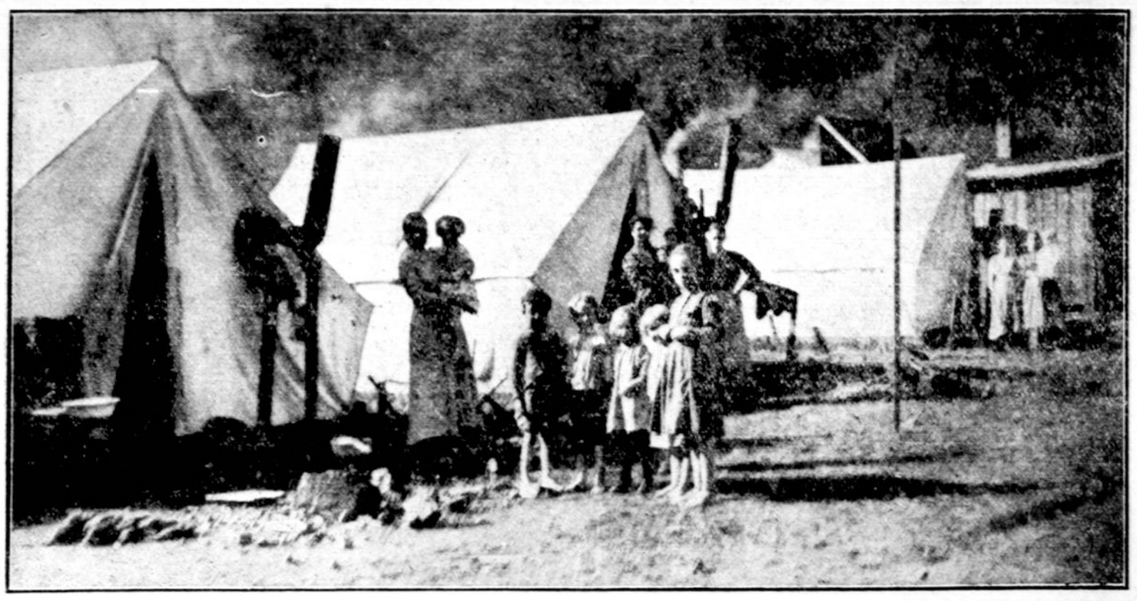

Trečias paveikslėlis iš West Virginijos angliakasių gyvenimo.

riams. Bet neužilgo atėjo milicija ir apsupo musų angliakasius. 75 angliakasiai likos areštuoti ir uždaryti belaisvėn jaučių tvartuose, kur jie laukia kariško teismo.

Už kelių dienų po to atsitikimo Kanawha klonije atsiverė pragaras. Ginkluoti angliakasiai pradėjo rinktis sumišimų apygardon iš visų pusių ir sakoma, kad buvo bandyta net tą giltinę traukinį sunaikinti. Vienam mušije krito 16 žmonių — teisingiau sakant tik 4 žmonės, o 12 sargybinių. Angliakasiai mušasi kaip demonai, kartais išeidami prieš mirtimi spiaudančias mašinines kanuoles ir,taikydami į traukinio skyles, šaudė į sargybinius. Po to mušio Bull Moose Special buvo taip sudaužytas, kaip pats Roosevelto rekordas. Areštuota daugiau angliakasių, tarp kurių buvo J.Brown, socijalistų partijos organizatorius, Mother Jones, C. H. Boswell, P. Paulsen ir Ch. Batly. Bet tie buvo areštuoti Charlestone kaipo "kurstytojai." Charleston gi randasi už 20 mylių nuo apygardos, kur apšauktas karės stovis, taigi areštuoti Charlestone žmonės likos išvežti tenai ir atiduoti kariškam teismui prieš įstatymus.

Sargybiniai šaudo dum-dum kulipkomis.

Iš Charlestono męs paėmėm darbinį traukį, kuris turėjo nuvežti mus į karės stovio apygardą. Atvažiavę į Cabin Creek męs vos tik nebuvom su keliais angliakasiais areštuoti. Ant Paint Creek junction'o męs užtrukom kelias valandas, norėdami neva pasimatyti su savo pažįstamais kareiviais, bet ištikrųjų tai męs norėjom tik gauti informacijas ir nufotografuoti įdomesnius dalykus. Po tam draugas Rumbaugh tapo areštuotas ir atimta jam aparatas už bandymą traukt fotografijas šitam straipsniui papuošti. Męs kalbėjomės su keliais kareiviais ir vienas iš jų, buvęs kasyklų sargybiniu, prisipažino, kad sargybiniai šaudo angliakasius dum-dum kulipkomis (kurių net ant karių nevalia vartoti). Jis pasakojo apie du angliakasiu, kurie buvo užmušti minėtomis kulipkomis, tai vienam buvo visas viršugalvis nuplėštas, o kito krutinėj išrauta tokia skylė, kad kumsčią įdėtum.

Kunigas apsiginklavęs.

Pratto miestelije kunigas privatiškai laikosi net keturias mašinines kanuoles. Sakoma, kad tas Dievo pateptinis sėdi apsiginklavęs su tuo tikslu, kad parodyti, kaip jis guodoja "tvarką ir įstatymus." Ir tokios dvasios yra visi vidurinės klesos užtarytojai šioj valstijoj, ne vien tik kunigai, bet laikraščiai, politikieriai ir kiti darbininkų apgavikai. Jie histeriškai apreiškia savo prisirišimą prie dabartinės "tvarkos" ir jos šalininkų. Prakilnųs tai sutvėrimai, pilni rustybės, neapykantos ir išdavimo.

Bet West Virginijoj darbininkai mokinasi. Jie mato, kad visi tie garbingi ponai pripažįsta prievartą ir beteisę — bet beteisę ir prievartą vien tik prieš angliakasius. Kasyklos sargybinio dum-dum kulipkos, milicijos mašininės kanuolės ir žmogžudiški jų darbai — tai didvyriškumas, bet surudijęs angliakasio šautuvas— tai jau piktadarystė, maištas ir betvarkė...

Ir angliakasiai laukia — laukia kol lapai pasirodys.

"International Socialist Review."

Išvirkščias moklsas arba kaip atsirado kalbos

Prie K. Bugos "Aistiški Studijai."

Yra mokslai, kurie arba jau atsistojo, arba bent rupinasi atsistoti ant kojų; bet yra mokslų, kurie po senovei augštyn kojomis klaidžioja. Tokie mokslai dalykų daugumą mato vien išvirkščioj pusėj, ir nestebėtina kuomet jie galą ima už pradžią. Prie pastarosios mokslų rušies priklauso ir filoligija. Filologija galėtų buti gana naudingu mokslu ir ji daug ką iš musų praeities apšviestų. Tuo tarpu musų filologai, kaip įmanydami, rupinasi tą praeitį aptemdinti. Filologai išvirkščiai į dalykus bežiurėdami, ir visą praeitį išvirkščioj šviesoj perstato. Tiesa, filologai pasakoja, jog jie, ačiu nuodugniems tirinėjimams išdirbo visą eilę filologiškų įstatymų-taisyklių, kurių prisilaikant ir reikia praeitį tirinėti. Bet man tie filologiški įstatymai, filologų išdirbtos taisyklės, neva kurių prisilaikant seniau keitėsi įvairųs žodžiai, labai keistai išrodo. Dabartinių filologų rankose filologija, tai visvien, ką sofistų rankose filozofija. Sofistai, ką norėjo, tą su savo metodos pagelba galėjo ir prirodyti. Su sofizmo pagelba galima prirodyti, jog toji popiera, ant kurios aš dabar rašau, ne balta, bet juoda, jog du ir du bus trįs arba penki, jog skaitlinės lygios tarp savęs ir tt. Panašiai moka padaryti ir musų sofistiški filologai. Jei ką jiems prisieina prirodyt, tai pirma išdirba įstatymą, o jau paskui renka medegą, to įstatymo patvirtinimui, ir medega visuomet randasi, nes kalbos persikeitimai neprisilaikydavo rybų, jiems užbrėžtų filologų taisyklėmis. Nors ir galima išdirbti filologiškas taisykles, bet tos taisyklės lieka vien "taisyklėmis," nes męs tuoj surandam visą eilę pavyzdžių, nurodančių, jog kiti žodžiai keitėsi visai kitoniškais keliais). Ir filologų darbas, išdirbusis tas taisykles lieka tuščiu darbu. Nerinksiu tukstančius pavyzdžių, nurodančių, jog žmonės žodžius keičia nepaisant į filologų taisykles; man pakaks ir keletos. Padėkim, sulig filologiškų įstatymų, "t" negali persikeisti į "k." Tuo tarpu žmonės seniai to nežinojo ir perdirbo itališką žodį "taratoufli" į "kartofel" arba "kardupeliai." Ir lietuviams tas netrukdė **"socjalistą"** pardirbti į **"ciciliką."** Na, žinia, ir "ci" taipogi nepagal įstatymus atsirado iš "so." Vieni lietuviai "so" perdirbo į "ci," o kiti "ci" į "so" ir padarė "sosolistai" (apie Čekiškę). Toks negražus žmonių pasielgimas prieš filologiškas taisykles svietiškiems filologams labai nepatiko. Bet filologai vietoj prisipažinti prie paklydimų, žmones pradėjo paklydusiais vadinti, — na, ir p. K. Buga betaisydamas filologišką sofistiką pasakė, kad žodis "cicilikas" paeina ne nuo "socijalistas," bet nuo žydiško "cicalo," — neva "cicilikas" — tai mažas "cicalas;" žmonės gi paklydo ir supainiojo socijalistus su žydiškais burtais.

Męs ne filologai atmetam filologų išdirbtas taisykles, (kurios neva nurodo, kokioj kalboj ir tarmėj, kaip turėjo keistis šie ar tie garsai), ir stačiai sakom: garsų besikeitimas žodžiuose priklauso ne nuo filologiškų taisyklių, bet stačiai nuo garsų ir žodžių panašumo,prie to atskiri besikeičiančio žodžio garsai gali likti savo skambėjimu visai kitoniškais, jei tik paties žodžio skambėjimas šiek-tiek panašus. Tai žinant mums gana sunku susekti, nuo ko paeina šis ar tas žodis. Per tai norint susekti kokio nors žodžio istoriją, netiek prisieina paisyti į filologiškus įstatymus, kurie kartais, jei tik mokama juos suvartoti, irgi gali duoti neblogą medegą, kiek į pačio žodžio prasmę ir į jo atsinešimą prie kulturališko žmonijos stovio. Jei męs paimsim žodžius "kunigas," "giminė" ir "žandarmas," tai, prisilaikant paprastų filologiškų taisyklių, tuos visus žodžius rasim svetimais; svetima dabar ir jų prasmė. Bet jei męs atsikreipsim prie istorijos ir jei pažiurėsim, kokie visuomeniškai-šeimyniški santikiai galėjo pagimdyti tuos žodžius, tai tuojaus pamatysim, jog visi tie žodžiai giminiški tarp savęs ir savo prasme ir savo paėjimu; mat, visi tie žodžiai paeina nuo tos pat šaknies "airiškos" "gen" arba "kun," kuri reiškia "gimdyti." Besikreipdami prie istoriškai-visuomeniškos tų žodžių pusės, męs tuoj pamatysim, jog kunigais (kenigais) seniau vadino giminių arba gentininkų kuopų perdėtinius; o žandarmai paeina nuo gentiškos armijos (gentarm). Šiame atsitikime da ir filologui nesunku tų žodžių giminystę pamatyti, žinia, jei **ne** filologas jam pirštu tą parodys; bet kur kas sunkiau ir filologui verstis, kada skirtumai tarp žodžių labai dideli. Padėkim, jei vienoj pusėj stovės žodžiai: merga, ksiąže, papai (krutįs) ir tt., o kitoj — mir, džentlmenas, poteriauti ir tt. Da "merga" ir "mir" bent skambėjimu panašųs; bet, kad "ksiąže" ir "džentlmenas" paeitų nuo tos pat šaknies, tai nelabai filologams patiktų, nes jų taisyklės kitaip sako. Jei jų taisyklės kitaip sako, tai mums prisieina padaryt išvedimą: filologų išdirbti įstatymai veikia vien tik jų galvose; gyvenime gi tie įstatymai ne visuomet pritaikomi; o ne visuomet jie pritaikomi, nes žodžiai keičiasi ne vien evoliucijonišku, bet ir revoliucijonišku keliu, nes jie keičiasi tai po truputį, mažai ką atsimainydami, tai greit, kada žodis per trumpą laiką taip atsimaino, jog jis lieka visai nepanašus ir net nepanašus į tą žodį, nuo kurio jis atsirado. Žodij "Jupiter" "ju" atsirado iš "deus," žodis "ksiąže" paeina nuo "kuning" arba "koning" ir tt. Vienok, filologai aklai besilaikydami savo išdirbtų taisyklių, jei vieną netikusią taisyklę ir atmeta, tai vieton jos tuoj pastato visą desėtką kitų, da labiau netikusių. Toks filologiškų tirinėjimų pastatymas neša ne naudą, bet blėdį, nes jis vieton praeitį apšivesti, ją da labiau aptemdo.

Praeities tirinėtojai kitą kart ir padarytų kokį nors naudingą daleidimą, bet jie bijo peržengti filologijos taisykles, kada jų išvedimai nesutinka su filologiškais tvirtinimais. Toks apsireiškimas tirinėjimams smarkiai kliudo.

Konservativiškai-atžagareiviškų filologų mokslas puikiai atspindi p. K. Bugos "Aistiškuose Studijuose." Jei iš "Aistiškų Studijų" pradėsim rinkti nesąmones, tai ne vieną maišą jų pririnksim. Tik nemanykit, jog tenai p. K. Bugos arba p. K. Jaunio nuklydimai. Ne! Tenai randasi tos filologų sriovės nuklydimai, kuri labai artima viduramžio scholastizmui.

Kada aš išgirdau, jog spaudoj pasirodė kokie tai "Aistiški Studijai," kuriuose lietuviai bei latviai perstatyti, kaipo aiščių ainiai, aš labai žingeidavau su taja knyga susipažinti ir maniau, jog tenai bent šiektiek medegos bus apie lietuvių praeitį. Vienok, jau pats "Prabylis" išblaškė mano manymus. Tame "Prabylij" pasakyta, jog "Aistiškuose Studijuose" "telpa prop. Dr. kun. Kazimiero Jauniaus mokslas." [1]) Juk kas gali but bendro, tarp lietuvių praeities ir to reakcijonieriškiausio filologo, kuriuo buvo K. Jaunius. Ir ištikro ,visoj knygoj priversta žodžių kruva, ir tik užmiršta vienas mažmožis: užmiršta prirodyti, jog prusus, latvius ir lietuvius reikia skaityti aiščių, t. y. aistų ainiais. Tiesa, p. K. Buga nurodo, jog visa istorikų ir rašėjų eilė lietuvius aestais arba aiščiais vadina ir kad "aiščių vardą, rodos vartojo ir prusų-lietuvių-latvių bendroji protautė ir prokalbė" (p.1). Tokie "prirodymai" be jokios vertės, nes istorikai ir rašėjai galėjo klysti, nes jokios lietuvių protautės ir prokalbės nebuvo.

Dabar vokiečių dalį prusais vadina; bet niekas negali tvirtinti, jog dabartiniai prusai tai senovės prusų ainiai. Tiesa, beveik visi senovės prusai ištautėjo ir jų ainių dauguma vokiečiais tapo, dabartiniais prusais liko. Bet da daugiau dabartinių prusų paeina nuo slaviškų Pabaltijos kilčių; vienok, dabartinių prusų bočių dauguma — visgi germanai. Jei da prie dabartinių prusų bočių męs pridėtum lenkus, mozurus, danečius ir kitų tautų bei kilčių narius, tai senovės prusai tarp tų bočių visai neskaitlingais liktų. Ir taip, dabartinieji prusai ne senovės prusų ainiai, bet tik jų vardo įpėdiniai. Tokiais pat vardo įpėdiniais liko ir lietuviškos kiltįs, bet tik istorikų raštuose. Kadaise rymiečiai susidurė su Pabaltijos gyventojais ir praminė juos aestais. Kas tie aestai, męs da nieko nežinom, vienok aišku, jog tai buvo ne kokia tai atskira tauta, bet tik žinomos teritorijos kiltįs[2]), kurių ainiai su laiku galėjo prisidėti prie įvairių tautų susitvėrimo, o tuom pat ir prie lietuviškų. Terminas "aestai" (Aistouva), tokia pat prasmė, kaip ir "terminai," "sarmatai," "skifai," "vidai," "venedai," ir t.t. Tai ne atskirų tautų užvardijimai, bet nežinomų vietų kliučių pavadinimai. Aestų arba aiščių[3]) vardas galėjo prigulėti prie Pabaltijos gyventojų da tais laikais, kada tenai lietuviškos kiltįs nebuvo apsigyvenę. Kiek laiko praslinkus, Pabaltijoj pasirodė ir lietuviškos kiltįs. Męs nenuklysim, jei daleisim, jog senovinių aestiškų kilčių dalis galėjo susilieti su lietuviškomis kiltimis. Tokiu budu, lietuviai savo pratėvių gali jieškoti ir tarp aestų arba aiščių.

Vėlesnių laikų istorikai pripratę į Pabaltiją žiurėti, kaipo į aestų (aiščių) šalį,jos gyventojus ir toliau aestais vadino, nors tenai jau buvo apsigyvenę ir visai naujos kiltįs. Tokiu budu, lietuviškos kiltįs liko vien aestų arba aiščių vardo įpėdiniais, ir liko įpėdiniais vien istorikų raštuose. [4])

Bet p. K. Bugai ne tiek svarbus tas dalykas, kad lietuviai, "aestų" ainiai, kiek svarbu prirodyti, jog kadaise buvo "viena" tauta, atskilusi nuo "indo-europietiškos protautės," nuo kurios ilgainiui atsirado prusų, lietuvių ir latvių tautos. Tą prusų, lietuvių ir latvių "protautę" p. K. Buga vadina aiščių tauta, ką kalbėjo aiščių "prokalbe."

P. K. Buga rašo: "Lygintinis kalbų mokslas išrodė, jog indų-iranių arba airių, armenų, grekų, albanų, italų, keltų, germanų, slavų ir aiščių tautos yra kilę iš vienos bendros kalbų motynos, kuri mokslovyrų priimta vadinti **indoeuropietiška prokalbe"** (p 10). Taip priimta vadinti ne pas mokslo vyrus, bet pas išvirkščio mokslo vyrus, nes jokias "indoeuropietiškos prokalbės" niekad nebuvo. Jei męs į mokslą įvesim kokias tai fanatiškas prokalbes, tai butinai turėsim į mokslą įvesti ir padavimą apie Babelio bokštą, kada Dievas žmonėms kalbas supainiojo. Tiesa, oficijališkame moksle lig šiol laikosi manymas, jog kadaise buvo viena bendra kalba, kuriai vis skylant ir skylant atsirado visa eilė smulkesnių kalbų, kuriomis kalbėjo atskiros tautos. Toks išvirkščias manymas gali gyvuoti tik tarp tų, ką išvirkščiai savo manymus pamatuoja, tik tarp tų, ką tiki į Adomą ir Jievą arba į panašius dalykus, kaipo visų žmonių pratėvius. Tik tuomet męs galėtume priimti vieną bendrą kalbą, jei visi žmonės paeitų tik nuo vienos poros, ką jau mokėjo žmoniškai šnekėti. Ir "indoeuropietišką prokal-

---

1) Toliaus citatose keistos rašybos neprisilaikysiu.

2) Arba net gentai. Tacitas rašo: "Aestiorum gentes."

3) Pas Tacitą — "Aestiorum," pas Ptelomėjų — "Aistouvia," pas Jordaną — "Aesti," pas Cassiodarą — "Haestis," pas Einhardusą — "Aisti," pas Fulfastaną — "Estas," pas Adomą Bremehiltį — "Haisti."

4) Tiesa, kai-kurios Lietuvos vietos ir rišasi su "aiščių" vardu. Bet da daugiau vietų rišasi su "gudais," o visgi lietuviai ne gudų ainiai.

bę" tik tuomet surastum, jei mums pasisektų susekti tą porą, nuo kurios visos indo-eupietiškos arba airiškos tautos paeina. Bet kadangi tokių porų niekados nebuvo, tai niekados mums nelemta bus susekti ir "indoeuropietiškas prokalbes." Mat, žmonės atsirado ne vienu metu, bet per ilgus desėtkus tukstančių metų. Per tuos desėtkus ir net šimtus tukstančių metų nebuvo jokių tautų, ir nebuvo tuomet jokių kalbų. Žmonės begyvendami atskiromis gaujomis kalbėjo ir atskiromis tarmėmis. Tų tarmių protarme buvo tas susikalbėjimo budas, prie kurio žodžiai da nesivartojo, kuriam vien pakakdavo įvairių balsų ir ženklų. Tiesa, ilgainiui atsirasdavo giminiškos tarmės. Giminiškomis tarmėmis buvo tų gaujų tarmės, kurios da neperseniai atsirado iš vienos bendros gaujos. Mat, tula gauja galėjo suskilti ant dviejų arba kelių naujų gaujų. Bet jei taip yra, kas nors pasakys, tai visos pirmos gaujos galėjo paeiti nuo vienos bendros gaujos, kurios tarmė ir buvo visų kitų tarmių protarme. Padėkim, jog visos senovės žmonių gaujos paeina nuo vienos bendros gaujos. Bet kada buvo pirmykštė toji bendroji gauja, tai ji da buvo susidėjus ne iš žmonių, nors jos nariai jau ir artinos prie veislės Homo[5]). Toji prabotiška gauja, nuo kurios paeina žmonės, suskilo ant daugybės naujų gaujų, da prieš tai, kaip tos gaujos nariai žmonėmis liko. Beto, dabartinė sąnarinė žmonių kalba susidėjo ne vienu metu, bet per ilgus tukstančius. Tokiu budu, įvairiose vietose visai neprigulmingai tvėrėsi įvairios gaujinės tarmės, kurios tik ant tiek buvo tarp savęs giminiškos, ant kiek tą gimdė bendros priežastįs. Ir tikrai giminiškos tarmės tik tuomet atsirado, kada ant naujų gaujų pradėjo jau skilti gaujos, kurių nariai šiaip-betaip mokėjo kalbėti. Kadangi kiekviena gauja vedė suvis neprigulmingą nuo kitų gyvenimą, tai kokiai nors gaujai suskilus pusiau, dvi naujos gaujos kalbėjo ne ta pat tarme, bet įvairia, nors išpradžių ir labai panašia. Ir kuoilgesnis tarpas pereidavo nuo naujų gaujų atsiradimo iš kokios nors vienos motiniškos gaujos, arba juo labiau gyvenimas skyrė giminiškas gaujas, tuo labiau tolinosi viena nuo kitos tų gaujų tarmės. Ir taip, seniau buvo tiek tarmių, kiek gaujų. Skirtumas tarpe tų tarmių buvo didesnis ar mažesnis, žiurint ar labiau, ar mažiau giminiškos jos, arba žiurint to, gal ir visai jos negiminiškos. Ir taip, nors kiekviena gauja kalbėjo savo atskira tarme, vienok, vienos tarmės galėjo but giminiškos tarp savęs, kitos visai svetimos. Tarmių giminystė ne visuomet priklausė nuo vieno giminingo paėjimo. Kartais galėjo ir taip atsitikti: į kokį nors apskritį atsibastė dvi visai negiminiškos gaujos, kalbančios visai skirtingomis tarmėmis. Kadangi toj vietoj abi galėjo išsitekti, tai viena greta kitos ramiai gyveno. Jos net galėjo turėti susinešimus tarp savęs, ypač jei viena butų kulturiškesnė. Laike tų susinešimų vienai nuo kitos labai lengva skolinti įvairius žodžius. Pagaliaus, gali pasirodyti bendras abiejų gaujų priešas, kuris suvienija dvi negiminiškas gaujas, kad tos lengviau galėtų su priešu kovoti. Šis dalykas, jei ne stačiai sulieja dvi negiminiškas tarmes, tai bent per ilgą bendrą sugyvenimą **sugiminiuoja** jas.

Žmonės ne amžinai gyveno gaujinių gyvenimu. Prie augštesnio kulturos laipsnio žmonės gyvena jau atskiromis kiltimis, kurios tankiausiai atsiranda iš buvusių gaujų, ką skylant jau sutvėrdavo ne savistoves vienatas, atskiras gaujas, bet surištas tarp savęs kuopas-gentus. Buvusios gaujos dalįs lieka gentais, o pati gauja — kilčia, susidedančia bent iš dviejų gentų. Dabar atsiranda kiltiškos tarmės. Jei kiltįs susideda iš gana didelio gentų skaitliaus ir jei tie gentai gyvena išsimėtę ant plačios teritorijos — seniau gi kiekvienas gentas tankiai gyvendavo visai atskiru kaimu, — tai nestebėtina, jog kiekviename gente jų tarmė plėtojosi bent išdalies savistoviai, nors ir po įtekme kitų tos pat kilties tarmių. Tokiu budu, kiltims atsiradus visai galimas dalykas, kad vidurij kilties randasi atskiros tarmės labiau, ar mažiau besiskiriančios tarp savęs. Pn. K. Buga patėmijęs tokį dalyką, pasakytų, jog tai tvėrėsi naujos tautos, nes jam pakanka vieną-kitą skirtingą žodį rasti, kad iš jo sutverti naujos tautos atsiradimą.

Da toliau męs matom žmones gyvenančius jau atskiromis tautelėmis, susidedančiomis beveik iš savistovių kilčių. Pirmykštė tautelė — tai tik atskirų kilčių sąjunga. Apie jų atsiradimo priežastis kitose vietose kalbėjau ir čia neminėsiu. Kilčių sąjungas tverdavo tankiausiai giminiškos kiltįs. Bet budavo atsitikimų — ir veikiausiai nereti — kada prie tos pat sąjungos prisidėdavo ir negiminiškos kiltįs. Tokios sąjungos turėdavo bendras visų sąjunginių kilčių įstaigas, kurios prisidėdavo prie bendros sąjunginės tarmės tvėrimo. Tiesa, tai buvo sunkus dalykas, nes tais laikais literaturos da nebuvo; bet bendri susinešimai vis labiau artindavo tarp savęs įvairias tarmes arba viena tarmių likdavo viešpataujančia. Vienok, greta bendros, oficijališkos, jei galima taip išsireikšti, tarmės po senovei ėjo vietinių, naminių tarmių besiplėtojimas.

Barbarų gadynės gale męs matom tautų užgimimą. Tautos gyveno valstijinių gyvenimu. Kol nebuvo valstijos, tol nebuvo ir tautos. Valstija reikalauja vienos oficijališkos kalbos. Taja kalba lieka viena kiltiškų tarmių. Tautų atsiradime męs matom da didesnį mišinį, kaip tautelių. Jei kilčių sąjungos tankiausiai atsirasdavo tarp giminiškų kilčių, tai tautos susitvėrimas į jokią giminystę nepaisė, nes jos dirva buvo žinoma teritorija. Jei ant tokios teritorijos gyveno giminiškos kiltįs, tai tauta jas apimdavo; jei gyvendavo visai svetimos (savo paėjimu ir kalba), tai tauta į tai nepaisė ir jas užgrobdavo. Tankiai prie tautų tvėrimosi prisidėdavo svetimi užpludikai, arba kokios nors kiltįs užimdavo svetimą teritoriją, ir tenai ilgainiui kartu su apgalėtais sutverdavo bendrą tautą.

Tautoj išsidirbdavo ir tautiška kalba. Jei buvo labai daug giminiškų gaujų ir kilčių, tai ilgainiui galėdavo susitverti dvi arba daugiau giminiškų tautų. Tokios dvi giminiškos tautos, kiek laiko praslinkus, galėjo susilieti į vieną bendrą tautą, arba viena kokia nors tauta galėdavo suskilti ant dviejų arba daugiau naujų tautų. Nereikia manyti, jog tautai ir tautiškai kalbai atsiradus tuoj išnykdavo visos senos kiltiškos ir gentiškos tarmės. Tiesa, senovinėms gentiškos tarmės kiltims ir gentams išnykus, jų tarmės jau nebebuvo kiltiškomis arba gentiškomis tarmėmis, — jos liko teritorijališkomis tarmėmis, užimančiomis didesnį, ar mažesnį žemės plotą.

Tautos ir tautiškos kalbos besitvėrimo metu ir net per visą jos viešpatavimą, greta tautiškos kalbos, žinia, kur tauta gyvena tautišku gyvenimu, da randasi teritoriškos tarmės, kurios nėra tos tautiškos kalbos dalimis (arba dukterimis, kaip p. K. B. sako), bet kurios greičiau yra tomis tarmėmis, ką labiau ar mažiau prisidėjo prie tautiškos kalbos susistatymo, nors tąja kalba tankiai likdavo centralinės vietos tarmė. Į teritoriškas tarmes galima žiurėti, kaipo į nuskriaustas tautiškos kalbos seseris.

Ir taip, tautiškos kalbos atsirado ne kokiai tai nesančiai prokalbei skylant į dalis, bet giminiškų ir negiminiškų tarmių susiliejimo keliu, arba vienos kokios nors tarmės užviešpatavimu tarp kitų. Tankiai tautiška kalba likdavo stačiai "priepuolama" tarme. Padėkim, jei męs paimsim visas semitiškas kalbas, tai patėmysim, jog tomis kalbomis kalba įvairaus paėjimo žmonės. Iš filologiško atžvilgio randasi semitiškų kalbų grupa; tos kalbos suvienytos į vieną grupą vien dėlei kai-kurių panašumų; tuo tarpu nėra semitiškų tautų, nors ir priimta tokias matyti; dabar prie taip vadinamų semitų priklauso net įvairių rasių žmonių ainiai. Tokiu budu kalbų panašumas da mums nieko nesako apie tautų giminystę, o ypač kada vienas-kitas žodis randasi panašus. Tauta gali ir svetimą kalbą paimti ir tautystės nenustoti.

Kai-kurie filologai, neturėdami supratimo apie tai, kaip tautos ir kalbos atsirado, visą tautų atsiradimo įstoriją perstato panašiai į padavimą apie Babelio bokštą. Sulig jų, kadaise buvo viena airiška tauta, ką kalbėjo viena bendra kalba. Ilgainiui toji tauta suskilo ant kelių tautų, o tos vėl ant kelių tautų, tarp kurių filologai mato grekus, romanus, slavus, germanus, lietuvius (sulig p. K. B. — aiščius) ir tt. Da toliau pastarosios tautelės suskilo vėl ant naujų tautų: rusų, lenkų, vokiečių, francuzų, lietųvių, latvių ir tt. Sulig p. K. Bugos, tas skilimas taip ėjo: indo-europiečių "prokalbė," skįla ant įvairių "tautų." Įdomu, jog pas jį nėra skirtumo tarp tautos ir kalbos ir užtai pas jį tautos gali atsirasti iš kalbų. **Jei** taip prastai dalykai eina, tai ilgainiui moterįs liks paliuosuotos nuo vaikų gimdymo, nes vaikai bus daromi iš filologiškų **sakinių.** Visi pp. filologai užmiršta, jog seniau nebuvo pobudžių, ką verstų žmones kalbėti viena kalba. Jei dabar beveik kiekvienas Lietuvos valsčius kalba kita tarme, tai stačiai stebėtina butų, jei seniau nors tik airiai kalbėtų viena kalba. Matoma, prieš aiščių, slavų, germanų ir kitų panašių bugietiškų "tautų" atsiradimą, airių "prokalbe" kalbėjo ne viena bendra kalba, bet įvairiomis tarmėmis. Panašiai, jei kada nors ir butų buvę aiščiai, tai prie jų negalima pritaikyti šio sakinio "aiščiu protautei atskilus nuo indoeuropiečių protautės, žinomą laiką **buvo viena tauta ir vartojo vieną, visiems bendrą kalbą,** kurią męs vadiname **aiščių prokalbe"** (p. 10); taip nebuvo, nes męs žinom, jog lietuviško kilimo kiltįs, joms Europoje pasirodžius, užėmė taip platų plotą, jog tenai negalėjo laikytis viena kalba, bet turėjo buti daug atskirų tarmių. Beto tos lietuviškos kiltįs da nebuvo susilieję į atskiras tautas, ir lietuviškos tautos pradėjo pasirodyti lyginamai netaip seniai, t. y. bent per pirmą tukstantmetį lietuviškų (tegul bus aistiškų — man visvien) kilčių gyvenimo Europoj jos da nežinojo nė tautų, nė tautiško gyvenimo, o per tai pas jas nebuvo ir tautiškos kalbos. Bugietiški aiščiai nebuvo viena kokia tai tauta, bet tai buvo giminiškos kiltįs. Jei taip, tai ir visi tolimesni p. K. Bugos išvedimai apie lietuviškų-aistiškų tautų tvėrimąsi išvirkščiai išrodo.

Sulig p. K. Bugos, "indoeuropietiškoj" prokalbėj atsirado skirtingi išsitarimai, ką pagimdė naują tarmę, o iš tos tarmės atsirado nauja kalba — "aiščių prokalbė" (pp. 10 ir 11). Su aiščių prokalbe atsitiko tas pat, kas ir su indoeuropiečių. Atsiranda nauji išsitarimai, keičiasi garsai ir tveriasi naujos tarmės, kurios išpradžių nuo aiščių atskiria prusus (p. 11) ir atsiranda dvi naujos kalbos (ir tautos) — prusų ir latv-lietuvių (p. 19). Nuo pastarųjų atskįla latviai (p. 21) ir lietuviai pasilieka patįs vieni (p. 37). Lietuviai nemėgsta ramiai gyventi. "Lietuvių prokalbė ilgainiui suskįla į dvi nemaži tarmi: augštaičių ir žemaičių" (p.

5) Žmogus.

Vaizdelis iš gyvenimo.

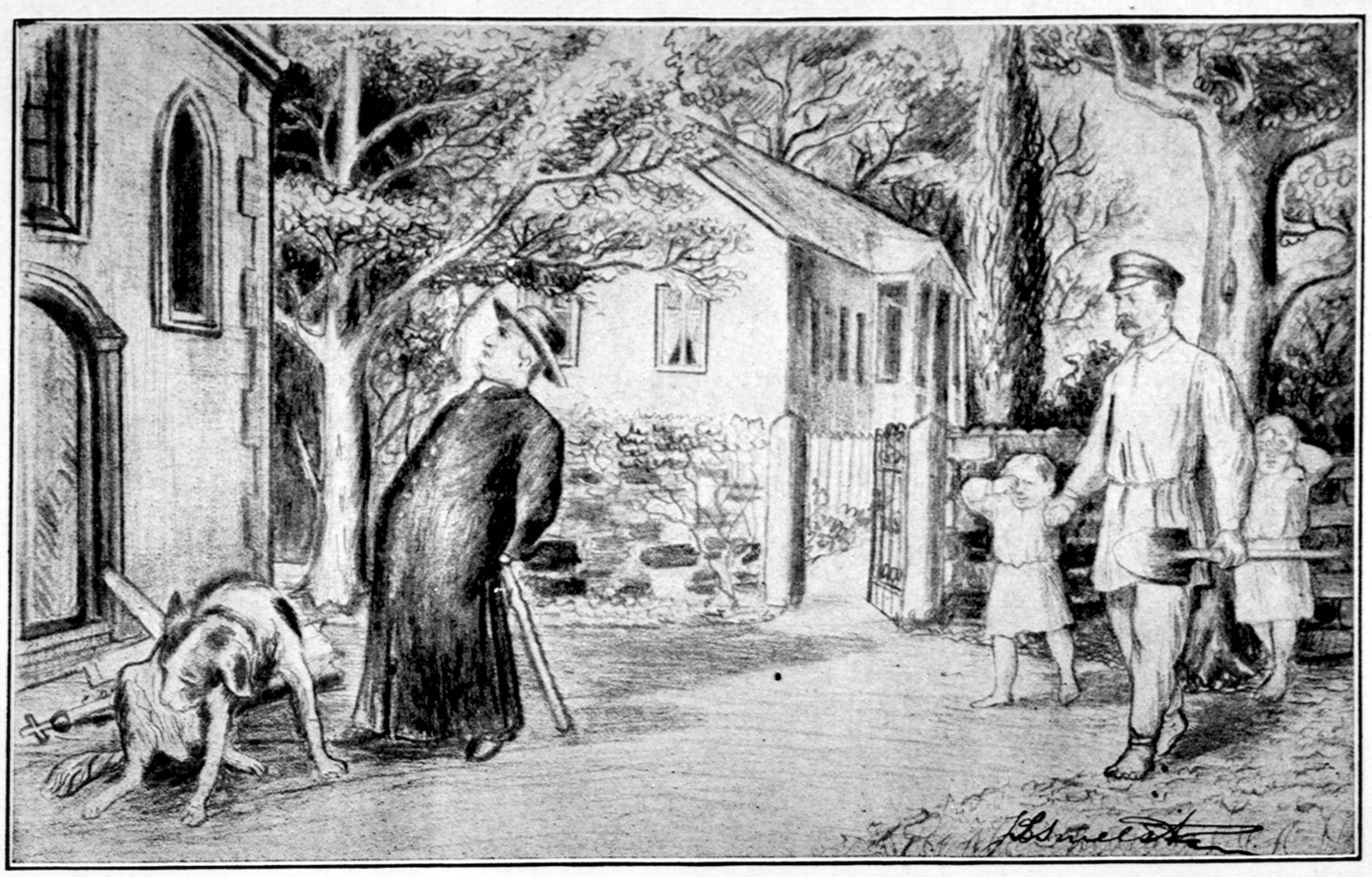

Po baisiai audrai, ką naktį siautė,
Kugius, tvoras, kryžius išvarstė, —
Šįryt linksmumą nevisi jautė
Nors rytas žemę perlais nubarstė...

Net ir vargdienis šiandien nubudęs,
Apleidęs tamsią, troškią grintelę,
Stovėdams žvalgės' aplink, nuliudęs:
Vakar suvalgė visą duonelę...

Pats ir nevalgęs dieną pakęsti
Galėtų, kad tik gavus kur darbą, —
O darbą šiandien nesunku rasti
Audra paliko jam tiktai naudą...

Vargšas nudžiugęs į vidų bėga
Kad kirvį, spatą iš ten paėmus,
Ir, kol vaikučiai alkani miega,
Darbo jieškoti greičiau išėjus;

Bet vos tik žengė vidun grintelės,
Vaikučių šauksmas jau jį patiko:
"Tėtuk, tėveli norim duonelės..."
Tylėkit, vargšai, duonos neliko...

Rėdyt, šukuoti nereik vaikelių
Dieną ir naktį tuo pat dėvėjo.
Siuvėja prasto marško rubelių
Seniai kapuose gulėjo.

Savo našlaičius jis pasiėmęs,
Duonos jieškoti vargšas nuėjo. —
Ten ant šventoriaus, lazda pasrėmęs
Storas klebonas dangun žiurėjo.

Vargšas priėjo, pagerbdams Dievą,
Drebančiais pirštais vartydams spatą,
Kunigs matydams vaikus ir tėvą
Iš jų paveikslo viską suprato.

Piktai sumurmo: "Nėr kas daryti,
Ir mane taipgi rupesčiai graužia.
Juk negalėsi tu pataisyti
Bokšto, ką vėtra vakar nulaužė."

45). Toliau p. K. Buga nurodo, jog augštaičių ir žemaičių tarmės... skaldomos yra į tris "patarmes" (p. 46), o "kiekviena šių patarmių dalinama įra ing nemaža **šnektu** skaitčių" (t. p.). Nors p. K. Buga ir nenurodo, jog patarmės ir šnektos atsirado iš tarmių, bet iš jo nuoseklumo tas aišku ir be jo žodžių. Ir taip, jei kalbos suskilo ant tarmių, tarmės — ant patarmių, o patarmės ant šnektų, tai galima laukti, kad ilgainiui tiek bus lietuviškų pašnekčių, kiek bus ir lietuvių arba ir da daugiau, — nes kas uždraus šiandien vartoti vieną pašnektę, o rytoj — kitą.

Ne, p. K. Buga! Truputį išvirkščiai dalykus perstatei! Tarmių ir patarmių skaitlius palyginamai su žmonių skaitliumi neauga, bet mažta. Tiesa, dabar yra daug daugiau tarmių ir patarmių, kaip seniau, bet dabar užtai randasi ir daug daugiau žmonių. Kalbų ir tarmių skaitlius pilnai prisitaiko prie visuomeniško žmonių gyvenimo. Kol žmonės gyveno gaujomis, tol kiekviena gauja turėjo savo tarmę; išnyko gaujinis žmonių gyvenimas, turėjo nykti ir gaujinės tarmės. Dabar kiekvienoj tautoj viršų ima oficijališkai-literatūriška tarmė, kuri ir skaitosi tautiška kalba. Vietinių tarmių rybos vis mažta. Panašiai dedasi arba dėsis ir su mažų tautų kalbomis. Jų vartojimo rybos arba mažta arba turės mažėti. Toliau tas pat apsireiškimas užgrobs vidutiniško didumo kalbas, ir kalbų skaitlius vis labiau ir labiau mažės — ir koks jų bus likimas, apie tai aš plačiau rašiau (da neišleistoj) "Musų dienų tautiškumas."

Ne, p. K. Buga! Truputį išvirkščiai dalykus perstatei! Nebuvo jokios aistiškos nė prusiškos, nė latvy-lietuviškos prokalbių. Buvo vien įvairios tarmės, vienos daugiau giminiškos tarp savęs, kitos mažiau. Ir kol "aistiškos" įvairių tarmių kiltįs arčiau tarp savęs gyveno, tol artimesnis jų buvo giminiškumas; kada tos kiltįs plačiau išsisklaidė, tuomet jų tarmių giminiškumas turėjo labiau mažėti. Ir taip dėjosi visur, kur atskiros kiltįs arba pirmykštės tautelės vedė visai atskirą gyvenimą. Kada gi giminiškos kiltįs pradėjo lietis į atskiras tautas, tuomet jos vėl pradėjo artintis tarp savęs, nes bendri reikalai riša ir tarmes. Bet jei giminiškos kiltįs liejasi ne į vieną tautą, bet į kelias, ir jei prie kiekvienos besitveriančios tautos da prisideda įvairųs svetimi elementai, tai vienos tautos kilčių tarmės vis labiau tolinasi nuo kitos tautos kilčių ir tuomet negudriems filologams išrodo, buk viena tauta skįla ant kelių tautų, jog viena prokalbė pasidalina ant kelių kalbų. Tarp aistiškų (— lietuviškų) kilčių pirmučiausiai pradėjo į tautą lietis tos kiltįs, ką pajurėse gyveno. Seniausi padavimai paliečia Prusų žemę. Prusų tautos besitvėrimas ir anksčiau prasidėjo, kaip kitų. Ačiu tam, p. K. Bugai išrodo, buk, iš aiščių protautės gimė dvi prokalbės, t. y. nuo aiščių tautos atsiskyrė prusų prokalbė, kuri ir sutvėrė prusų tautą, o likusieji sustatė latvy-lietuvius. Analogiškai protaujant męs prieitume prie sekančio išvedimo: nuo p. K. Jauniaus atsiskyrė mokslas, apsireiškusis "Aistiškuose Studijuose;" tas gi mokslas pagimdė p. K. Bugą ir pagimdė ne kaipo filologą, bet kaipo žmogų. Ant tokio išvedimo kiekvienas protaujantis atsakytų: mokslas negali gimdyti žmonių, nes žmones gimdo patįs žmonės, kurie prie tam tikrų sanlygų ir sutveria atsakančius mokslus; tie mokslai, vienok, nėra žmonių dalim, bet tik žmonių protavimo dalim. Panašiai dėjosi ir su tautomis bei kalbomis. Kalbos ne nuo tautų gali atsiskirti, bet nuo kitų kalbų, ir nekalbos pagimdo tautas, bet tautos sutveria kalbas. Ir prusų tauta atsirado ne dėlto kad prusai vieną-kitą žodį pradėjo tarti kitaip, bet prusų tautos atsiradimas turėjo tą įtekmę, jog prusiškos kiltįs, o paskui atskiri prusiškų žemių apskričiai, labiau atsiskyrę nuo kitų giminiškų kilčių, jau netik apsigyveno tolumu, bet ir valstijiniai-tautiško gyvenimo skirtumu, pradėjo plėtoti savo tarmes jau savistoviau.

Kas ne naturališku budu tautas gimdina, tas atsakančiai jas ir marina. Sulig p. Bugos "prusai, kalbiškai išmirusieji 1653—1690 metų tarpe" (p. 10). Butų labai keista, kad prusų kalba išmirtų per 37 metus. Matoma, dalykai šiek tiek kitaip klojosi. Iš istorijos męs matom, jog prusų tautai nepasisekė tikrąja tauta tapti. Jų tautos besitvėrimo metu, užpludo kryžeiviai, ką ir suardė tolimesnį prusų tautos besiplėtojimą. Prusai perstojo buti tauta, o kartu pradėjo nykti ir jų tautiška kalba, nors prusiškos tarmės da ilgai gyveno, ir jos netik pasiekė 1690 metus, bet ir pergyveno juos. Tik žinia, kad tos tarmės žymiai skyrėsi nuo senovinių tarmių, ypač dėlei atsiradusios vokiečių įtekmės. Tų prusiškų tarmių likučius, galima pasakyti, męs ir dabar turim.

Visi p. K. Bugos pamatavimai apie naujų kalbų ir tautų tvėrimąsi ir visi jo prirodymai, jog tokios tautos ir kalbos su tarmėmis gyvavo, remiasi vien žodžių ir jų ištarimų skirtumais. Kitaip sakant, p. K. Buga, paėmęs pasekmę už priežastį, džiaugiasi, jog jam pasisekė aistišką protautę ir prokalbę sutverti.

Taip išrodo "Aistiškų Studijų" įžanga, kuri yra svarbiausia jos dalim. Toliau seka vien žodžių kruvos, į kurias galima pasakyti, prisieina žiurėti vien kaipo į balastą, nes tos žodžių kruvos visai neapšviečia įžangoj pastatytų nesąmonių. Man sunku imtis kritikuoti tą žodžių balastą, nes aš ne filologas; vienok, beskaitant tą balastą man visgi pasisekė su "cicalų" rušies filologija susidurti. Padėkim, "kunigaikštis," sulig Jauniaus-Bugos, paeina nuo "kunig" ir "aišk" (— aiškus) plus galunė "šty-s." Toks aiškinimas stačiai tendentiškas, kaip ir "cicalikai" iš "cicalų" atsirado. Kunigai, kaip įmanydami, rupinosi žmonėms socijalistus perstatyti kaipo žydų agentus, ir p. Buga jiems padėjo socijalistus sugiminiuoti su žydų cicalais. Tikslas — nužeminti socijalistus žmonių akįse. Tuo tarpu su kunigaikščiais, o ypač su lietuviškais, kitaip reikia elgtis. Kas žino, gal dar galima lietuviško kuniagikščio sulaukti, o prieš kunigaikštį visuomet "mokslo vyrui" paranku galvą lenkti ir jį "šviesiausi" vadinti. P-nas K. Buga mano, jog žmonės visuomet prieš ponus sprandą lenkė, ir jis ta sprando lankstymą į savo filologiją įkišo. Jei p. K. Buga butų teisingas, tai išeitų, jog lietuviai išpradžių turėjo vien kunigus; tarp tų kunigų ilgainiui atsirado garbingesni, kuriuos ir pradėta "šviesiausiais" arba "aiškiausiais" vadinti, o tas vadinimas ir pagimdė kunigaikščius. Man gi išrodo, jog dalykai šiek tiek kitaip klojosi: Išpradžių buvo kiltiški kunigai, ilgainiui pradėjo atsirasti ir vyresnieji arba augštesnieji kunigai, kurie ir liko kunigaikščiais. . Šis mano išvedimas pasitvirtina netik įstatymišku keliu, bet ir filologišku, — turiu pridurti, jog filologiški pamatavimai taip miklųs, kad juos laužyk kaip nori. Sulig p. Bugos, "kunigaikštis" kunig-ai(š)k-sty-s; manrodos, kad iš "kunigas" ir "aiškus" butų atsiradęs vien "kunigaiškis," bet ne "kunigaikštis." Sulyg manęs, kunigaikštis ai taip atsirado. kunigaikštis, prie to "au" vėliau perėjo į "ai;" net galima daleisti, jog seniau garsas tarp "au" ir "ai;" tą pabaidyti, baimė, krauti ir kraitis ir t.t.

Ar prisidės "Aistiškos studijos" prie mokslo pakilimo? Ar prisidės jos prie praeities apšvietimo? Man rodosi, jog čia tik vienas gali buti atsakymas: — Ne! Kas gali buti bendro su mokslu, jei tautų buvimas taip pamatuojamas: žodis **"Mari-marusam** aiškiausiai liudija, kad Philomen'o laikuose (II-I amž. pirm Kr.) **prusai jau buvo atskira tauta,** atsiradusi nuo aiščių protautės" (p. 14). P-nui K. Bugai pakanka vieno žodžio, kad prirodyti, kada jau buvo susitvėrusi nauja tauta, ir prie to žodžio, apie kurį da nežinoma, kikia kiltis jį vartojo. Veikiausiai tą žodį vartojo ne prusiškos kiltįs, nes da nežinoma, ar tais laikais lietuviškos kiltįs jau buvo apsigyvenę Pabaltijoj. Pagaliaus, jei tą žodį ir vartojo prusiškos kiltįs, tai tas, kaip męs žinom, da neliudija apie prusų tautos atsiradimą.

Tai taip išrodo musų filologų mokslas, kurio užduotis praeitį temdyti, kad tik ją galima butų įsprausti į viduramžio scholastikų vagas.

Tiesa, p. K. Buga gali pasakyti, jog jis niekur aiškiai neišsitarė apie atskirų tautų atsiradimo priežastis. Teisybė, to męs nematom. Vienok to metodo laikosi ne vien p. K. Buga, bet visi "oficijališki" "mokslo vyrai," ką paliečia istorijos klausimus. Juk daug lengviau "faktus" surinkti, kaip priežastįs nurodyti. Nors p. K. Buga priežasčių ir nenurodė, bet jos ir taip aiškios, nes apie jas mums sako painijimas "tautos" su "kalba," ir filologiška" medega, susidedanti iš atskirų žodžių, ką turi patvirtinti apie naują tautų atsiradimo faktą ir laiką. — Tiesa, ir aš čia nenurodžiau tautų atsiradimo priežasties, bet apie tai jau gana kalbėjau kituose raštuose.

Z. Aleksa.

Juodoji Romos Raiterija.

Paveikslėlis perstato lietuvių parapijas ant kurių jodinėja Romos "trustininkai", tarsi ant kokio asilo; bet jos susiprato ir pasakė: Gana to jungo! — ir tuojaus tas raitelis puola joms nuo sprando.

Kaip senoves žmones persistatydavo sau žemę.

Labai žingeidųs senovės filozofų daleidimai apie žemės išvaizdą.

Šiandien jau ir pradinės mokyklos vaikai žino, kad musų žemė yra skritulis, milžiniško kamuolio pavidale, kuris nuolatos laksto dangaus ruimuose, apie saulę besisukdamas. Kad musų žemė yra apskrita, kaip kamuolys, tai prirodyt nesunku. Visų pirmiausia, kada saulė teka, jos šviesa pirmučiausiai pasirodo ant medžių viršunių, ant augštų bokštų, triobų ir kalnų. Kada ji leidžiasi, męs taipgi matom, kaip ji už kalno nusileidžia ir išnyksta iš horizonto, tečiaus jos šviesa ilgai da matyt ant augštų daiktų, kaip antai medžiai, triobos ir t.t. Toliaus, kada stovim ant jurių kranto ir žiurim į atsitolinantį laivą, matom, jog visų pirmiausia laivas pradeda nykti iš apačios; išnyksta visa apatinė laivo dalis, paskui ir jo stiebai. Vadinasi, laivas užėjo už kalno. Kada laivas ateina, pirmučiausiai pasirodo jo stiebų viršunės, paskui daugiau, daugiau ir išeina visi stiebai į aikštę, o ant galo pasirodo ir visas laivas. Kodėl? Todėl, kad musų žemė yra apskrita ir juo toliau nuo musų randas laivas, tuo didesnis tarp mųs ir jo kalnas — žemės apskritumas. Galima daug privesti pavyzdžių, kad žemė yra apskrita, bet manom, jog užteks jau ir to, ką pasakėm. Prie to, musų užduotimi yra kalbėti čia ne apie žemės apskritumą, nes tas jau visiems beveik žinoma, bet kaip senovės žmonės persistatydavo sau žemę.

Neįstabu tai, kad senovės žmonės nežinojo, kaip žemė išrodo, bet svarbus mums tas faktas, kad net ir žiloj senovėj žmogaus protas visuomet jieškojo išrišimo nesuprantamų jam dalykų. Jo daleidimai, jo sprendimai šiandien mums išrodo juokingais, vaikiškais, bet jie mums taipgi parodo, kokiais keliais žmogaus protavimas ėjo prie tikrojo mokslo.

Apie žemės išvaizdą senovės žmonės darydavo labai keistus daleidimus. Pirmutiniai krikščionįs, padėkim, pasiremdami biblijos pasakomis apie pasaulio sutvėrimą, įsivaizdino sau, jog žemė — tai didelis kalnas, kuris stovi nepajudinamas, iš visų pusių vandeniu apsuptas, su uždėtu ant dviejų sienų mėlynu skliautu.

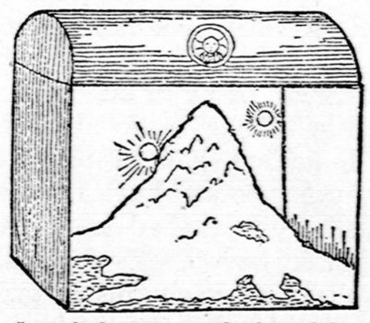

Žemė ir dangus pagal pirmutinių krikščionių supratimą.

Žinoma, jie darė tokį daleidimą dėlto, kad jiems taip išrodė. Daleiskime, biblija sako, kad Dievas sutvėrė dangų ir žemę, o kad linksmiau žmogui butų gyventi, jis (Dievas) papuošė dangų žvaigždėmis, užkabino ant dangaus mėnulį, o dienai davė saulę. Ir kada senovės musų bočiai pakėldavo savo akis, jiems viskas taip ir išrodė: dieną per dangų ritasi saulė, o atėjus nakčiai pasirodo mėnulis ir žvaigždės. Ir pradėjo jie tam tikėti. Jie įsivaizdino sau, kad tas mėlynas skliautas yra dangaus grindįs. Danguje gyvena Dievas ir visi šventieji. Tenai taipgi buvo vandenų okeanai ir ugnies karalystė. Šviesa tenai neišpasakyta. Apie žvaigždes buvo manoma, jog tai nedidelės dangaus grindįse skylutės. Nakčia per tas skylutes matosi dangaus šviesa, o jei kartais per jas tekėjo vanduo ant žemės, tuomet lijo lietus. Toliaus nekurie krikščionįs pradėjo aiškinti, jog žemė turi Mai-

žiaus šventnamio pavidalą. Bet ant ko ji remiasi? Tai buvo sunkiausis klausimas, kuris ir sutvėrė keisčiausias pasakas. Tuli

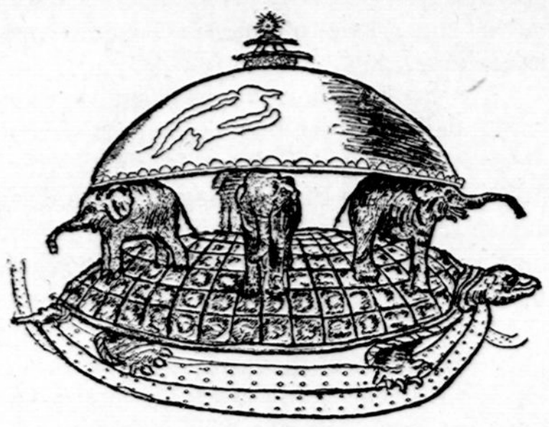

Žemė laikosi ant keturių slonių, stovinčių ant milžiniško želvio (irgi krikščionių supratimas).

pradėjo aiškinti, jog žemė remiasi ant keturių slonių, kurie stovėjo ant vieno milžiniško želvio (čerapoko). Kiti vėl sakydavo, kad ją laiko ant savo pečių Atlasas ir taip toliau. Bet čia kilo klausimas, ant ko stovi tas želvys arba Atlasas ir ant ko vėl remiasi tas "kas?"

Nemažiau keistas daleidimas apie žemės išvaizdą buvo ir pas indusus. Indusai tikėjo, kad žemė yra apskritas plotas, paremtas ant 12 stulpų. Bet kas palaiko tuos stulpus? Žmogaus žingeidumas reikalavo išaiškinimo, o to niekas negalėjo padaryti.

Žemės išvaizda pagal senovės indusų supratimą.

Bet kada žmonės keliaudami iš vietos į vietą pamatė, jog ant galo visuomet jie prieina prie vandens, susitvėrė sau teoriją, kad žemė yra didelė sala, kuri stovi vidurij begalinio vandenyno. Bet kas ją prilaiko ant vietos? Nes tuose laikuose niekas nenorėtų tikėti, kad žemė juda. Visi tikėjo, kad ji stovi ant vietos, kaip uola. Visokie milžinai, sloniai ir želviai buvo gana gerais išradimais ir visi tam šventai tikėjo, bet kas galėjo įtikėti tokiai nesąmonei, kad žemė juda? Taigi įsivaizdinta, kad ji, t. y. žemė, kuri yra pavidale salos turi ilgas šaknis. Bet ir čia kilo klausimas, prie ko tos šaknįs prikabintos, nes tuomet taipgi niekas netikėjo, kad jurės turi dugną. Na, tas Dievo arba dievų dalykas. Žemės šaknis galėjo eiti per nežinomas vandens gilybes ir ten jungtis kaip nors su visu pasaulio sustatymu.

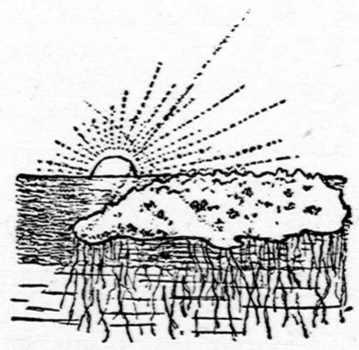

Žemė kaipo sala su šaknimis.

Bet žmonės daugiau protaujanti visgi priėjo prie persitikrinimo, jog žemė yra apskrita. Tik sunku jiems buvo tai išaiškinti, kad visuomenė galėtų suprasti.

Sakydavo jie, kad žemė yra panaši į milžinišką kiaušinį ir kad ji yra visatos centru, taip, kaip kiaušinije trinys. Ji nepuolė, sakydavo, nes nebuvo priežasties, dėl kurios ji turėtų pulti arba kilti į viršų. Aplinkui buvo didelis tarpas, pripildytas oru, kuris apsupa žemę iš visų pusių, kaip baltymas apsupa kiaušinije trynį. Lukštas buvo dangumi arba skliautais. Tik viršutinis, t. y. šiaurinis žemės puskamuolis buvo apšviestas ir ant jo gyveno žmonės. Apatinė gi žemės pusė buvo paskendusi juodoj tamsoj; tenai gyveno piktos dvasios — Buvo tai mirusiųjų karalystė. Grekai tą tamsos karalystę vadindavo Hades. Tamsiąją atklanį po tuo Hadesu vadindavo Tartarus (iš to išsidirbo vėliau pragaras). Tenai gyvendavo pikčiausios dvasios, kurioms nebuvo jau jokio išganymo. Aplinkui apie žemę plaukė plati "okeaniškoji upė," kuri atskirdavo šviesą nuo tamsos ir gyvųjų pasaulį nuo viešpatijos mirusiųjų. Iš ryto saulė žirgą pasikinkius važiuodavo ant dangaus čiukuro, o vakaran nusileisdavo kiton pusėn į tamsos viešpatystę, kad ant rytojaus vėl išvažiuoti iš rytų pusės.

Pats dangaus čiukuras (zenitas), tai yra augščiausia dangaus vieta, vadinosi Olimpu. Nekurie klaidingai jį laiko už augštą kalną tokiu pat vardu, kuris randasi Grekijoj; bet garsioj grekų poemoj Iliada aiškiai pasakyta, kad dievas Jupiteris, norėdamas prieš kitus dievus pasididžiuoti, jog jis yra ant tiek už juos galingesnis, atsistojęs ant Olimpo čiukuro kilnoja žemę ant aukso retėžio, nors jie visi stengiasi traukti ją žemyn, kaip parodo šis paveikslėlis.

Sulig grekų supratimo, pasaulis buvo panašus į kiaušinį, kurio vidurije, vietoj trinio, buvo žemė. Dievas Jupiteris, atsistojęs ant dangaus skliautų, laikė ją ant aukso retežio, kuomet jo priešai traukė ją į Tartarusą. Ant dangaus išvažiuoja saulė.

Jei Olimpas butų kalnu ant žemės, tai Jupiterio pasididžiavimas butų visai nesuprantamas. Augščiau paduotas paveikslėlis aiškiai parodo, kaip galingas Jupiteris didžiavosi prieš savo kaimynus. Šis paveikslas duoda taipgi suprasti, kaip dievai, sėdėdami ant Olimpo, galėjo viską matyti, kas ant visos žemės dedasi ir nusileisti ant kiekvienos vietos su neišpasakytu greitumu.

Garsus grekų filozofas Plato buvo da kitokios nuomonės apie žemę. Jis aiškino net kokiu budu žemė susitvėrė. Kadangi sulig grekų tuometinės filozofijos kiekvienam daiktui pasaulije pradžią duodavo ugnis, tai ir žemė turėjo pasidaryti iš ugnies. Nors ištikrųjų musų žemė iš degančios medegos ir pasidarė, tečiaus tam filozofui tas buvo da nežinoma; jis aiškino tai savotiškai ir, žinoma, klaidingai. Sulig jo nuomonės, saulė (viską gimdanti ugnis), kaitindama jurių vandenį, pagimdydavo daug garų, o tie garai karštam ore džiuvo ir povaliai darėsi kieta pluta.

Senovės skandinavai tikėjo, kad žemė laikosi apie visasvietinį medį, kurio viršunė buvo dangumi, o šaknis skendo tamsos bedugnėj, taip, kad žemė buvo tarp dangaus ir prapultiės (Tartaruso — pragaro).

Nemažiau keistas supratimas apie žemės išvaizdą buvo ir pas senovės skandinavus (švedus, norvegus ir danus). Jie persistatydavo sau stebuklingą uosį, kuris pas juos vadinasi "Ygdrasil." To medžio liemuo, jie persistatydavo, yra kaip ir ašimi, kuri eina kiaurai per žemę ir jungia dangų su Tartatarasu arba tamsos karalyste. Žemė laikosi apie medžio vidurį; medžio karuna su lapuotomis šakomis pas juos yra dangumi, kuomet šaknis paskendę Tortaruso gelmėse. Ir įdomu daugiausia tas, kad taip pas senovės skandinavus, taip pas grekus žemė turi po savim tamsos karalystę, kur eina mirę žmonės. Bet niekur nerandam pasakyta, kad mirusieji eitų į dangų. Tik vėliaus likos išrastas kelias į Dievo karalystę. Nuo to laiko tamsi prapultis po žeme lieka vien tik piktadariams.

Nors supratimas apie žemę seniai jau persimainė ir visi jau žino, kad po žeme yra tokis pat oras kaip ir virš žemės, kad ir tenai (daleiskime Australijoj, N. Zelandijoj) tokie pat žmonės gyvena kaip ir čia, tečiaus pasaka apie pragarą (Tartarusą) užsiliko iki šiai dienai ir tamsųs žmonės da tiki, kad ištikrųjų pragaras yra.

Taisykles laikui matuot.

Vienas skaitytojas klausia, ar turi mokslinčiai išdirbę kokias taisykles laikui matuoti.

Tas klausimas gali but žingeidus kiekvienam, nes laikas yra ne vien tik brangiausia žmogaus savastimi, bet ant taisykliškoko jo matavimo daug remiasi ir visa musų civilizacija.

Seniausiu, didžiausiu ir taisykliškiausiu laikrodžiu yra amžinai besisukanti musų žemė. Dėl jos sukimosi mums išrodo, kad apie mus nuolat sukasi visas dangus su savo šviesalais — saule, mėnuliu ir žvaigždėmis, kas padaro dieną ir naktį. Jeigu musų žemė sustotų besisukus, męs su savo visais dirbtiniais laikrodžiais laiko vienodumo begalėj paklystume.

Pirmutinis laiko mąstas, kokį tik žmonės pradėjo suprasti, buvo paprastas dienos ilgis, nuo saulės užtekėjimo iki nusileidimo. Bet vėliaus, kada žmonės nutarė tą laiktarpį padalyti da į 12 perijodų arba valandų, jie netikėtai rado du dalyku — vienas, jeigu jie priims tą skaitlinę už taisykles matuoti dienos laikui visuomet, tai vasarą tos valandos reikia pailginti, o žiemą — sutrumpinti; antras dalykas, jeigu tas valandas padaryti lygiomis, tai žiemą jų turi eiti į dieną mažiau, negu vasarą. Bet senovės žmonės nežinojo astronomijos ir apie žvaigždžių judėjimą neturėjo supratimo, ant galo jie nė įrankių neturėjo astronomiškiems tėmijimams. Jiems buvo svarbiomis tik dienos valandos.

Kad gavus pastovų periodą trumpesnio laiko, žmonės turėjo visgi išrasti šiokį tokį įrankį. Seniausį laikui matuoti įrankį randam klepsydrą, arba vandeninį laikrodį. Buvo tai lovys, pavidale paprasto laivo, kurio dugne išgręžta skylutė vandens ištekėjimui. Laipsniškas vandens nusekimas buvo sužymėtas nedideliais tarpais ir tie tarpai buvo pirmutinėmis "valandomis."

Bet čia tuojaus pasirodė sunkumas, nes kol laive vandens daugiau ir didesnis prie dugno spaudimas, jo daug daugiau į tą patį laiką išbėga, negu pat pabaigoj, kada vandens jau mažiau lieka, todėl išpradžios jis daug greičiau ir nuseka. Kad tą keblumą apgalėjus, prisiėjo žmonėms daug galvoti, pakol jie atrado, kad tą sunkumą galima apeiti, jeigu padaryti klepsydrą koniško pavidalo, nelyginant kaip leiką, kurios viršus yra platus, o apačia siaura.

Ir jie puikiai su pagelba tokios klepsydros galėjo matuoti dienos laiką. Tokas klepydras paskui astronomai vartojo net astronomiškiems tėmijimams. Tokios maždaug formos, kaip klepsydra, yra ir pieskinis laikrodis, kur sausos sijotos pieskos užima vandens vietą.

Tokia klepsydra arba vandeninis laikrodis buvo žinoma jau 600 metų prieš Kristų ir Europoj buvo vartojama da 17-tam šimtmetije po Kristaus.

Po sklepsydrai pasirodė svarinis laikrodis, kuris buvo jau pradžia dabartinių laikrodžių. Svarinis laikrodis turėjo jau skaitlialentę ir rodyklę. Prikabinta svara suko ratą, o ratas suko rodyklę, kuri rodė paženklintas apie ją valandas. Su išradimu tokio laikrodžio, padaryta da smulkesnis laiko padalinimas. Valanda liko padalinta į 60 minutų, o minuta į 60 sekundų.

Kada toks laikrodis buvo išrastas ir kas buvo jo išradėju, niekas nežino, žinoma tik tiek, kad jis buvo vartojamas jau 14 šimtmetije. Kiti sako, kad Ispanijoj jis buvo žinomas net 10-tam šimtmetije.

Aštuonioliktam ir XIX šimtmečiuose mokslas dėjo visas pastangas, kol sutaisė dabartinius laikrodžius ir chronometrus laikui registruoti, bet ir tie taip netikri, kad tuojaus jie liktų nenaudingais, jeigu astronomiškais patėmijimais jie nebutų nuolatos reguliuojami.

Ir taip žmogus vėl sugrįžo prie to, nuo kur jis pradėjo laiką matuoti. Besisukanti žemė yra vienatinė taisyklė, kurios mokslinčiai prisilaiko matuodami laiką. Žemė sukasi aplink save ir visas dangus važiuoja su žvaigždėmis į priešingą pusę. Astronomai nenuilstančiai tėmija tą žvaigždžių judėjimą ir nuolatos per telegrafą jie žaibuoja apie tai žinias, pagal kurių nustatomi viso civilizuoto pasaulio laikrodžiai.

Pakilk, o verge!

Vėl, vėl atėjo malonus Mojus!
Triusia kregždutės, taisant lizdus,
Šimtais balsų prabilo gojus,
Gėlės išskleidžia savo žiedus.

Gražus, malonus pavasarėlis!
Skamba aplink gamtos džiaugsmai,
Dauson pakilęs, gied' vieversėlis,
Tik man krutinę drąsko skausmai;

Nes nors visa gamta nubunda,
Nors saulė taip gražiai jau šviečia,
Vergų sieloj nieks nesujunda,
Šviesa minties jų nepaliečia;

Nes jie sulindę tamsioj lindynėj,
Tuno — vis bijosi dienos!
Jausmai užšalo jųjų krutinėj,
Jų mintį slėgia klodai tamsos...

Liudna, kad su jais pasidalinti
Aš negaliu savo džiaugsmais,
Nė juos paguosti, nė suraminti,
O juos skaityt turiu gyvais...

Pakilk, o verge! pakilk iš miego
Sykiu su motina gamta!
Saulės šviesa suteiks tau jiegą,
Laukia tavęs Mojaus diena.

J. B. S.

Lietuvos Macochai.

Kuomet tapo atidengta kruvinoji Čenstakavos istorija ir laikraščiai ėmė rašyti apie baisius kun. Macocho drbus, musų kunigėliai sujudo-sukruto. Bijodami, kad ištvirkęs kuniko-vienuolio gyvenimas nesugriautų viešpataujančios žmonįse nuomonės, buk kunigai visi šventi ir nekalti, jie griebėsi visokiais budais raminti savo aveles: "Kuomi męs kalti, kad tarp mųs atsirado vienas brolio užmušėjas, vogęs pinigus ir laikęs mylimąsias?"

Tiems kunigų žodžiams gali tikėti tik akli, fanatizmu aptemdinti žmonės.

Skaitytojai turbut atmena aprašytuosius laikraščiuose kunigo Š—mo darbelius? Kuomi jie skiriasi nuo Čenstakavos karžygio darbų? ... Kiek Š—mas doresnis už Macochą?.. Ir kiek pas mus Lietuvoje panašių Š—mų-Macochų?... Štai pavyzdin, kas atsitiko Vilniuje.

Du metu tam atgal kaszin kas buvo pavogęs kalvinų kunigo dukterį S. Neseniai S. netikėtai pargrįžo namo, anot jos, iš Varšuvos. Mergaitė su ašaromis papasakojo gydytojams, kad ją išvežė iš Vilniaus Varšavon vienas katalikų klebonas, kun. C--kis. Pagyvenęs keletą dienų su jaja viešbutije, kun. C—kis, išvažiavo, palikęs ją be skatiko. Nežinodama kaip ir kame jieškoti pagelbos svetimame mieste, ji kelias dienas badavo ir, pagaliaus buvo priversta uždarbiauti sau duoną gatvėse.

Patsai S. pavogimas buvo padarytas šitokiu budu: 5 nepažįstami žmonės užpuolė namus, kame gyveno minėtasai kalvinų kunigas ir, dviems pasilikus prie vartų, trįs įsilaužė butan, ir S. tėvui nesant namie ,nuvedė ją pas kun. C—kį, kurs tuojaus išsivežė ją į Varšavą. Koks baisus pasielgimas! Ir kiek galima butų panašių kunigų darbelių privesti, bet męs nutilsime, tikėdamiesi, kad ir tų pakaks.

"R. N." — **Vilnietis.**

Gamtos paslaptys.

Kadangi musų gadynė yra taip rasmi, taip didelius žingsnius daro mokslas, męs, kurie gyvenam jos atmosferoj, tankiai turėtume sustoti ir apsidairyti, kaip daug gamtoje aplink mus yra paslapčių, kurių męs išaiškinti savo mokslu ir žinojimu jokiu budu da nepajiegiam.

I. Paimkime deimantą, kiečiausią medegą kokia tik yra žinoma, medegą geriausia permatomą ir vieną iš gražiausių dėl spinduliuojančios savo šviesos—jis susideda iš gryno karbono. Bet lempos suodžiai taipgi susideda iš gryno karbono. Iš tos pat medegos susideda ir medinė anglis. Kodėl ta pati medega suodžių ir anglies pavidale yra taip minkšta, juoda ir biauri, o deimanto pavidale taip skaisti, taip kieta ir permatoma, kaip jokis stiklas negali but? Musų chemija negali to išaiškinti. Įdėkite deimantą į ugnį ir jis pavirsta į juodą, biaurią masą, panašią į išdegusią anglį; visas spindėjimas išnyksta, palieka kaip numiręs kunas, bet vistiek jis susideda iš to paties karbono, kaip ir pirma.

II. Tarškančios gyvatės nuodai ir kiaušinio baltymas susideda iš tų pačių chemiškų elementų ir turi jų tokią pat proporciją, tečiaus iš gyvatės nuodų negalima padaryti kiaušinio baltymo, nėgi iš kiaušinio baltymo — gyvatės nuodų.

III. Anglinis gazas (dujos) ir rožių aliejus susideda iš vienodos medegos — 4 atomų karbono ir 4 atomų vandendario (hydrogeno). O tečiaus vienas turi smagų kvapą, kitas gi nuodingą smarvę. Čia vėl matom gamtos paslaptį, kurią ji uždaro nemokančioj protauti rožėj.

IV. Aliejus iš apelsinų, citrinų, imbero, gvazdikų ir juodųjų pipirų visuomet susideda iš 16 atomų vandendario ir 10 atomų karbono, o tečiaus kiekvienas jų turi visai kitokį skonį ir kitaip kvepia.

V. Amonija, kurios smarkus pusterėjimas į nosį gali parmušti žmogų, susideda iš vandendario ir azoto, kurių nė vienas neturi jokio kvapo.

VI. Varis yra metalas, kuris neturi jokio kvapo, taip pat neturi jo ir cinkas, bet sujungus tuodu metalu žinomoj proporcijoj į kruvą, gaunam trečiąjį metalą — žalvarį, kuris gauna jau labai ypatingą kvapą.

Kodėl tas viskas taip pasidaro, kodėl tarp dviejų daiktų, susidedančių iš tos pat medegos esti tokis skirtumas, arba susijungus dviems elementams atsiranda nauja ypatybė, kurios tiedu pirma neturėjo, tai viskas giliausia paslaptis.

Mokslas sutveria tokius dalykus, kokių gamta sutverti negali, tuotarpu ką pagamina gamta, to negali mokslas. Mokslas, daleiskim chemija, gali analizuoti pieną ir atrasti, iš kokių medegų jis susideda, bet chemija negali pieno padaryti. Męs žinom, iš kokių chemiškų sudėtinių susideda medus, bet vien tik bitei žinoma paslaptis, kaip tas medus padaryti.

Jeigu skaitytojui kada nors teko išplėšti samaninių bičių lizdą ir ragauti jų medaus, tai skaitytojas žino, koks didelis skirtumas tarp tų ir avilinių bičių medaus. Bet ar gali chemija to skirtumo paslaptį išrišti arba ką nors panašaus pagaminti?

Pauostykit priemonišku budu išspaustą perfumą ir atsigryžę prispauskite prie nosies gyvą rožę arba pijonką. Koks skirtumas!

Paimkite saują kviečių, kitą rugių, trečią žirnių ir kiekvieną iš eilės pakramtykite — gali chemija mums pasakyti, kaip ir kodėl kiekvieni tų grudų turi kitokį skonį? Ar gali chemija tokius pat grudus sutverti?

Darže kabo ant medžių obuoliai, vyšnios, slyvos ir aprikosai; kitam darže auga vynvuogės ir daugybė kitokių vaisių, kiekvienas beveik turi kitokią spalvą, formą, kvapsnį ir skonį. Visi tie vaisiai, kaip vienam, taip kitam darže, išaugo iš tos pat žemės ir to pat oro, bet kodėl jie vieni nuo kitų taip skiriasi, tai mums da nežinoma. Chemija su analitišku savo gabumu tokių stebuklų sutverti da negali.

Tečiaus nėra abejonės, kad mokslas ateitij negalės tas paslaptis išrišti. Daug jis jų išrišo ir daug da išriš. Drąsus žmogaus protas nevisuomet nori garbinti tai, ko jis nesupranta. Jis nesibijo ir tirinėti tai, kas jam prieinama, o jei ko da neišrišo, jis nesisarmatija ir pasakyti, kad tas da lieka gamtos paslaptije.

Iksas.

Ir visi jie verkė.....

Tėvelis: — Neverk, vaikeli, Dievas tavęs neužmirš... Matai, atėjai be nieko, o išeini su čiela šeimynėle — tą viską tau dovanoju... Tik žiurėk, neišsiplepėk apie tai, kad neišgirstų tie raudonkakliai cicilikai, nes jie vėl numalevos musų paveikslą tam prakeiktam "Keleivije".

HUMORISTIKA.

NAUJAM GENIJUI.

(Aukauju poetui Antanui Kaziui Rutkauskui.)

O, Antanai, o, Kazi, žmogus tu
Didelis kaip žirafa ar Babelio bokštas, o tu!
Ir tavo muzos taip vikrios, taip šaunios —
Diktos jų kulšįs, diktos ir šlaunįs!

Valio, valio! Antanai!
Rašyk daugiau, Antanai,
Poezijų ir eilių
Taip saldžių ir taip meilių!

Poete, į tave tauta žiuri
Ir viltį jinai turi,
Kad Lietuvą iškelsi...
Augščiau saulės iškelsi!

Nu tik, Antanėli, op!
Parodyk tu galop,
Kad Baironas ir Getė
Prieš tave tiktai mėtai!

Užkliunkink ant cimbolų —
Ne, ne, geriau ant kanklių —
To musų instrumento
Su patriotišku patentu...

Poete didis, paklausyk,
Kaip varlės kurkia tu klausyk —
Nuo tų melodijų keisčiausių
Tu gausi įkvėpimą giliausį.

Dainuosi dainas, kaip valyti
Klozetus, gatves, kaip augyti
Svogunus, bulves ir viščiukus,
Kaip valgyt reikia tuos paršiukus!

Dainuosi dainas apie žarnas,
Kad nesčios moters nebijotų varnos,
Dainuosi apie skilvio nevirimą
Ir visų galų sujrimą!

Kada kastorką reik vartoti,
Kokie receptai reik žinoti
Nuo slogos ir nuo vėjo užputimo...
....

Dainuok, dainuok, Antanai,
Te trikšta eilės, kaip fontanai,
Poezija, o, tavo taip lengvutė,
Kaip lapės vuodega švelnutė!

O, Antanai, o Kazi, o genijau didis,
Kaip Babelio bokštas tu didis!
Už tavo nemirštančias ir šaldžias daineles
Tauta tavęs neužmirš per amžių amželius.

Tau medikališką institutą pastatys,
Kurį ištolo kiekvienas matys!

Petras Butėnas.

P. S. Aš nujaučiu, kad kritikai, perskaitę šias mano eiles, pasakys: "Juk čia aklas sekimas Antanui Kaziui Rutkauskui!" Taip, rausdamas aš prisipažįstu, kad seku poetui A. K. Rutkauskui. Jo poezija į mane daro tokį didelį įspudį, kad aš nejaučiomis vartoju jo muzikalius rimus ir ritmus ir visus jo kalbos gražumus. Ką padarysi, tokie genijai, kaip Antanaš Kazys Rutkauskas, visuomet turi didelę įtekmę į jaunus, pradedančius poetus.

Petras Butėnas.

PIRMOS GEGUŽĖS ŠVENTĖ.

(Pabaiga nuo 10-to puslapio.)

menės rankose ir turtai bus tveriami ne dėl privatiško kapitalistų pelno, bet dėl visuomenės labo. Prie to eina viso pasaulio proletarijatas.

Ar yra kada nors buvęs pasaulije didesnis judėjimas? Ar buvo kada nors prakilnesnis tikslas prieš žmoniją pastatytas? Taigi per Šventę Pirmos Gegužės męs išreiškiam tarptautišką darbininkų solidariškumą; męs jaučiamės šiandien galingi, nes mintimis ir dvasia šiandien esame suvienyti su viso pasaulio proletarijatu, nes visame pasaulije šiandien plevesuoja Raudona Veliava, primenanti, jog visų žmonių gįslose teka raudonas kraujas. Tai tokią prasmę turi Pirmos Gegužės Šventė.

S. Michelsonas.

Teisme.

Teisėjas: — Sarmatykis, Mikai, jau dešimtu kartu stovi prieš mane.

Teisiamasis: — Nubausk, šviesus teisėjau, savo tarnus, kurie mane driskių vis į čia atveda.

Per išpažintį.

Kunigas: — Papildei didelę nuodemę, stebiuosi, kaip tave perkunas neužmušė.

Nusidėjėlis: — Kad buvau po stogu.

Kunigas: — Tai kaip tave žemė neprarijo.

Nusid.: — Kad buvau ant vežimo.

Kalejime. Dažiurėtojas: Vargšas esi, į du metu penktu kartu čion patenki.

Pasmerktasis: — O jusų malonę amžinai čion laiko.

KNYGOS
"Keleivio" spaudos.

Šeimyniškas lietuvių gyvenimas Juškevičiaus dainose.

Jei nori žinoti, kaip senovėj lietuviai gyveno, tai perskaityk šitą knygą. Iš jos dasižinosi, kad musų pratėviai žmonas sau vogdavo, paskui pirkdavo, motinos savo dukteris parduodavo. Dasižinosi, kad vyrai turėdavo po daug pačių, o žmonos po kelis vyrus. Labai užimanti ir pamokinanti knyga. 35c

Lengvas budas išmokt angliškai.

Parankiausiai sutaisyta knyga,taip kad kiekvienas gali išmokt angliškai, kuris bent kiek gali skaityti. 25c

Kur musų bočiai gyveno

Naudinga knygelė kiekvienam .. 20c.

Stabmeldiška Lietuva

Kiekvienas lietuvis turėtų ją perskaityt ..... 10c.

Amerikoniškos Vestuvės.

Komedija 2-juose aktuose. Juokinga ir lengva perstatymui....10c

Kodėl aš netikiu į Dievą?

Arba tikėjimo kritika 20c

Žemė ir Žmogus.

Labai pamokinanti knyga. Iš jos sužinosi, kaip žmogus gyveno žiloj senovėj, kaip jis kovojo su gamta ir kaip civilizavosi. Kiekvienas turėtų ją perskaityti. Su paveikslais. 25c

Alkoholis ir Kudikiai.

Sutaisė Barabošius. Labai naudinga knygutė. Kas yra arba mano buti vaikų tėvu ar motina, kiekvienas turėtų ją perskaityt. 15c

Amžinos Dainos.

Naujausias rankius Jovaro eilių, iš viso apie 40 gražių dainų, tinkamų ir deklamacijoms 15c

Davatkų Gadzinkos.

Padidinta ir pagerinta šešta laida. Labai juokingos 10c

Popas ir Velnias.

Toj knygutėj telpa ir Adomas su Jieva. Labai juokinga knygutė. Daugiau juokų, negu saliune alaus. 10c

Lytiškos ligos.

Labai naudinga knyga apsisaugojimui nuo lytiškų ligų. Parašė D-ras F. Matulaitis. 10c

Legališki Žmogžudžiai.

Tragedija 3-juose aktuose, labai gera perstatymui. 10c

Musų padėjimas.

Vaizdelis iš gyvenimo. Parašyta pagal naujausius atsitikimus 10c

Reikalaudami knygų kreipkitės šitokiu adresu:

"KELEIVIS"
28 Broadway, So. Boston, Mass.

HAMBURG-AMERICAN LINIJA

Didžiausioji Garlaivių Kompanija Pasaulije.

Turi 480 didžiųjų laivų, 1,210,000 tonų įtalpos.

Įsteigta 1847 metais.

Vienatinė tiesi Linija iš Vokietijos į Ameriką, t. y.

Tarp HAMBURGO ir BOSTONO.

Niekados Nereikia Mainyti Laivo.

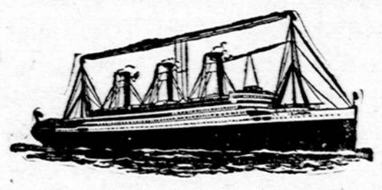

Į dešimts Dienų iš Porto į Portą.

Dviems šriubais varomi garlaiviai "CLEVELAND" ir "CINCINNATI" 608 pėdų ilgi — 65 pėdų platųs — 17,000 tonų įtalpos.

PIGIOS Trečiųjų Kajutų ir Palubės **PREKES**

Gera priežiura keliaujantiems, sveikas ir atsakantis maistas ir užtikrintas patogumas Keliaudamai ar partraukdami savo gimines bei pažįstamus ir apie visokius susižinojimus, kreipkitės prie

Hamburg-American Line

607 BOYLSTON STREET, BOSTON,

arba 41 Broadway, New York.

LAIVAKORTES

Ant visų Linijų iš Lietuvos ir iš Amerikos

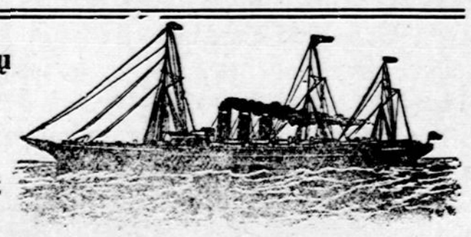

geriausiai pirkt pas savo

PAŽĮSTAMA ŽMOGŲ

Dabar naujai pradėjo eiti labai gera linija tiesiog iš Prusų į Bostoną. Musų prekės, kaip ir pačiose kompanijose.

Pinigus išsiunčiame į visas dalis svieto pigiau ir greičau kaip kitur.

Darome visokius dokumentus Amerikos ir Rosijos.

F. J. BAGOČIUS

28 Broadway, So. Boston, Mass.